

NAŠA BAŠKA

GLASILO OPĆINE BAŠKA

Svetan Bužić i
nova 2022. godina

BAŠKA
ԵՒԹԵԿԻ

BATOMALJ
ԵՒԹՄՈՒԿԻՄԻ

DRAGA BAŠĆANSKA
ԹԵՆԻՋՈՒ ԵՒԹԵՎԻՐԸԿԻ

JURANDVOR
ԻՐՋԵՒՐԹԵՍԵՅԵ

Općinsko glasilo „Naša Baška“

Izdavač: Općina Baška

Palada 88, 51523 Baška

Tel. 051/750-550, fax 051/750-560

e-mail: opcina-baska@ri.t-com.hrwww.baska.hr

Za izdavača:

Toni Juranić, Općinski načelnik

Glavni urednik:

Toni Juranić

Urednički savjet:

mr. sc. Toni Juranić, dipl. oec.,**Sonja Polonijo, Anamarija****Čubranić, Ana Bajčić Hrgovčić,****Ivana Topić, Vladimira Petrinić,****Ivan Gaudencio Hrabrić,****mr. sc. Majda Šale, Hrvoje****Dragoslavić, Dana Kružić, Luka****Tabako, Ivica Čulumović**

Grafički dizajn i lektura:

Tabako Media

Na broju su surađivali:

Marijana Tomašić, Andrea Đorđić,**Ana Bajčić Hrgovčić, Ivana Topić,****Anamarija Čubranić, Borut Mohar,****Branko Randić, Marija Randić****Ojovica, Helena Karabaić, Hrvoje****Dragoslavić, Ivan Gaudencio****Hrabrić, Ivica Čulumović, Kristina****Ivošić, mr. sc. Majda Šale, Marija****Jakominić, Martino Šesnić, Robert****Dujmović, Karla Jurešić, Tea****Grubišić Mihalić, Tvrtko Božić,****Dragica Gajski, Goran Frgačić,****Luka Tabako, Borut Brozović, Srđan****Hulak, Sanjin Ilić, Marko Orlić,****Vladimira Petrinić, Andrej Valčić**

Tisak:

Maximativa, Sisak

Naklada:

500 komada

SADRŽAJ

Uvodnik.....	3
Vijesti iz Općine.....	4
Vijesti iz TZO Baška.....	10
Ostvareni turistički promet na području općine Baška u razdoblju 1. 1. - 30. 11. 2021.....	14
Kuća, konoba, kaić, karić... i kuraj.....	15
Opera u Baški.....	15
Interpretacijske šetnje.....	16
Vođene šetnje Baškom.....	16
Ribarski dani.....	17
Pod zvjezdanim nebom.....	18
Koncert „Pjesmom te zovem“.....	19
Izložba „Danuncijada na otoku Krku“.....	19
Vijesti iz TD BAŠKA d.o.o.	20
Donacija Valamar Riviera d.d.	21
Postali smo učenici 1. razreda.....	22
Suradnja PŠ Baška i OŠ „Veli vrh“ Pula.....	23
Projekt <i>Šafran</i>	24
Pjesme učenika 6. razreda OŠ Baška.....	25
Dječje aktivnosti u Baški.....	26
Dr. Vinko Dorčić - Bubulić.....	27
Sjećanje na Emila Geistlicha.....	28
Adio barba Mauro!.....	29
Među nama, razgovor s dr. sc. Tvrtkom Božićem.....	31
Izložba Danuncijada.....	32
Čitajući stari tisak.....	33
Kako i kada do nove čitaonice i knjižnice u Baški?.....	34
Baška (u) očima Cecilije Barbalić.....	35
Pocivala od kamika va Baški.....	38
Dvije matrikule.....	40
Ala, palenta se hladi!.....	42
Grlice i golubi.....	43
Božić va Baški pedesetih leti.....	44
Poslan bi anjel Gabriel.....	46
Hodočašće u čast žrtve Vukovara i Škabrnje.....	47
Obilježavanje 25 godina Službe spašavanja na vodi i ekološke zaštite priobalja.....	48
K.D. „Šoto“ sigurno korača prema osnivanju škole sopnje u Baški.....	49
Baščanski vatrogasci.....	50

UVODNIK

Poštovani čitatelji!

Pred vama je novo izdanje „Naše Baške“, koje je ujedno i prvo nakon održanih lokalnih izbora. Stoga ću, na početku, i ovim putem, zahvaliti svima na ukazanom povjerenju i izboru po četvrti put na dužnost općinskog načelnika. Ujedno čestitam i svim izabranim članovima predstavničkog tijela u novom sazivu te članovima svih radnih tijela te se nadam kvalitetnoj suradnji na dobrobit naše kotline. Nakon odličnih rezultata koje smo zajedničkim naporima ostvarili ove turističke sezone, želim se zahvaliti svim ugostiteljima i turističkim djelatnicima na njihovom doprinosu ovogodišnjim rezultatima, uz nadu i želju da će i iduća godina biti minimalno na razini 2021. godine.

Veterani Domovinskog rata Općine Baška djeluju kroz nekoliko braniteljskih udruga.....	51
Prvi odstrijeljeni medvjed u Baški.....	52
Planinarsko društvo „Obzova“.....	53
Vihor stvara novu momčad.....	54
Lignjada - Kup sv. Mikule.....	55
Osvrt na prethodne lignjade.....	57
Pjesnički kutak.....	60
Likovni radovi učenika 3. razreda.....	62
Likovni radovi učenika 1. razreda.....	63
Advent u Baški.....	63
Advent u Baški - program.....	68

✍️ Toni Juranić

📷 Luka Tabako

U ovo vrijeme adventa, dok vlada posebno blagdansko ozračje, trudili smo se, zajedno s Turističkom zajednicom općine Baška, TD BAŠKA d.o.o., mjesnim odborima te lokalnim udrugama stvoriti poseban ugođaj u cijeloj našoj baščanskoj kotlini s novim božićnim dekoracijama. Nadam se da će i vama ovogodišnji adventski program pomoći doživjeti pravi duh Božića te da ćete uživati u najljepšem dijelu godine u našoj Baški.

U ime Općine Baška i svoje osobno, želim vam svima sretan i blagoslovljen Božić te obilje zdravlja, radosti i sreće u novoj 2022. godini.

Pišite za Našu Bašku

Ukoliko imate zanimljiv tekst i/ili fotografije koje biste željeli podijeliti sa svim žiteljima naše općine, iste možete poslati na našu e-mail adresu: nasabaska@baska.hr

VIJESTI IZ OPĆINE

✍ Ana Bajčić-Hrgovčić
📷 Arhiva Općine

IZBORNA GODINA

Od posljednjeg teksta koji je objavljen u „Našoj Baški“ prije godinu dana odvijale su se raznovrsne aktivnosti pa će se u nastavku dati pregled istih. U svibnju su održani lokalni izbori. Što se tiče izvršne vlasti, podršku svojih sumješтана dobio je novi/stari općinski načelnik Toni Juranić. Došlo je i do određenih izmjena zakonske regulative u jedinicama lokalne samouprave pa se tako u lokalnim jedinicama koje imaju manje od 10.000 stanovnika od ove godine više ne biraju zamjenici općinskih načelnika/gradonačelnika te je smanjen i broj članova predstavničkog tijela. Stoga se ove godine biralo devet članova Općinskog vijeća Općine Baška, a ne jedanaest kao prije. Na temelju provedenih izbora, konstituirajuća sjednica Općinskog vijeća održana je dana 18. lipnja 2021. godine. Općinsko vijeće je u novom sazivu održalo ukupno četiri sjednice do konca 2021. godine. Imenovani su i novi članovi radnih tijela, a više informacija o članovima i radu Općinskog vijeća te članovima radnih tijela može se pronaći na mrežnoj stranici Općine Baška.

PROJEKTI U 2021. GODINI

Protekle 2021. godinu obilježila su dva kapitalna projekta koja će se također nastaviti i u narednoj godini, a to su projekt izgradnje višestambene građevine POS-a

kao i projekt Dogradnje luke Baška (I. faza).

Višestambena građevina POS-a

Dana 26. ožujka 2021. godine u prostorijama Agencije za pravni promet i posredovanje nekretninama (APN) zaključen je Ugovor o građenju s trgovačkim društvom G.P.P. MIKIĆ d.o.o. za izgradnju 13 stanova, a sukladno projektnoj dokumentaciji koju je izradilo trgovačko društvo PROING d.o.o. iz Zagreba. Poslove stručnog nadzora i konzaltinga nad izgradnjom predmetne građevine vrši trgovačko društvo AG – PROJEKT d.o.o. iz Kostrene.

Dana 19. travnja 2021. godine svečano je obilježeno polaganje kamena temeljca na lokaciji buduće višestambene građevine POS-a dok je u studenom utvrđena i konačna lista reda prvenstva na kojoj se nalazi 28 osoba zainteresiranih za kupnju stanova. Iako je investitor APN, i Općina Baška je financijski sudjelovala u istom, s ciljem realizacije ovog značajnog projekta za lokalno stanovništvo. Tako se Općina odrekla naknade za zemljište i njegovo opremanje komunalnom infrastrukturom i priključcima. Pored toga, Odlukom Općinskog vijeća o sufinanciranju izgradnje prema Programu poticane stanogradnje određeno je da će Općina sufinancirati provedbu projekta u iznosu od 3.689.793,23 kune s PDV-om.

Od travnja ove godine izvode se građevinski radovi koji bi trebali završiti na proljeće 2022. godine, a zgrada je već poprimila obrise budućeg objekta.

Dogradnja luke Baška

Realizacija projekta Dogradnje luke Baška – I. faza je u tijeku te se izvode radovi na primarnom lukobranu Vela riva koji se planira produžiti za 50,55 m. Planirano je da se velika većina radova završi do početka turističke sezone 2022. godine, a podsjetimo, ugovoreni rok za završetak projekta je jesen 2023. godine. Provode se redovite tjedne koordinacije. Tijekom posljednja dva mjeseca izveden je opći kameni nasip pod morem, s vanjske strane lukobrana – Vela riva (I. faza), čime je pripremljena podloga za nasipavanje kamenom prizmom. Prema planovima, Županijska lučka uprava planira u siječnju 2022. godine započeti s II. fazom radova koja se odnosi na produženje sekundarnog lukobrana Mala riva za 105 m. Podsjetimo da je ukupna vrijednost projekta 41.166.298,55 kuna, od čega su nositelju projekta, Županijskoj lučkoj upravi Krk,

odobrena bespovratna EU sredstva iz Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014.-2020. u iznosu od 39.709.975,94 kuna, a ugovoreni završetak projekta je 31. prosinca 2023. godine.

Ostali projekti:

Dječje igralište „Centralin“

U prvoj polovici 2021. godine realiziran je projekt izgradnje i opremanja novog dječjeg igrališta „Centralin“ prema projektu izrađenom od Ureda ovlaštenog inženjera građevinarstva Edo Hero, dipl. ing. građ. iz Rijeke. Radove na izgradnji izvodila je tvrtka Dinocop d.o.o. iz Omišlja dok je opremanje igrališta bilo ugovoreno s tvrtkom Stribor oprema d.o.o. Navedeni projekt realizirao se u iznosu od 849.764,60 kn, od čega je 200.000,00 kuna iznosilo sufinanciranje Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije iz Programa razvoja otoka za 2021. godinu.

Luka Baška, kolovoz 2021.

📷 Luka Tabako

Sanacija rivice

Prije same turističke sezone, Općina Baška realizirala je projekt „Sanacija rivice ispred JK „Vihor“ u Baški“, ukupne vrijednosti izgradnje i izrade projektne dokumentacije 345.452,81 kn s PDV-om. Radove je izvodio obrt Podvodni radovi PLOČE, vl. Matija Marčelja, iz Ploča.

Radovi u Creskoj ulici

Od ožujka do svibnja 2021. godine izvodili su se radovi na rekonstrukciji vodovoda, izgradnji oborinske odvodnje, DTK instalacijama te asfaltiranju u Creskoj ulici. Vrijednost radova iznosila je oko 500.000,00 kn s PDV-om, od čega je Općina Baška financirala 265.402,10 kn s PDV-om za izgradnju DTK instalacija i oborinske odvodnje dok je tvrtka Ponikve voda d.o.o. financirala rekonstrukciju vodovoda i asfaltiranje u preostalom iznosu.

Uređenje dijela Vele plaže u Zaroku

Velike oborine u proljeće 2021. godine uzrokovale su oštećenje postojećeg kameno-betonskog potpornog zida koji se nalazi na kraju plaže u Zaroku, a čija osnovna funkcija je zadržavanje zemljanog nasipa, odnosno sprječavanje odrona, kao i betonsko postolje osmatračnice koja se nalazi na tom dijelu plaže. Na temelju zatraženog stručnog mišljenja nadzornog inženjera, u kojem se između ostalog navodi mogućnost neposredne opasnosti za korisnike, Općina Baška pristupila je radovima hitne sanacije potpornog zida i uređenja dijela plaže u ukupnoj dužini od 32 metra. Uklonjena je dotrajala ograda i omogućen je novi pristup plaži koji će se ubuduće koristiti i za jednostavnije dohranjivanje plaže. Po završetku radova izvršeno je dohranjivanje plaže. Ukupna vrijednost svih radova iznosi: 825.857,00 kn s PDV-om.

Nova rasvjetna tijela

U tijeku je i postupak javne nabave za projekt „Modernizacija javne rasvjete na području općine Baška“ čijom bi se realizacijom tijekom iduće godine izvršila zamjena postojećih rasvjetnih tijela ekološki učinkovitijom javnom rasvjetom koristeći kredit Hrvatske banke za obnovu i razvoj pod nazivom „ESIF kredit za javnu rasvjetu“. Navedenom linijom kredita potiču se ovakvi projekti uz minimalnu kamatnu stopu koja bi za Općinu Baška iznosila samo 0,1 % godišnje, a potom se vraćanje kredita planira iz ostvarenih

ušteda koje bi se ostvarile na temelju smanjene potrošnje novog sustava javne rasvjete.

Također, tijekom 2021. godine postavljena su i nova rasvjetna tijela i to ukupno njih 10 u Dragi Baščanskoj, 6 u Jurandvoru (Marovići i stari dio) te 1 rasvjetno tijelo u Ulici Skopalj u Baški.

Rekonstrukcija društvenog doma u Baški

Tijekom ljeta 2021. godine izrađen je glavni projekt za rekonstrukciju zgrade društvenog doma u Baški, odnosno „Doma kulture“. Ukupna vrijednost projekta procjenjuje se na 7,6 milijuna kn te bi se u realizaciju istog krenulo nakon što se osiguraju bespovratna sredstva iz EU fondova.

baštine (*European Heritage Label*) jest jačanje osjećaja pripadnosti europskih građana Europskoj uniji koji se temelje na zajedničkim vrijednostima, elementima europske povijesti i kulturne baštine, poštivanju nacionalne i regionalne raznolikosti te jačanju uzajamnog razumijevanja i međukulturnog dijaloga. Prijavljeni lokalitet, na temelju prijave Općine Baška, odabran je u prvom krugu koji se odvija na nacionalnoj razini pri čemu svaka država članica po godini prijave imenuje po dva lokaliteta koja se šalju prema Europskoj komisiji. Kandidature će ocijeniti panel nezavisnih stručnjaka kako bi odabrao najviše jedan lokalitet po državi članici. Nakon provedenog evaluacijskog procesa, Europska komisija službeno će imenovati lokalitete kojima se dodjeljuje Oznaka europske baštine početkom 2022. godine.

Ostalo

U svibnju je obnovljena horizontalna i vertikalna signalizacija na području općine Baška u vrijednosti 70.697,38 kn.

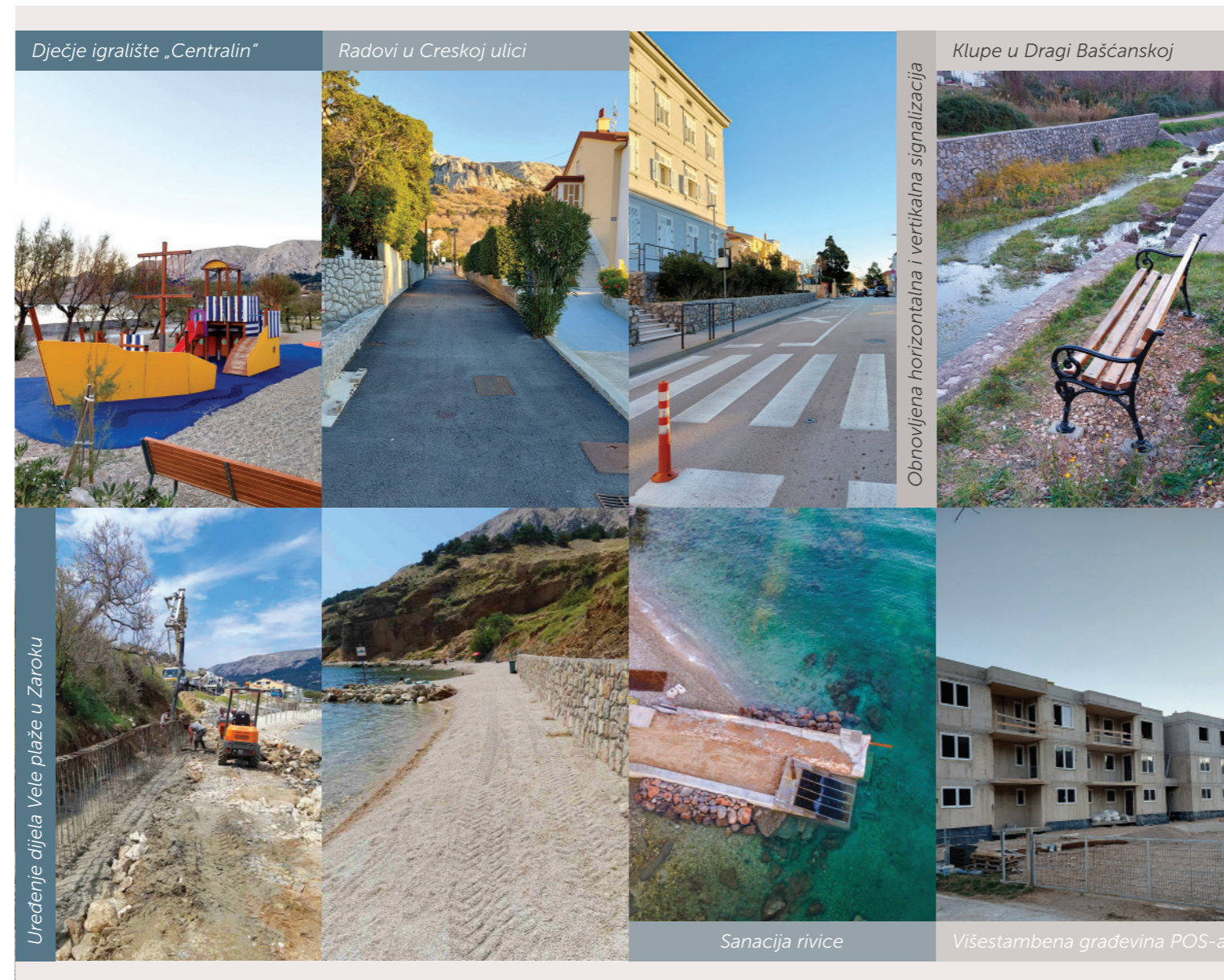
U Frankopanskoj ulici u Baški izgrađen je nogostup u dužini od 75 m u vrijednosti od 22.681,90 kn.

Izrađena je ograda u Jurandvoru na predjelu Korudalj, duljine 85 m te ukupne vrijednosti nešto više od 60.000,00 kn, a u tijeku je i izgradnja ograde ispred zgrade nekadašnjeg diskonta u Jurandvoru.

U naselju Draga Baščanska, na prijedlog mjesnog odbora Draga Baščanska, u svibnju 2021. godine postavljeno je 14 klupa u vrijednosti od oko 50.000,00 kn.

U tijeku je izrada izmjena i dopuna VII. izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Baška te je sukladno zakonskoj regulativi proveden postupak ocjene o potrebi provedbe strateške procjene utjecaja na okoliš na što je utrošeno preko šest mjeseci zbog zahtjevnosti samog postupka.

U drugoj polovici 2021. godine uređene su prostorije iznad društvenog doma u Jurandvoru s ciljem provođenja obnove zemljišne knjige za katastarsku općinu Jurandvor. Osim manjih obrtničkih radova, tri prostorije opremljene su namještajem za rad četiriju službenika koji bi trebali raditi na poslovima obnove zemljišne knjige od iduće godine.

Vježbalište na otvorenom

U siječnju 2021. godine izrađen je glavni projekt izgradnje površine za sportske aktivnosti „street workout“ i slobodno vježbanje na otvorenom čija lokacija je predviđena u sklopu sportsko rekreacijskog centra Zablac. Ukupna vrijednost projekta koja uključuje izgradnju i izradu projektne dokumentacije iznosi 820.512,50 kn s PDV-om te se projekt planira prijaviti za dobivanje bespovratnih sredstava.

Izvorište višejezičnosti – Baščanska ploča u kompleksu crkve sv. Lucije

Početkom godine Općina je prijavila lokalitet *Izvorište višejezičnosti – Baščanska ploča u kompleksu crkve sv. Lucije* na objavljeni poziv za prijavu lokaliteta za Oznaku europske baštine 2021. godine koja se dodjeljuje na inicijativu Europske komisije, lokalitetima na području Europske unije sa snažnom simboličkom europskom vrijednosti. Cilj Oznake europske

Kao i prethodnih godina Općina je uključena u otočni program suzbijanja šteta od alohtone divljači, čaglja i divlje svinje, za što su u Proračunu bila osigurana sredstva u iznosu od 75.000,00 kn. Tako su u ovoj godini prema podacima iz izvješća dobivenog od Lovačkog društva „Orebica“ ukupno izlovljena 44 čaglja i 992 divlje svinje na otoku Krku.

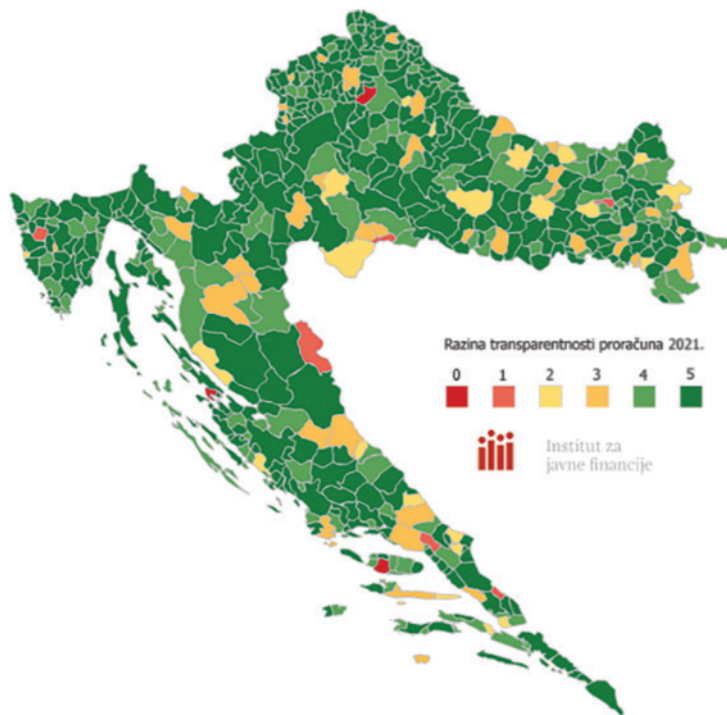
Od ove godine uveden je i novi oblik subvencija kroz Program otkupa ovčje vune u suradnji s Poljoprivrednom zadrugom „Otok Krk“. Subvencioniran je otkup vune od 2,23 tone, u iznosu od 5,00 kn/kg za ovčare.

Planovi za 2022. godinu

Prema predloženim programima za gradnju i održavanje komunalne infrastrukture vidljivo je da se otprilike ¼ ukupnog proračuna odnosi na kapitalne projekte, od kojih realizacija nekih ovisi i o osiguranju bespovratnih sredstava budući da se radi o financijski zahtjevnijim projektima. Za redovno održavanje komunalne infrastrukture na području općine Baška u 2022. godini planirano je oko 6 milijuna kuna.

PRIZNANJE ZA TRANSPARENTNOST PRORAČUNA

Općini Baška već petu godinu zaredom dodijeljena je petica iz proračunske transparentnosti prema analizi koju provodi Institut za javne financije za sve jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u Republici Hrvatskoj.

Transparentnost podrazumijeva potpune, točne, pravovremene i razumljive informacije o proračunu i omogućuje kontrolu prikupljanja i trošenja javnog novca. Objavlivanjem rezultata Institut za javne financije želi ukazati na važnost proračunske transparentnosti kojom se poboljšava komunikacija i povjerenje građana u lokalne vlasti.

Kako bi dobiveni rezultati bili što dostupniji i pregledniji, Institut je objavio analizu koja prikazuje stanje u svakoj lokalnoj jedinici.

Također, Općina je tijekom ove godine uvela i transparentnost prikazivanja proračunskih troškova te se na jednostavan način može vidjeti svaki izdatak koji je isplaćen iz općinskog Proračuna. Time se Općina Baška priključuje najtransparentnijim lokalnim samoupravama u Hrvatskoj.

Također, na stranici Općine Baška postavljen je obrazac putem kojeg građani mogu iskazati svoje prijedloge za uvrštenje u Proračun koji će se razmatrati i uvrstiti u proračun Općine ovisno o spremnosti projekta i mogućnosti osiguravanja sredstava za realizaciju.

DEMOGRAFSKE MJERE

Na temelju podataka o demografskim mjerama jedinica lokalne samouprave koje je objavilo Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, Općina Baška ističe se kao primjer dobre prakse u poticanju određenih pozitivnih demografskih trendova na razini Republike Hrvatske. Općina Baška kontinuirano financijski podupire djecu i mlade, mlade obitelji i roditelje ovoga područja s ciljem olakšavanja njihove svakodnevne egzistencije, ali i poticanja demografske obnove općine.

Naime, prema analizi Ministarstva posebno se ističe besplatnim vrtićem za svu djecu te naknadom za novorođenčad u iznosu od 5.000 kuna za prvo dijete, 7.500,00 kuna za drugo dijete, 15.000,00 kuna za treće te 30.000,00 kuna za četvrto i svako sljedeće dijete, a koje naknade spadaju među najviše naknade kako na županijskoj, tako i nacionalnoj razini.

U 2021. godini Općina Baška je isplatila jednokratnu roditeljsku naknadu roditeljima s prebivalištem na području Općine za dvanaestero novorođene djece, i to za četiri prvorođena djeteta, za šestoro drugorođene djece, za jedno

trećerođeno i za jedno četvorođeno dijete. Rođeno je ukupno šest djevojčica i šest dječaka.

Svim osnovnoškolcima osigurana su besplatna nastavna sredstva u pogledu osiguranih radnih bilježnica, dok su udžbenici financirani sredstvima državnog proračuna. Također, za učenike srednjih škola osiguravaju se sredstva za udžbenike i radne bilježnice na temelju zatraženog zahtjeva. Prijevoz je za učenike osnovne škole besplatan, a za učenike srednje škole i za studente u Proračunu Općine Baška osiguravaju se sredstva za sufinanciranje prijevoza.

Do prethodne godine u Osnovnoj školi „Fran Krsto Frankopan“ Krk, PŠ Baška, djelovala je jedna grupa produženog boravka, a od tekuće školske godine, zbog povećane potrebe odobreno je sufinanciranje i druge grupe produženog boravka koji se u školi organizira za učenike od 1. do 4. razreda.

U školskoj/akademskoj godini 2020./2021. Općina Baška stipendirala je 12 učenika i 20 studenata (ukupno 32 stipendista).

Školovanje su završili jedan učenik i jedan student, a tri učenika i dva studenta su izgubili pravo na daljnje stipendiranje zbog neostvarenog prosjeka ocjena odnosno odustanka od studija. Osam učenika i 17 studenata nastavilo je redovno školovanje (ukupno 25 stipendista).

Po natječaju za stipendiranje u novoj školskoj/akademskoj godini 2021./2022., Općina Baška odobrila je šest novih učeničkih stipendija i šest novih studentskih stipendija. Temeljem navedenog, u tekućoj školskoj godini Općina Baška stipendira ukupno 14 učenika i 23 studenta.

Osam polaznika trogodišnjih obrtničkih škola na području otoka Krka prima stipendiju u iznosu od 500,00 kuna mjesečno, a dva polaznika obrtničkih škola izvan otoka Krka prima stipendiju u iznosu od 625,00 kuna mjesečno.

Četiri redovita učenika srednjih škola primaju stipendiju u iznosu od 500,00 kuna mjesečno. Deset redovnih studenata s prosjekom ocjena manjim od 3,80 prima stipendiju u iznosu od 500,00 kuna mjesečno, a 13 redovnih studenata s prosjekom ocjena od 3,80 i više prima stipendiju u iznosu od 1.000,00 kuna mjesečno. Općina Baška od 2021. godine osigurava stipendiju za sve redovne studente sa svojeg područja te je tu praksu uvela prva na otoku Krku.

BRIGA O STARIJIMA

Općina Baška vodi brigu i o starijim osobama na svom području u okviru svojih mogućnosti. Tako je, pored već uobičajenih oblika pomoći koje se osiguravaju financiranjem plaće gerontodomačice koja obilazi devet korisnika na području Općine, isplate dodatka na mirovinu za sedam korisnika u iznosu od 100,00 kuna mjesečno umirovljenicima koji primaju mirovinu u kunama, čiji iznos mirovine ne prelazi iznos od 1.100,00 kuna mjesečno te podjele bonova u iznosu od 200,00 kn za osobe starije od 85 godina koji se dodjeljuju uoči Božića, od ove godine uvedeno i sufinanciranje dopunskog zdravstvenog osiguranja za umirovljenike koji ostvaruju mirovinu ispod prosjeka Republike Hrvatske, a nemaju pravo na sufinanciranje po istoj osnovi iz državnog proračuna. Pomoć za financiranje dopunskog zdravstvenog osiguranja u iznosu od 840,00 kuna odobrena je za 96 korisnika (ukupno 80.640,00 kuna).

POMOĆ ZA OSOBE S POTRESOM POGOĐENIH PODRUČJA

Nakon što je područje Sisačko-moslavačke županije pogodio razoran potres krajem prošle godine, Općina je u okviru svojih mogućnosti financijski pomogla ublažavanju posljedica od potresa. Tako se temeljem Odluke Općinskog načelnika o odobrenju sredstava novčane pomoći osobama s područja pogođenih potresom, od ožujka 2021. godine do kraja godine isplaćuje mjesečna pomoć za dvije obitelji iz Petrinje koje privremeno borave na području općine Baška (za dvočlanu obitelj - 1.400,00 kuna, za tročlanu obitelj - 2.100,00 kuna mjesečno).

Odlukom Općinskog načelnika Gradu Sisku i Gradu Petrinji u ovoj godini odobrena je i financijska pomoć u ukupnom iznosu od 30.000,00 kn, odnosno u iznosu od 15.000,00 kn po svakoj jedinici lokalne samouprave, radi sanacije posljedica potresa.

VIJESTI IZ TZO BAŠKA

Iza nas je još jedna izazovna turistička sezona koja nam je pokazala da je, unatoč nepredviđenim situacijama i otežanim uvjetima, Baška kao turistička destinacija izuzetno tražena i primamljiva. Turistički rezultati na tragu rekordne 2019. godine, postignuti u jeku globalne krize, pokazatelj su razvijanja turističke ponude u pravome smjeru te odličan poticaj za daljnji trud i rad.

Popularni program *Bašćanskog ljeta* ove je godine još jednom bio planiran kroz zajedničke programe turističkih zajednica otoka te održavanje velikih tradicionalnih manifestacija Baške. Nažalost, epidemiološka situacija i mjere Stožera imali su druge planove. Primarni cilj bio je omogućavanje sigurnosti mještana, siguran boravak gostiju te organizacija lokacije za testiranje u destinaciji. Unatoč velikom obujmu posla koji je nastao, a nije uključivao manifestacije i događanja, u Baški smo uspjeli očuvati tradiciju, zabaviti mještane i goste te odraditi još jednu divnu sezonu!

Uvijek popularni program glazbenih nastupa, koji su ove godine bili većinom promenađni te time, sukladno preporukama i odredbama Stožera, sprječavali velika okupljanja, u Bašku je doveo već nam znana imena poput benda „Coffee Shop Acoustic“, klapa „Zvonimir“, „Intriga“, „Rašketa“, „Tramuntana“ i „Vejanke“ te nagrađivani jazz kvintet „The Streptet“. No, program koji je ove godine posebno zapeo za oko i mještanima i posjetiteljima, bio je potpuno novi kulturno-turistički proizvod. *Storytelling* u Baški ili jednostavnije nazvane interpretacijske šetnje, uključivao je besplatna tematska vođenja Baškom na hrvatskom i engleskom jeziku, u izvedbi licenciranih turističkih vodiča. Ovaj jedinstveni doživljaj nudi putovanje kroz vrijeme, učenje povijesti, legende i priče koje su povijesno autentične, ali i prilagođene sadašnjem mjestu i vremenu. Ovaj novi kulturno-turistički proizvod omogućio je osjećaj nezaboravnog iskustva, ali i približio kulturu i povijest našeg mjesta svima koji su htjeli znati više!

Upravo je interpretacijska šetnja bila uvod u jednu od manifestacija koja održava osjećaj povezanosti s kulturom i tradicijom i označi svaku ljetnu sezonu u Baški. Ribarski

 Ivana Topić

 Arhiva TZO Baška

Borut Brozović

Luka Tabako

4 Islands MTB Stage Race

 Luka Tabako

dan iz godine u godinu okuplja mještane i turiste te ih spaja u zajedničkoj ljubavi prema našem mjestu. Stoljetna tradicija mora se očuvati pa, iako nismo bili u mogućnosti organizirati velike koncertne nastupe, Ribarski dan obilježio je raznovrstan program u koji su se uključile brojne udruge iz Baške. Uz atraktivni defile ribarskih barki, turističkih brodova i brodice, reviju jedrenja otoka Krka u organizaciji JK „Vihor“, otvaranje izložbe „Jato“, promenadne nastupe bašćanske klapa „Zvonimir“, klapa „Intriga“, „Tria Bajs“ i „Frula banda“, atraktivnu projekciju filmova Klonimira Seršića i vatromet, dio manifestacije koji uvijek privuče najviše pogleda i pažnje bila je zasigurno povorka ribara i mještana koja je, uz pratnju veselog „Frula banda“, krenula od Stare rive do Vele plaže te tamo znatiželjnim promatračima demonstrirala izvlačenje mreže. Kulturno društvo „Šoto“ pobrinulo se za atraktivnu prezentaciju kulturnog nasljeđa Baške pa je tako organizirana dječja radionica učenja tradicionalnog *tanca* „Tanac pod sopile“ i nastup „Sopile na moru“. Naravno, najpopularniji dio Ribarskoga dana među našim najmlađima je svakako Dječji ribarski dan! Oni su tako uživali u „Zaljevu sirena“ (morski foto kutak), izradivanju razglednica na radionici „Morske kartuline“, ispisivanju imena glagoljicom na prezentaciji „Slovima glagoljice“, oslikavanju lica i modeliranju balona te maloj školi ribolova od strane iskusnih ribara udruge „Škrpina“! Posebno zanimljivi ove godine bili su i posjeti ribarskom muzeju „Buymer“, gdje su posjetitelji besplatno mogli posjetiti uvalu Vela luka, uz organizirani prijevoz taxi boatom „Maestral“ te saznati više o ribarskoj tradiciji Baške direktno od članova udruge „Buymer“.

Tijekom cijele sezone, ali i pred i posezone, nije bila zapostavljena niti naša galerija „Zvonimir“, gdje je kultura bila glavna misao vodilja ovogodišnjeg programa. Izložbeni program predstavio je bašćanskoj publici šest tematski raznolikih izložbi. Posjetitelji su tako mogli pogledati izložbu renomiranog hrvatskog akademskog slikara Josipa Resteka pod nazivom „Impresije“, izložbu „Jato“ kulturnog riječkog likovnog umjetnika Brune Paladina, izložbu francuske akademske slikarice Georgette Yvette Ponté „Geneza“ te konačno i izložbu članova planinarskog društva „Obzova“, kojom su nam pokazali sve „Livade, šume i planine“ koje su osvojili na svojim poduhvatima. Izložbeni program i ove je godine posjetio Paladu kroz već tradicionalnu izložbu na otvorenom „Prijatelji mora“. Ovogodišnja edicija nosila je naziv „Geometrija“ te je na 30 velikih formata predstavila niz fotografskih zapisa nastalih u ambijentu morskih linija te popratnih geometrijskih formi vezanih uz morske sadržaje koji reflektiraju jedinstveni estetski ugođaj.

Umjetnost i vrlo popularnu *outdoor* aktivnost spojili smo u Baški kroz organiziran planinarski izlet do *mrgara* Ljubimer i posjet prigodnoj izložbi Društva „Sinjali“ „Kap po kap, kamen po kamen – život“, povodom službenog protokola predstavljanja suvremene umjetničke intervencije „Kapi“, autora Smiljana Radića i Marcele Correa, koja je bila dio projekta Rijeka 2020. – Europska prijestolnica kulture. Ovo jednodnevno događanje bilo je još samo jedna u nizu mogućnosti realiziranja odličnih *outdoor* sadržaja u Baški. Tako smo tijekom lipnja u želji da posjetiteljima čim više približimo ovu atraktivnu izložbu na temu naših

jedinstvenih cvjetova od kamena (*mrgara*) organizirali tri zanimljive besplatne vođene šetnje Baškom koje su obuhvaćale obilazak same izložbe, baščanske staze glagoljice te svih važnijih baščanskih lokaliteta.

Posljednjih godina turističku sezonu u Baški produljujemo raznovrsnim događajima za zaljubljenike u aktivnosti na otvorenom te ova godina nije bila iznimka. Epidemiološka situacija u kojoj smo se našli još je jasnije istaknula važnost *outdoor* programa i aktivnosti koje pružaju mogućnost kvalitetnih sadržaja cijele godine bez obzira na vanjske faktore.

U travnju je Baška šesti put za redom bila startna pozicija jedne od najpoznatijih i najcjenjenijih brdsko - biciklističkih utrka, *4 Islands MTB Stage Race*. Iako neki od natjecatelja zbog restrikcija i pravila njihovih država nisu mogli prisustvovati, na startnu poziciju u Baški stala su 204 natjecatelja, odnosno 102 tima, a među njima su se našli i olimpijski pobjednik, svjetski, europski i državni prvaci i prvakinje te brojna zvučna imena brdskog biciklizma! Utrka koju su sudionici okarakterizirali kao jedinstvenu u svijetu, posebnu po nevjerojatnim vizurama i prirodi, od iduće se godine pridružuje *Ironman Grupi* te će biti licencirana od strane *Epic Serious Ironman* grupe kao *Legend race* te tako stati uz bok Švicarskoj, Australiji, Novom Zelandu, Walesu, Andori i Južnoafričkoj Republici.

Novi popularni program aktivne zabave u Baški, na kojem je od kraja lipnja do sredine rujna sudjelovalo preko 400 sudionika, bio je *FLOW2GLOW YOGA!* Treninzi joge, koje je održavala licencirana učiteljica joge, bili su namijenjeni i prilagođeni svima te su, kako bi zadovoljili potrebe domaćih i stranih posjetitelja, bili održavani na hrvatskom i engleskom jeziku!

Manifestacija koja je još jednom potvrdila svoj značaj, a čija se pozicija u turističkoj ponudi svake godine sve više iskazuje u turističkim rezultatima, zasigurno je *Baška Outdoor Festival*. Na ovogodišnjem, sedmom po redu izdanju festivala, u ponudi je bilo pet atraktivnih sportskih programa: *Krk ,n' Roll MTB maraton*, *Krk ,n' Trail utrka*, *Rocky Hill Hike tura*, *Touch The Sky penjanje* na penjalštima *Portafortuna* i *Belove stene* i *Zip and Fly avantura* na *Zipline Edisonu*. Kroz tri dana bogatog programa manifestacije koja je još jednom opravdala svoj status izuzetno atraktivnog, a ujedno i najposjećenijeg izvansezonskog događanja na otoku Krku, okupilo se preko 1600 sudionika brojnih *outdoor* avantura, ali i mnoštvo posjetitelja u pratnji koji su došli

Baška Outdoor Festival

Touch The Sky penjanje na penjalštima Portafortuna

Krk ,n' Trail

I ove godine kamp „Mali“ osvojio je prestižno drugo mjesto u kategoriji malih kampova Kvarnera koju biraju gosti u organizaciji AvtokampiSi.

Ženska klupa „Vejanke“ ispred crkve Svete Trojice

Interpretacijska šetnja

Izložba Prijatelji mora

FLOW2GLOW YOGA

Ribarski dan

Baščanska vala - čista, zelena i plava

jednostavno uživati u aktivnom vikendu u Baški, ali se i odlično zabaviti na već tradicionalnom *after race partyu* u *Porto beach clubu*.

Dan turizma prigodno smo obilježili ekološko - edukativnom akcijom čišćenja obale i podmorja „Baščanska vala - čista, zelena i plava“ te snimanjem generacijske fotografije na baščanskoj Veloj rivi na kojoj se okupilo stotinjak mještana, prijatelja i ljubitelje Baške koji su time odali počast tom generacijskom projektu koji je započeo pred više od 100 godina.

Izazovi, prilagodljivost, ustrajnost i suradnja – pojmovi koji su obilježili godinu u Baški. Iako nam prirodno okruženje i jedinstvene vizure Baške daju zavidnu prednost u turističkom pozicioniranju naše destinacije, zajedništvo i uloženi trud udruga, suradnika i mještana ostvaruje rezultate koje vidimo danas. Naša Baška uspjela je turizam utkati u svoju priču, svoju povijest i tradiciju, na nama je da nastavimo graditi tu vezu i težiti održanju posebne zajednice koju smo stvorili.

OSTVARENI TURISTIČKI PROMET NA PODRUČJU OPĆINE BAŠKA U RAZDOBLJU 1. 1. - 30. 11. 2021.

(komercijalni i nekomercijalni smještaj)

 Luka Tabako

Unatoč ograničenim uvjetima putovanja gostiju, kao i poslovanja pružatelja smještaja, osobito u prvom dijelu godine te ponovnim epidemiološkim pogoršanjem krajem 2021. godine, na području općine Baška ostvareni su izvanredni rezultati u 2021. godini, što je rezultat kvalitetne pripreme, permanentne edukacije svih dionika, uključivanja u projekt *Safe Stay*, pridržavanja propisanih epidemioloških mjera i duge tradicije u turizmu koju su gosti prepoznali kao dodatnu sigurnost te su zbog svega navedenog gosti odabrali Bašku i otok Krk kao svoju destinaciju za odmor u neizvjesnim pandemijskim okolnostima.

Prema podacima sustava *eVisitor*, koji evidentira promet prijavljenih turista, na području općine Baška u razdoblju **1. 1. - 30. 11. 2021. godine ukupno je ostvareno 896.250 noćenja i 148.222 dolaska**. U usporedbi s 2019. godinom, **broj dolazaka je na 81 % ostvarenja dok je broj noćenja na 82 % ostvarenja**.

Domaći gosti ostvarili su 15.234 dolaska (učešće 10 %) i 83.663 noćenja (učešće 9 %).

Najveći broj noćenja u razdoblju od 1. 1. - 30. 11. 2021. ostvaren je u objektima u domaćinstvu 392.098 (indeks 88,37 u usporedbi s 2019. godinom), zatim u kampovima 244.697 (indeks 90,94 u usporedbi s 2019. godinom), slijedi broj noćenja u hotelima 139.097 (indeks 66,35 u usporedbi s 2019. godinom), a u ostalim ugostiteljskim objektima za smještaj ostvareno je 61.967 noćenja (indeks 82,31 u usporedbi s 2019. godinom). U nekomercijalnom smještaju ostvareno je 58.391 noćenje (indeks 61,61 u usporedbi s 2019. godinom).

Najveći broj dolazaka u razdoblju od 1. 1. - 30. 11. 2021. godine ostvaren je u objektima u domaćinstvu 64.434, zatim u kampovima 38.398, slijedi broj dolazaka u hotelima 31.516, a u ostalim ugostiteljskim objektima za smještaj ostvareno je 11.423 dolaska. Nekomercijalni smještaj bilježi 2.451 dolazak.

U svim vrstama smještajnih objekata ostvarenje dolazaka i noćenja u odnosu na isto razdoblje 2019. godine je na razini od 69 % do 92 % ovisno o vrsti smještajnog objekta.

Najjača tržišta po noćenjima: Njemačka 262.907 (učešće u ukupnim noćenjima 29,33 %), Austrija 117.282 (učešće 13,09 %), Češka 95.379 (učešće 10,64 %), Slovenija 72.419 (učešće 8,08 %), Poljska 60.066 (učešće 6,70 %), Slovačka 51.078 (učešće 5,70 %), Mađarska 45.996 (učešće 5,13 %), Italija 31.057 (učešće 3,47 %), Nizozemska 12.299 (učešće 1,37 %).

Najjača tržišta po dolascima: Njemačka 36.106, Austrija 21.964, Češka 15.122, Slovenija 13.087, Poljska 9.820, Mađarska 9.359, Slovačka 8.052, Italija 5.673, Nizozemska 2.204.

Rezultate ove turističke sezone, stvorene u izuzetno zahtjevnim uvjetima rada, dugujemo svim sumještanima i svim djelatnicima u turističkom sektoru kojima upućujemo čestitke i najsrdačnije zahvaljujemo što su svojim odgovornim pristupom, ljubaznošću i predanim radom pridonijeli ostvarenju ovih iznimno uspješnih turističkih rezultata na području općine Baška.

KUĆA, KONOBA, KAIĆ, KARIĆ... I KURAJ

 Ivan Gaudencio Hrabrić

U organizaciji Turističke zajednice općine Baška 7., 14. i 21. srpnja 2021. održane su besplatne interpretacijske šetnje kroz Bašku, s početkom u 19.30 sati, pod nazivom „Kuća, konoba, kaić, karić... i kuraj“, uz napomenu da je 21. srpnja šetnja održana u dva termina, na engleskom jeziku u 17.30 sati i druga na hrvatskom u 19.30. Vodič kroz šetnju Baškom bila je Maja Polić, turistički vodič. Svrha interpretacijske šetnje je pokazati posjetiteljima skrivene uličice starog dijela Baške te prošetati po rivi, istovremeno osvježujući razloge zašto je Baška

nastala baš na tom mjestu spoja otoka i mora; gdje se nalazila nekada, zašto se preselila, što je razlog da su kuće iznad mora povezane i zbijene, a uličice uske i krivudave, što ljudima znači konoba, kaić, karić... te zašto u životu valja biti hrabar, kuražan, pogotovo ako živiš u mjestu koje je ljeti pitomo, a zimi divlje, šibano burama... te kroz tih nekoliko važnih fenomena zainteresirati ljude za način života Baščana nekad i danas, u odnosu na vlastiti način života u urbanim i ruralnim sredinama suvremenog svijeta.

Prije polaska na šetnju ispred Turističke zajednice učesnici su pozdravljeni od direktorice Turističke zajednice Ivane Topić, a potom su razgledali izložbu *Josipa Resteka* na kojoj su predstavljene slike Baške. Šetnja je uslijedila do crkve Svete Trojice te ulicama Baške do kuće u kojoj je živio Josip Restek, a u nastavku do Stare rive i konobe „Placa“. Tijekom šetnje sudionici su upoznati sa značenjem *kuće koja daje sigurnost* i omogućava samostalan i obiteljski život, *konobom* kao spremištem za razne alate, mreže, vrše, mjestom za druženje. *Kaićem* koji vlasniku znači život, služi za ribolov i zabavu, potom *karićem* koji služi za prijevoz mreža, alata, stvari i na kraju posljednjom riječi, *kuraj*, koja odražava *kuraž*, odvažnost, hrabrost i upornost.

Šetnje su promenađnim koncertom uveličale 7. srpnja klapa „Zvonimir“ i 21. srpnja klapa „Intriga“.

OPERA U BAŠKI

 Ivan Gaudencio Hrabrić

Usljed loših vremenskih uvjeta predviđeni koncert „Opera u Baški - arije i romanse“ koji se trebao održati u ponedjeljak, 23. kolovoza, s početkom u 20.00 sati ispred crkve Presvetog Trojstva, povodom završetka ljetne škole koja je održana u Baški i nastup solo pjevača iz klase Arijane Gigliani-Philipp, profesora mentora, održan je u dvorani Župnog dvora uz prijenos uživo u grupi Baška. U programu su sudjelovali Rea Veseli, sopran; Magdalena Martinčić, sopran; Katarina Evseev, sopran; Nikola Habek, bas uz klavirsku pratnju prof. Dine Katrič. U programu su izvođena djela D. Pejačević, J. Hatzea, F. Schuberta, F. Poulenca, G. F. Handela, G. Verdia, G. Puccinia, V. Bellinia, W. A. Mozarta i F. Lehara.

Program su završile nastupom u duetu sopranistice Arijana Gigliani-Philipp i Rea Veseli izvedbom *Barcarelle* iz „Hoffmanove priče“ Jacquesa Offenbacha.

INTERPRETACIJSKE ŠETNJE

✍️ | 📷 Ivan Gaudencio Hrabrić

U organizaciji Turističke zajednice općine Baška organizirane su besplatne interpretacijske šetnje pod nazivom: „Glagoljica: priča o dobrom, lijepom, svetom i mudrom“. Šetnje su održane 11. kolovoza 2021. s početkom u 19.30 sati na hrvatskom jeziku te 18. i 25. kolovoza u 19.00 sati na engleskom jeziku. Vodič kroz šetnju bio je certificirani interpretator baštine Petar Tomašić. Posljednja šetnja predviđena je za 1. rujna na hrvatskom jeziku.

Polazak interpretacijske šetnje bio je ispred ureda Turističke zajednice, a prolazila je novim dijelom Baške u potrazi za glagoljskim slovima. Putem se sudionicima približavala glagoljica i bogatstvo simbolike koju u sebi nosi, upoznavalo njezino nastajanje. Dobrobit ljudi, ljepota i simbolika bile su vodilje Konstantina Filozofa redovničkog imena Ćiril

dok je oblikovao slova koristeći se rozetom, odnosno krugom podijeljenim na osam jednakih isječaka, a što sve skupa potvrđuju istraživanja dizajnera Vasila Jončeva i paleografkinje Marice Čunčić.

Od Turističke zajednice, na kojoj se nalazi logo glagoljskog slova „L“ (*ljudje*), šetnja je obilazila mjesta gdje se nalaze glagoljska slova pa se tako dolazi do zgrade baščanske osnovne škole gdje se nalazi glagoljsko slovo „I“ (*iže*) u sastavu „Baščanske staze glagoljice“, potom do crkvice svetog Marka pored koje se nalazi slovo *naš*, a u nastavku do kupališta na kojem se nalaze klupe s nogama u obliku glagoljskih slova te u nastavku do mobilne kućice proizvođača Kamen dekora koji je u logo obrta stavio glagoljska slova *kako* i *dobro*. Nakon šetnje učesnici su imali priliku naučiti pisati svoje ime na glagoljici.

Ω (omega). Šetnja je završena posjetom izložbe fotografija u galeriji „Zvonimir“ *Kap po Kap, Kamen po Kamen – Život* autora Sanjina Ilića i Društva „Sinjali“ gdje su učesnici upoznati s *mrgarima* i umijećem pučke suhozidne gradnje. Nakon razgledavanja izložbe sudionicima su podijeljene diplome Društva „Sinjali“.

19. lipnja s početkom u 9.00 sati, na mjestu okupljanja učesnika šetnje ispred glagoljskog slova „V“, koji su pozdravljeni od direktorice Turističke zajednice, krenulo se uz vodstvo Branke Polonijo u obilazak izložbe u galeriji „Zvonimir“ te šetnju do crkve svetog Ivana Krstitelja smještene na brežuljku iznad Baške. Tijekom šetnje učesnici su upoznati s projektom „Baščanska staza glagoljice“ i slovima koja su preslikavali u vodiče. Na putu do starog kaštela Baške, na dvjema kamenim klupama, Matej Mazur, učenik završnog osmog razreda, na iznenađenje sudionika, pročitao je uklesane glagoljaške tekstove „Ako i padneš, nećeš niže od tla“ i „Nemoguće je prstom napraviti rupu u moru“. S galerijom i njezinom

postavom smještenom uz crkvu svetog Ivana Krstitelja i crkvom nazočne je upoznala članica „Sinjala“ Blandina Marković-Randić.

25. lipnja sudionici šetnje okupili su se u 9.00 sati ispred Turističke zajednice općine Baška, gdje su pozdravljeni od direktorice Ivane Topić, da bi potom uz vodstvo

Branke Polonijo razgledali postav izložbe u galeriji „Zvonimir“. Učesnici su potom prevezeni do crkve svete Lucije u Jurandvoru, gdje su upoznati s projektom „Baščanska staza glagoljice“. Voditeljica kompleksa svete Lucije Dana Kružić prisutna je upoznala s poviješću crkve i Baščanskom pločom. U nastavku šetnje učesnici su upoznati s jedinom rijekom

na Jadranskim otocima – Velom rikom, njezinom florom i faunom te obišli restoran „Malin“ – jedan od nekadašnjih osam mlinova na Veloj rici. Šetnja je nastavljena uz tok Vele rike do njenog utoka u more, usput se upoznavajući s glagoljskim „Z“ i „zelo“ gdje je i završena šetnja.

VOĐENE ŠETNJE BAŠKOM

✍️ | 📷 Ivan Gaudencio Hrabrić

U organizaciji Turističke zajednice općine Baška i suradnji s Društvom „Sinjali“, 12., 19. i 25. lipnja 2021. organizirane su tri tematske šetnje pod nazivom „Povratak u prošlost“ (Baščanska staza glagoljice), „Povijesna šetnja“ (Putem glagoljice do vidika s kaštela) i „Slovo po slovo“ (Od Baščanske ploče do baščanske plaže).

12. lipnja u 9.00 sati sudionici šetnje okupili su se na početku Vele plaže ispred glagoljskog slova „V“. Nakon pozdravne riječi i kratkog upoznavanja sa učesnicima prve šetnje, direktorica Turističke zajednice Ivana Topić prisutna je upoznala s voditeljicom triju šetnji,

Blankom Polonijom, voditeljicom Društva „Sinjali“, koja je učesnicima podijelila vodič „Baščanska staza glagoljice“, kako bi tijekom šetnje u isti mogli preslikavanjem (šrafiranjem) na praznim stranicama preslikati slova s pločica smještenih uz određeno slovo. Sudionici su se potom uputili do spomenika „Marjan“ gdje su se uz pogled na poznatu baščansku plažu upoznali s projektom „Baščanska staza glagoljice“ te se uputili do crkve Presvetog Trojstva koju su razgledali i bili upoznati s njezinom poviješću. Šetnja je nastavljena do crkve svetog Antona te u nastavku do Stare rive i skulpture Ljuba de Karine s grčkim slovom

RIBARSKI DANI

✍️ | 📷 Ivan Gaudencio Hrabrić

Ovogodišnji Ribarski dani održani su u petak i subotu, 30. i 31. srpnja 2021. Ove godine bili su prilagođeni propisanim epidemiološkim mjerama. Brojna događanja odvijala su se na raznim lokacijama popraćena raznim zabavnim, kulturnim i edukativnim sadržajima.

Prvi dan, u petak, 30. srpnja, program Ribarskih dana započeo je jednom od dvije interpretacijske šetnje nazvane „More, more...“ koja je imala za cilj da se učesnici upoznaju s tradicijom mjesta. Šetnje je vodila Maja Polić, certificirani interpretator baštine.

Tijekom večeri održan je defile turističkih brodova i ribarskih barki te otvaranje izložbe *Jato* Bruna Paladina i projekcija filmova *Klonimira Seršića*. Zabavni dio upriličili su promenadnim nastupom klape „Intriga“ i „Zvonimir“ te „Frula band“ i „Trio Bajs“.

Program u subotu započeo je revijom jedrenja otoka Krka u organizaciji Jedriličarskog kluba „Vihor“. U suradnji s taxi boatom „Maestral“ s polascima u 14.00, 15.00 i 16.00 sati organiziran je posjet ribarskom muzeju „Buymer“ u uvali Vela luka, gdje su članovi udruge „Buymer“ posjetitelje upoznali s tradicijom

ribarstva i alatima koji su se upotrebljavali u ribolovu.

U popodnevним satima održana je tradicionalna povorka ribara i mještana od Stare rive do Vele plaže uz muzičku pratnju „Frula banda“ te povlačenje mreže iz mora.

Dječji ribarski dan, pružio je najmlađima događanja na više lokacija. Tako je organiziran „Zaljev sirena“ gdje su se mogli slikati s morskim sirenama. Izradu razglednica u kolaž tehnici prezentirale su članice Udruge za promicanje kreativnosti Gea, Ingeborg Crnogaj i Gordana Maravić. Lovro Krsnik i Mirjam Volarić prezentirali su pisanje imena na glagoljici. Također bilo je i oslikavanje lica i modeliranje

balona. O ribarskim vještinama znanje su pokazali članovi udruge ribara „Škrpina“.

Kulturno nasljeđe Baške prezentirali su turistima svojim nastupom članovi Kulturnog društva „Šoto“. Za djecu je održana radionica učenja tradicionalnog *tanca* nazvana „Tanac pod sopile“. Na tradicionalnoj barci imali su, vožnjom uz Paladu, nastup i „Sopile na moru“, gdje su *sopci* prezentirali glazbu na sopilama koja je uvrštena na UNESCO-vu listu nematerijalne baštine.

Uz promenadni nastup klape „Zvonimir“, „Frula banda“ i „Trio Bajsa“ večernji program završen je vatrometom na moru.

POD ZVJEZDANIM NEBOM Ivan Gaudencio Hrabrić

U petak, 6. kolovoza 2021., s početkom u 21,00 sat u *Bodulskom vrtu* u organizaciji Društva „Sinjali“, u suradnji s Turističkom zajednicom općine Baška, održan je koncert *Pod zvjezdanim nebom*. Izvođači su bili: Arijana Gigliani Philipp, sopran, Bruno Philipp, klarinet i Lidija Lovrić-Vidiš, klavir.

Na početku koncerta ispred Društva „Sinjali“ Branka Polonijo pozdravila je prisutne gledatelje i zahvalila se izvođačima na odazivu. Koncert se sastojao od dva dijela.

U prvom dijelu izvedena su djela:
R. Hann: 'A Chloris', trio za sopran, klarinet i klavir, G.

Rossini: „Uvertira Seviljski brijač“, obrada za klarinet i klavir, G. Puccini: Tosca „Visi d'arte“, A. Schreiner: „Immer kleiner“, Fantazija za klarinet i klavir, I. Tijardović: „Mala Floramy“ „Daleko m'e biser mora“, A. Dvorak: „Kdyz mne stara matka“ iz ciklusa „Ciganskih napjeva“ op. 55, obrada za sopran, klarinet i klavir, G. Meister: Erwin fantazija za klarinet i klavir.

U drugom dijelu nakon pauze izvedena su djela:

F. Chopin: „Nocturno u cis-molu“, op. posth., Z. de Abreu: „Tico-tico“ za klarinet i klavir, F. Sartori: „Con te partiro“ za sopran i klavir, M. Mangani: „Pagina d'album“ za klarinet i klavir, Tradicionalna, tri klezmer napjeva za klarinet i klavir i J. Hatze: Serenada za glas i klavir.

Nakon završenog koncerta upriličeno je u okruženju *Bodulskog vrta* druženje s izvođačima uz prigodni domjenak.

KONCERT „PJESMOM TE ZOVEM“

U organizaciji bašćanskog Društva za kulturu, ekologiju i tradiciju „Sinjali“, u ponedjeljak 30. kolovoza 2021., s početkom u 20.00 sati, ispred crkve Svete Trojice u Baški održan je koncert pod imenom „Pjesmom te zovem“.

Koncert je sadržavao melodije swinga, operetne arije, šlagere i tradicionalne melodije. Izvođači su bili na harmonici Stane Göderer, Bruno Philipp na klarinetu i sopranistica Arijana Gigliani Philipp.

Nakon svake izvedene skladbe izvođači su bili burno pozdravljeni od brojne publike koja se smjestila na platou ispred crkve i okolnim skalama te dijelom Zvonimirove ulice. Prema riječima gledatelja, u Baški već dugo nije održan takav koncert i bili su oduševljeni nastupom izvođača.

  Ivan Gaudencio Hrabrić

IZLOŽBA „DANUNCIJADA NA OTOKU KRKU“ Ivan Gaudencio Hrabrić

U petak, 22. listopada 2021. s početkom u 17.00 sati upriličeno je otvaranje izložbe, u galeriji „Zvonimir“, u organizaciji Općine Baška, Turističke zajednice općine Baška i Udruge antifašističkih boraca i antifašista otoka Krka pod nazivom „Danuncijada na otoku Krku“ povodom stogodišnjice prvog uspješnog antifašističkog otpora na hrvatskom prostoru (1921. – 2021.).

Predsjednik Udruge antifašističkih boraca i antifašista otoka Krka, Darko Fanuko, ukratko je predstavio izložbu i autore izložbe dr. sc. Teu Perinčić i dr. sc. Tvrtka Božića.

Tea Perinčić nazočne je upoznala s dolaskom i riječkom

epizodom arditu Gabriela D'Annunzija. Tvrtko Božić govorio je o danuncijadi na otoku Krku koja je trajala od 13. studenoga 1920. do 9. siječnja 1921. godine, uz posebni naglasak na „Krvavi Božić“ u Baški, provalu arditu u franjevački samostan na Košljunu, otporu Puntara arditima i uspostavu „Puntarske republike“, borbe u Dobrinju i odlasku arditu s otoka Krka. Izložba je prezentirana na panoima s fotografijama

i popratnim tekstom te zastavom Talijanske regencije Kvarnera s dijelom latinskog teksta *Qvis contra nos? (Tko može protiv nas?)*.

Izložba je popraćena bogato opremljenim katalogom koji sadrži prigodan tekst i fotografije i bit će prezentirana u svim općinama otoka i gradu Krku te Rijeci.

TD BAŠKA d.o.o.

VIJESTI IZ TD BAŠKA d.o.o.

Kraj godine je vrijeme u kojem podvlačimo crtu i sumiramo odrađeno u godini iza nas. Vrijedni djelatnici hrabro su se uhvatili u koštac s izazovnom i po broju posjetitelja vrlo dobrom godinom koja nas je sve ugodno iznenadila. Uz puno truda i s ograničenim resursima na raspolaganju, nadamo se da smo ispunili očekivanja građana i turista.

Ove godine bili smo domaćini prvog okupljanja čelnika svih komunalnih društava s otoka. Okupljanje je bilo iznimno konstruktivno i vrijedno radi razmjene iskustava i diskusije o sličnim izazovima s kojima se operativno susrećemo.

Na parkiralištima kojima upravljamo smo se modernizirali, uveden je novi software te je uvedena mogućnost plaćanja parkiranja putem aplikacije *Paydo*. Aplikacija je popularna među stranim turistima te je zabilježena velika korištenost. Osim toga, novi sustav videonadzora pružit će korisnicima naših usluga veću sigurnost.

Više od 20 godina TD Baška d.o.o. upravlja grobljima na području Općine, a od sljedeće godine također dolazi do modernizacije. Novi software omogućit će posjetiteljima lakše snalaženje na grobljima putem pametnih telefona, što uključuje i „tražilicu pokojnika“. U ovome ćemo biti prvi na otoku.

Nakon sezone pristupa se pripremi naših četiriju groblja za blagdan Svih svetih te odrađivanju manjih građevinskih, bravarskih i sličnih radova po nalogu Općine. U Lošinskoj ulici u Baški postavljeni su novi rubnjaci uz cestu, postavljene su nove klupice u Ulici Gorinka i pokraj ordinacija doktorice i zubarice. U Jurandvoru je sanirana dotrajala ograda oko Narodnog doma te je u tijeku izrada nove ograde ispred zgrade bivšeg *Diskonta*. U Dragi Bašćanskoj su u tijeku radovi na osveženju dječjeg igrališta ispred Zadrugnog doma. U Batomlju su u tijeku radovi na postavljanju pet klupica za šetače na popularnoj *Poučnoj stazi* i u samome mjestu.

Krajem godine najveći posao odnosi se na postavljanje i održavanje blagdanske dekoracije. U ovoj godini uloženo je puno truda u što ćete se i sami uvjeriti iz priloženih fotografija i u šetnji našom Baškom.

 Karla Jurešić

 Arhiva TD Baška d.o.o.

DONACIJA VALAMAR RIVIERA D.D.

Valamar donirao više od 3.000 komada očuvane opreme i namještaja za pomoć obiteljima potresom pogođenih područja i udrugama koje brinu o potrebitima

Krk, 5. studenoga 2021. - Valamarov hotel Corinthia u Baški na otoku Krku priprema se za skorašnju renovaciju pa će cjelokupan hotelski namještaj, opremu i inventar u dobro očuvanom stanju donirati potrebitima. Corinthia Baška Sunny Hotel by Valamar tako će donirati više od 3.000 komada opreme i namještaja i uputiti ih na čak 15 raznih udruga i ustanova koje brinu o potrebitim građanima. Najveći dio donacije u opremi upućen je Gradskom društvu Crvenog križa Sisak s ciljem pomoći brojnim obiteljima potresom pogođenog područja, a idućih dana nastavlja se slanje opreme ostalim primateljima donacija.

Donaciju će tako uz Crveni križ Sisak - Gradsko društvo Crvenog križa Sisak, primiti i humanitarna udruga „Remar Croatia“, KUD „Šoto“ iz Baške, Caritas – Biskupija Krk, Centar za rehabilitaciju Rijeka, Centar za rehabilitaciju Fortica Kraljevica, Gradsko društvo Crvenog križa Daruvar, Dom za starije osobe „Mali Kartec“ iz Krka, Nogometni klub „Vihor“ iz Baške, Sportsko društvo „Vihor“ iz Baške, Dom za starije osobe „Volosko“ iz Opatije, Dom za starije „Marko A. Stuparić“ iz Velog Lošinja, Općina Mrkopalj, Thalassotherapy Crikvenica te udruga Centar za socijalno istraživanje iz Rijeke.

„Raduje me što će kvalitetna i dobro očuvana oprema i namještaj iz Corinthia Baška Sunny Hotela pomoći

potrebitima. Prvi šleper opreme i namještaja već smo uputili za Sisak u Gradsko društvo Crvenog križa i nadam se da će ova donacija makar u jednom dijelu pomoći našim sugrađanima s područja pogođenih potresom. Valamar je ove godine osigurao i smještaj za brojne obitelji kojima je pomoć bila potrebna nakon potresa, a donacija u opremi je nastavak te inicijative kao i uključenosti u lokalnu zajednicu u kojoj poslujemo“, izjavio je Mile Pavlica, direktor destinacije Krk.

Valamar u okviru društveno odgovornog poslovanja u koje ulaže minimalno 2,5 % godišnjih prihoda, aktivno radi na očuvanju okoliša, razvoju destinacija, ulaganju u lokalne zajednice te pomoći potrebitima. Za vrijeme krize Valamar je nastavio podupirati zajednicu i pomagati potrebitima. Bolnicama u Istri i Dubrovniku doniran je smještaj i prehrana za djelatnike, uz donacije namirnica i ostalih potrepština gradskim uredima Crvenog križa i pučkim kuhinjama. Nakon potresa Valamar je donirao mobilne kućice i otvorio vrata u svojim objektima obiteljima iz Siska, Gline, Petrinje i okolnih mjesta, a kao dugogodišnji član Hrvatske udruge turizma (HUT), uključio se u projekt „Tisuću učenika, milijun doživljaja“ kojim je u hotelima duž jadranske obale osiguran smještaj učenicima iz 13 škola potresom pogođenih područja.

  Odnosi s javnošću Valamar Riviera d.d.

POSTALI SMO UČENICI 1. RAZREDA

✍️📷 Helena Karabaić

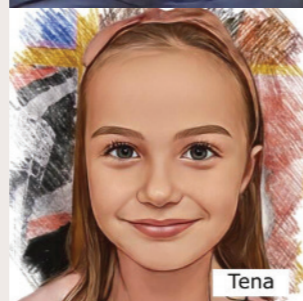
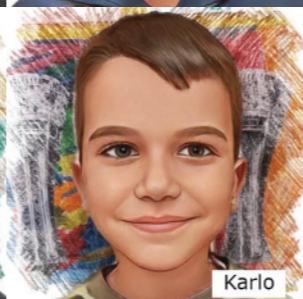
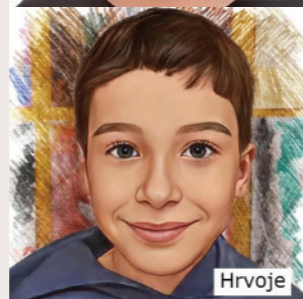
S početkom nastavne godine, 6. rujna 2021., nas se trinaestero donedavnih predškolaca prvi put smjestilo u svoje školske klupe te smo time i službeno postali prvoškolci. Trebalo je puno truda i napora da bi se došlo do 1. razreda, ali uz podršku i pomoć naših roditelja i naših dragih vrtičkih „teta“, osjećali smo se spremni za sve izazove koje nam škola priprema.

Prvi školski dan prošao je za tren. Osjećaj početne treme zamijenio je osjećaj sreće i ponosa što smo postali đaci. Vrlo brzo smo se prilagodili školskim obavezama. Najviše se veselimo učenju slova i brojeva. Nestrpljivo i spremno čekamo prve ocjene. Polako učimo kako biti zajednica i kako njegovati i razvijati prijateljstvo među nama.

Učenje nas raduje, jer naša učiteljica Helena Karabaić kaže da je znanje moć. Stičući svoja prva znanja, počeli smo osvajati svijet!

Mi smo baščanski prvašići: Benjamin Bach, Laura Bilen, Tea Bolterstein, Tena Brlošić, Stjepan Čubranić, Amina Hamza, Fran Hrgovčić, Kian Jaspri Juranić, Hrvoje Klepac, Karlo Kolman, Dora Načeta, Petra Vasilić i Sara Josipa Veselinović.

SURADNJA PŠ BAŠKA I OŠ „VELI VRH“ PULA

✍️📷 Kristina Ivošić

U četvrtak 16. rujna 2021. dvanaestorica učenika (7. i 8. razred) Područne škole Baška u pratnji ravnatelja OŠ „Fran Krsto Frankopan“ Krk Serđa Samblića, voditeljice PŠ Baška Kristine Ivošić i profesora povijesti Tvrtka Božića, sudjelovala su u projektu *Peace Field Projects* u OŠ „Veli Vrh“ u Puli.

To je projekt koji omogućuje djeci i lokalnoj zajednici da saznaju više o svojoj povijesti i baštini sudjelujući u sveobuhvatnom programu aktivnosti koji kulminira obilježavanjem događaja na kojem školsko igralište postaje *Polje mira (Peace Field)*. Projekt je povezan s događajima vezanim uz Božićno primirje koje se dogodilo u vrijeme Božića 1914. godine za vrijeme Prvoga svjetskoga rata kada su vojnici Njemačke i Velike Britanije na zapadnom bojištu kratkotrajno prekinuli sukob kako bi se susreli na „ničijoj zemlji“.

Projekt se fokusira na sudbine istarskih učitelja koji su unovačeni i poslani na bojište, uglavnom u Galiciju. Mnogo ih je i nastradalo. Među njima je bio i Ivan Šorić, učitelj u OŠ „Veli Vrh“, porijeklom iz Baške, koji je poginuo na istočnom bojištu u listopadu 1914. godine. Učitelju Šoriću odana je počast polaganjem vijenca uz kućicu u kojoj je prije 108 godina djelovala Družbina škola i u kojoj je on radio.

Nakon obilježavanja odigrane su na sportskom terenu Tivoli nogometne utakmice između OŠ „Veli Vrh“ Pula, OŠ „Fran Krsto Frankopan Krk“ – PŠ Baška i NK „Veli Vrh“. Druženje s pulskim domaćinima završilo je obostranim obećanjem da će se suradnja ovih škola nastaviti te da će oni uskoro posjetiti školske kolege u Baški.

PROJEKT ŠAFRAN

  Tvrta Božić

Ove školske godine Područna škola Baška uključila se u međunarodni **Projekt Šafran** koji je potekao od irske zaklade **Holocaust Education Trust Ireland**, a koja opskrbljuje europske škole lukovicama žutog šafrana kako bi ih zasadile u jesen u znak sjećanja na milijun i pol židovske djece i tisuće druge djece koja su ubijena tijekom holokausta (1933. – 1945.). Projekt je zamišljen kao integrativni dio nastave Povijesti u VIII. razredu, ali mu mogu pristupiti i drugi nastavni predmeti (Hrvatski jezik, Engleski jezik, Vjeronauk).

U Republici Hrvatskoj lukovice žutog šafrana prijavljenim školama dostavljaju djelatnici Javne ustanove Spomen-područja Jasenovac. Žuto cvijeće podsjeća na žute Davidove zvijezde koje su europski Židovi bili prisiljeni nositi u svim državama pod nacističkom vlašću te u onim državama čiji su režimi surađivali s nacistima. Izuzetak u tome nije bila niti Nezavisna Država Hrvatska. Na taj su način Židovi bili obespravljani i označeni kao neprihvatljivi građani.

Šafran cvjeta krajem siječnja, uoči Međunarodnog dana sjećanja na holokaust i sprječavanja zločina protiv čovječnosti (27. siječnja).

Ove školske godine projekt je započeo 23. studenoga uređenjem prostora u školskom okolišu. Pod vodstvom Tvrta Božića, učitelja povijesti, naši osmaši posadili su lukovice žutog šafrana uz kamenjem oblikovanu Davidovu zvijezdu. Tako su se priključili velikom broju od oko 40.000 učenika diljem Europe koji na ovaj način odaju počast svim žrtvama holokausta.

 Luka Tabako

Pjesme učenika 6. razreda OŠ Baška

Jurandvor

O, Jurandvoru,
dome moj,
volim te
kao život svoj.
Hvala ti što
postojiš,
dome moj.

 Lea Seršić

Moja domovina

Moja domovina je najljepša
i stalno je vatrena
gori u mom srcu voljena.

Kad vjetar zapuše
ni tad se ne gasi
ostane vatrena uvijek i zauvijek.

 Nikola Šulava

Moj lipi kraj

Živin va lipon mestu
kad su nosili lipu veštu.
Ribari čagod morali su čapat,
va kaić mrižu su rabili klast.

Vidin lipo more i brda,
čujen bleku ovac,
ča je vesel moj kraj!
Va njemu varik je raj.

 Noa Dujmović

Moje more

Moje more
lijepo je
i plavo
galebi ga posjećuju
stalno.

Riba puno more
to je
Sunce ga miluje
svako prijepodne.

 Lea Seršić

Naše malo mesto

Moj je kraj čakavsko mesto
Ovdi je more posve čisto.

Na plaži se vali mršte,
a u moru dica kriče.

Puno je judi i furešti
prišli su nan dani fešti.

Bit će šoldi i ovoga leta
za sve potrebe našega mesta.

 Niko Parčić

More

More je život, more je hrabrost,
more je moja najveća radost.

More je ljubav ovoga svijeta
i sve oko njega cvjeta.

Cvjetaju ljubičice, cvjetaju tratinčice
i oko njega lete ptičice.

 Ana Miškić

DJEČJE AKTIVNOSTI U BAŠKI Anamarija Čubranić

Kao što je dobro poznato, Baška tijekom ljetnih mjesec živi punim plućima. Plaža, more, sunce i poneka aktivnost ljeti je i više nego dovoljna našim najmlađima da upotpune svoje slobodno vrijeme, jer nemaju školskih ni drugih obaveza. U jesenskim i zimskim mjesecima djeci osim školskih obaveza, trebaju dodatne aktivnosti kako bi što bolje i kvalitetnije provodili svoje slobodno vrijeme između škole i učenja.

U našoj Baški već je nekoliko godina sve više mališana koji imaju sreće, jer na njih misle svi ljudi dobre volje, sve udruge i klubovi. Aktivnosti ne nedostaje! Ljubitelji nogometa uključuju se u **NK „Vihor“** već u dobi od pet godina, a školu nogometa polaze kako brojni dječaci tako i nekoliko djevojčica. Uz stručno vodstvo trenera uspješno i aktivno uče, treniraju i odlaze na utakmice.

Osim nogometa tu je i **JK „Vihor“** koji također ulaže izniman trud u treniranju djece. Uz trenere upoznaju razne vrste jedrilica, opremu jedriličara i postaju pravi mali jedriličari koji svoje znanje pokazuju na regatama. Tu je dakako i folklor, **KD „Šoto“** u koje su uključena djeca kao čuvari nasljeđa i tradicije naroda. Riječ „tradicija“ označava predaju, a prije svega predstavlja predaju znanja, vještina, običaja i kulture nekog naroda koje djeca usvajanjem, prenošenjem i predajom sljedećim generacijama čuvaju od zaborava. Naši najmlađi uživaju

u usvajanju tradicijske kulture, jer folklor je sazdan od različitosti, on stvara zajedništva, stoga najmlađi plešući uče određene vještine, znanja, toleranciju i druge vrijednosti potrebne za daljnji život.

Budući da je jedna od najvažnijih dječjih potreba upravo potreba za kretanjem, u Baški postoji i slobodna aktivnost **judo** koja djeci pruža povoljan utjecaj na njihov organizam, samokontrolu, samopoštovanje, poštovanje prijatelja, suparnika, socijalizaciju, pridržavanje pravila te utjecaj na sve motoričke i funkcionalne sposobnosti važne za rast i razvoj. U našoj Općini povećani je broj uspješnih dječaka judaša i djevojčica judašica.

U proljetnim mjesecima djeca polaze i slobodnu aktivnost **mali vatrogasci** gdje uče o vatrogasnoj opremi, čemu ona služi i kako se njome rukuje. Mali vatrogasci uče kako se ponašati u opasnim situacijama te upoznaju različite vatrogasne pojmove. Sve se vatrogasne aktivnosti provode kroz igru i na djeci zanimljiv način.

Nažalost, ove je godine zbog pandemije COVID-19 bilo onemogućeno redovno provođenje svih aktivnosti, no uz pridržavanje epidemioloških mjera djeca su napokon ponovno krenula na svoje odabrane aktivnosti na kojima kroz igru, veselje i rad uspješno rastu i kvalitetno provode svoje djetinjstvo.

DR. VINKO DORČIĆ-BUBULIĆ mr. sc. Majda Šale

„Nastavnom vjesniku“, kalendaru „Napredak“, „Geografskom horizontu“, „Analima Jadranskog Instituta JAZU“, „Dometima“, „Krčkom zborniku“, „Maruliću“, „Prirodi“. Objavljena su mu djela izlazila i u „Krčkom kalendaru“, „Turističkim novinama“, „Biltenu baščanskog područja“, listu „Zvona“, „Kalendaru Jurina i Franina“, „Istarskoj Danici“ i dr.

Posebnu pozornost posvetio je kulturnoj i gospodarskoj povijesti rodne Baške, njezinoj toponimiji i onomastici, skupio je zbirku narodnih običaja u Baški, „Dječje igre u Baški“, „Molitve i zaklinjanja iz Baške“, „Jezično blago govora Baške“ (razlozi baščanski ili baščanski; Prezimana i nadimci u Baški 1970. g.). Napisao je više od 70 članaka posvećenih Baški.

Izdao je i zbirku narodnih pripovijedaka „Čardak ni na nebu ni na zemlji“ (Sarajevo 1975.).

U 2022. godini obilježiti će se 30 godina od smrti profesora, publicista, pisca i povjesničara, baščanskog velikana, Vinka Dorčića- Bubulića.

Dr. Vinko Dorčić - Bubulić rođen je 2. prosinca 1900. godine u Baški gdje je i završio pučku školu. Školovanje je nastavio u gimnazijama u Pazinu, na Sušaku i u Senju (1912.-1920.), zemljopis i povijest studirao je u Zagrebu. Nakon završenog studija radio je kao asistent na Geografskom institutu Filozofskog fakulteta u Zagrebu, (1925./26.). Doktorat filozofije obranio je 1931. godine na Sveučilištu u Zagrebu.

Kao stipendist francuske vlade, boravio je na Sveučilištu u Montepellieru, a 1934. i u Cannesu. Radio je kao profesor u Ogulinu (1935.-1941.), Petrinji (1942.-1946.), Zagrebu (do 1953.) i Vojnici do umirovljenja 1965.

Živio je u Zagrebu, a čitav život posvetio je književnom, znanstvenom i prosvjetnom radu. Rado je pisao pripovijesti i crtice s tematikom vezanom uz otok Krk, napise iz zemljopisa, pomorstva, kulturno-povijesne članke i književne prikaze. Bavio se i prijevodima, prevodeći s latinskog, talijanskog, francuskog i engleskog jezika. Suradivao je u više od 35 časopisa, zbornika i drugih izdanja. Radove je objavljivao u „Vijencu“, periodikama „Krijesu“,

Za turizam Baške od posebne je važnosti bio njegov „Mali vodič kroz Bašku“, tiskan u Zagrebu 1960. godine.

Turizam i njegov tijek je stalno pratio, a bio je i dobro upoznat s turističkom Baškom, jer se i njegova obitelj bavila turizmom početkom prošlog stoljeća. *Vila Ivka* (koja se i danas tako zove) u kojoj je živio kao mladić i u kojoj je ljetovao, sagrađena je 1914. godine, a vila je dobila ime po njegovoj majci Ivki, početkom prošlog stoljeća bila je osobito poznata među češkim turistima, jer su u vili boravili 1922. godine poznati češki pjesnici Jiri Wolker i Konstantin Biebl pa je nakon smrti mladog pjesnika Wolкера (1924. godine, umro je od tuberkuloze) ostala spomen soba koju su mnogi Česi često dolazili pogledati.

Dorčićeva *Pjesma o Baški*, koja se i danas u prigodnim prilikama rado recitira i zapjeva, uglazbljena je i snimljena, a bila je i pjesma vodilja u programu „Baščanski pir“ koji je u turističke svrhe uprizoren 2012. godine.

Dr. Vinko Dorčić umro je Zagrebu 15. srpnja 1992. godine.

SJEĆANJE NA EMILA GEISTLICHHA

✍️ | 📷 mr. sc. Majda Šale

U Baški su ove godine ostvareni odlični rezultati s obzirom na okolnosti sveprisutne pandemije te se sve veći broj stranih gostiju vratio u naše lijepo mjesto kako bi uživali u blagodatima baščanskog podneblja i čarima ljeta.

Neizostavno u Baški su ljetovali tradicionalno Česi, naši najvjerniji gosti, a upravo su oni bili jedni od prvih gostiju koji su u Bašku došli daleke 1909. godine. S prvim Česima u Bašku je došao i Emil Geistlich, direktor praške tiskare. Kako je i sam jednom napisao, u Bašku je došao iz znatiželje, a u Baški je ostao i stvarao do kraja svoga kratkog životnog vijeka (umro je u 52. godini života), promičući baščanski turizam u svijetu. Stoga bi bilo lijepo i korisno prisjetiti se njegovog životnog puta. U 2022. godini obilježavaju se 152 godine njegovog rođenja i stoljeće od njegove prerane smrti.

Emil Geistlich je rođen 13. listopada 1870. godine u mjestu Karlín (Praha), Austro-Ugarska Monarhija.

Kao tipografski naučnik radio je u raznim tiskarama, a nakon odsluženog vojnog roka, vraća se u prvu tiskaru.

1907. godine, zahvaljujući upornom radu i zalaganju, povjereno mu je tehničko vodstvo tiskare „Politika“ na čijem je mjestu kao direktor ostao do smrti.

U Bašku je prvi puta došao 1909. godine, ponukan znatiželjom pročitavši članak o Baški u praškim novinama „Narodni listy“. Taj prvi susret s Baškom opisao je Geistlich 1920. godine u tiskanoj knjižici „Z pokoje ravnou do more“. Zanimljivi i dojmivi opisi i sjećanja na te dane ujedno su i vjerodostojni opisi mjesta, načina života, običaja i ljudi.

Emil Geistlich bio je veliki zaljubljenik Baške, postao je jedan od utemeljitelja baščanskog turizma, a zahvaljujući svojim utjecajima i liderskom mjestu u tiskari pronio je glas o ljepotama baščanskog žala kao i samoga mjesta u svijet tiskajući prve promotivne materijale i brošure.

Slogan „Z pokoje ravnou do more“ - „Iz sobe ravno u more“, postat će jedinstveni slogan na svim njegovim promotivnim materijalima koje je tiskao, promovirajući Bašku.

Začetnik je kupališne zadruge „Hrvatsko-češko morskog klimatičnog kupališta Baška“ koje tada postaje najveće slavensko kupalište u Monarhiji.

1910. godine postavlja prvi objekt na Zablaču - paviljon kupljen u Pragu, na zemljištu kupljenom od Općine Baška, koji je dopremljen vlakom do Rijeke i potom barkama do Baške.

Bio je to prvi ugostiteljski objekt za češke goste.

1911. godine otvorio je najveći hotel u Baški, hotel „Baška“ s 32 sobe i 80 kreveta, sve s pogledom na more (današnji „Galeb“). Bio je to četvrti po redu izgrađeni hotel u Baški, ali prvi kojeg je izgradio stranac – Čeh i to u tri mjeseca, a glavni arhitekti bili su Česi Matěj Blecha i Vaclav Koubek. Nacrt ovog objekta sa secesijskim pročeljem i danas se čuva u Državnom arhivu u Rijeci.

Uz veliki broj promotivnih materijala, tiskao je 1912. godine i „Turistički vodič Baška“ – češke morske kupke sa zemljovidima i ilustracijama u kojemu je vrlo detaljno objavio popis prodavaonica, hotela, vinarija, kavana, vozni red.

Baška postaje najomiljenije i najposjećenije kupalište na gornjem Jadranu, s razvijenom parobrodarskom i

autobusnom vezom Rijeka - Crikvenica - Šilo - Baška.

Prvi svjetski rat ostavio je traga i do 1918. godine zbog ratnih /ne/prilika ostala je odsječena, a E. Geistlich u teškim prilikama reklamira Bašku i poziva goste na ljetovanje. No Baška ostaje odsječena sve do 1921. godine zbog talijanske okupacije, a Emil Geistlich se vraća u Prag, hotel je opljačkan i uništen, a kupališne kabine su pretvorene u konjušnice.

Emil Geistlich naglo umire 7. srpnja 1922. godine. Pokopan je na baščanskom groblju.

No njegovom smrću ne prekidaju se njegove ambiciozne aktivnosti.

Njegovim je poduzetničkim zanosom nastavila voditi hotel „Baška“ njegova supruga Anna Gestlichova kao i kćer Anička.

Danas je njegovim imenom nazvano i najveće šetalište koje se proteže uz nadaleko poznatu baščansku plažu, a na *Pirnici* su Baščani 1968. godine podignuli i spomenik tom velikanu, kako bi odali počast čovjeku koji je svoj život i rad posvetio Baški koju je tako volio i njoj se uvijek vraćao.

Njegov grob i spomenik redovito posjećuje njegov praukun iz Praga, Jan Král. Sa svojom velikom obitelji često ljetuje u Baški pa je tako i najavio svoj dolazak i u 2022. godini, jer se upravo u toj godini obilježava i stoljeće od smrti Emila Gestlichha.

Ján Král, praukun E. Gestlichha sa suprugom Martom i Toni Juranić, načelnik Općine Baška, na otvaranju izložbe „Češki arhitekti na Jadranu“ u Češkom parlamentu u Pragu, siječanj 2019. godine

ADIO BARBA MAURO!

✍️ | 📷 Ivan Gaudencio Hrabrić

MAURICIJE HRABRIĆ – *Mauro Dunica*, najstariji stanovnik općine Baška, umro je u petak, 23. travnja 2021. godine, u 102. godini života. Sahranjen je 26. travnja na baščanskom groblju.

U spomen na barba Maura, prenijet ću njegovu životnu priču, u izvornom obliku, koju sam zabilježio 4. kolovoza 2017. godine, dva mjeseca prije njegova 98. rođendana:

Rođen sam od roditelja Marijana i Lorete rođene Dorčić 1. listopada 1919. godine. Imao sam još petoricu braće i sestru Mariju.

Školu sam završio u Baški, a zatim išao u zanat u Zagreb 1935. gdje sam učio za mesara i kobasičara, gdje sam bio pet godina dok nisam išao 1941. u vojsku. Zanat sam izučio kod Jurja Nazara, u zagrebačkoj Maksimirskoj 93, koji je imao kćer Nadu rođenu 1935., po kojoj će moja kćer dobiti ime. Zatekao me je rat i išao sam

služiti vojsku i poslije više nisam bio u Zagrebu.

Za vrijeme rata bio sam doma, jer sam iz Boke kotorske na početku rata najviše došao pješke doma. Kad sam išao u vojsku, u mornaricu, svi smo bili rođeni poslije Prvog svjetskog rata, bio nas je pun brod, to se zvala „leva“. Prije smo išli u Krk i svi su bili određeni za mornaricu, a ja sam služio u Novom Sadu, a oni svi u Šibeniku, jer je ova moja mesarska struka bila određena za kuhara pa su me prebacili u Boku kotorsku gdje sam bio kuharski učenik, to je bila podoficirska škola. Sa mnom je bio jedan iz Stare Baške, Josip, koji je otišao u prekomandu na brod „Dragon“, a na njegovo mjesto došao je jedan Musliman, kojeg je komandir udaljio, jer nije znao kuhati i mene postavio za prvog kuhara, gdje sam bio godinu dana do kada je počeo rat.

Bilo je jutro, bio je zbor. Došao sam do vrata kuhinje i vidio da avioni lete i nešto bacaju, počelo se sve tresti, nastala je uzbuna, a nas je bilo odasvuda i s Raba, našega kraja, Senja. Rabljani, još neki i ja uzeli smo samo hrane, konzerve, da možemo jesti po putu i uputili se pješke sve do Dubrovnika. Tamo neki govore da idemo na brod, međutim nije bilo nijednoga, i uputili smo se dalje pješice prema Opuzenu. Uхватила nas je noć pa smo skuhalo malo palente i prenoćili, mislim da se selo zvalo Karađorđevići. Ujutro vidimo da ide brod po Neretvi i zamolili smo da nas uzme do Splita. Međutim išao je

samo do Makarske, pa smo do Splita nastavili pješke. Bojali smo se da nas ne uhvate Talijani, a to se je i dogodilo i ukrkali su nas na vlak za Italiju. Kad smo došli do Vrhovina, a na vlaku nas je bilo dosta s Krka, čekali smo da vlak uspori i skočili s vlaka. I Božo Načeta bio je tamo. Imao sam nešto novaca pa sam mogao platiti da nas prebace do Otočca. Od Otočca do Senja išli smo pješke 41 kilometar. Došli smo u Senj, tamo je bio jedan Hrabrić, tvoga roda, njegov ded i tvoj ded bili su braća, Frane Posinjak. Pitao me: „Mauro di češ? Jutra ćemo poč, kada bude ljepše vrijeme, pa ću te uzet za Zečje, tamo znaju dolaziti Baščani“. Ja mu govorim neka me hiti va Malu luku, a ja ću dalje pješice. Ujutro mi krenemo, a na Sokolu se ukaže barka, to su bili Baščani, to su bili Bajicini, otac ovoga ča sada ima puno ovac, Bonefačić. On i brat Marko išli su na Zečje. Tamo sam nabral jedno dvadeset

galebovih jaja i dao Posinjaku neka uzme ženi u Senj, a i ja sam doma ponesal jaja. Tako sam ja doma prišal, ne samo ja, svi. Nije nam bilo slabo kada su Talijani bili. Ribe je bilo puno more, a Talijani su obožavali ribu, pa smo imali šoldi, dok Talijani nisu kapitulirali pa su došli drugi i uzeli sve koji su mogli nositi puške.

- Znači bili ste u partizanima? – upitao sam barba Maura.

Da, ali ne dobrovoljno, pustili su nas. U partizanima bilo je sedmero naših Baščana. Poslije su došli Nijemci. Mi smo doma muzli ovce pa smo mijenjali sir za sol, a po noći sam išal u Senj da bi donesal hrane za doma. Kada sam skupljao tu gore ovce u šumi, vidim Nijemce, nisu me zaustavljali, pustili su me.

Jednom je bila racija. Nijemci su nas ukrkali na brod i s nama u Rijeku. Bio je jedan njemački oficir koji je govorio po naši. Pitali smo kamo ćemo, a na brodu su bila tri vojnika, mi bi lako s njima, ali spalit će Bašku.

Kada smo došli u Rijeku, stavili su nas u jednu kuću pa su nam počeli uzimati podatke. Kada je stražar ušao u jednu prostoriju, mi smo skočili preko zida, a kako je bilo puno ljudi, izgubili smo se među njima.

Poslije rata ostao sam u Baški, oženio se 1946. s Dinkom rođenom Dujmović. Za vrijeme rata bio sam zaručen s mojom Dinkom, ali nisam

se htio oženiti. Što ako napravim dijete, a ja poginem negdje, sirotinja ostane. U braku smo bili 70 godina, 68 u crkvenom i imali sina Marjana, Jana Dunicu, koji je umro i kćer Nadu i imam četvero unučadi.

Želio sam otvoriti mesnicu u Baški, ali rekli su mi da je jedna zadrugarska mesnica dosta pa sam se orijentirao na ovce i pčele, a to sam jako, jako volio. To mi je više bio hobi, nego što mi je donijelo koristi. Bavio sam se i poljoprivredom, jer od ovce imao sam samo koristi od vune, koju sam nosio u Sloveniju i mijenjao za fažol. Lovom sam se počeo baviti odmah nakon rata, 1946. Od tada do danas sam lovac. Pušku sam onesposobio kada je istekao oružani list. Još uvijek dobivam „Lovački vjesnik“. U ono vrijeme bilo je kamenjarki, zečeva, nije bilo lisica. Sami smo radili crni barut, od drva i salitre.

MEĐU NAMA, RAZGOVOR S DR. SC. TVRTKOM BOŽIĆEM

✍️ | 📷 Ivan Gaudencio Hrabrić

Dr. sc. Tvrtko Božić rođen je 1972. godine u Slavanskom Brodu gdje je prošao osnovno i srednjoškolsko obrazovanje, da bi 1990. godine upisao Filozofski i Prirodno-matematički fakultet u Zagrebu, ali je u međuvremenu otišao na odsluženje vojnog roka u Jugoslavensku narodnu armiju u Ljubljani, a nakon toga u prekomandu u mjesto Ortnek blizu Ilirske Bistrice, gdje je bilo centralno skladište za pogonska goriva za Petu vojnu oblast i tamo je doživio sedmodnevni „rat u Sloveniji“, kad je njegova jedinica napadnuta od strane slovenske Teritorijalne obrane, da bi zatim 4. srpnja 1991. godine pobjegao iz JNA. Tada je bio vojni dezertjer. Po povratku u Slavonki Brod, nakon mjesec dana prijavio se u Zbor narodne garde, u 108. slavonsko-brodsku brigadu i proveo šest mjeseci u Domovinskom ratu na zapadnom slavonskom bojištu i u Bosanskoj Posavini. Nakon toga izašao je iz Hrvatske vojske i Zbora narodne garde i otišao u Zagreb na studij.

Studij je završio 1998. godine te diplomirao povijest na Filozofskom fakultetu i geografiju na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu. Te iste godine, pošto je diplomirao u veljači, u mjesecu rujnu počeo je raditi u osnovnoj školi „Fran Krsto Frankopan“ na otoku Krku, odnosno u područnim školama u Vrhui i Baški u kojima i danas radi nakon 23 godine.

U međuvremenu upisao je postdiplomski studij povijesti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, da bi magistrirao u srpnju 2017. godine. Pod mentorstvom profesorice Božene Vranješ Šoljan na temu „Gospodarsko ilustrativni list ‘Pučki prijatelj’ i razvoj krčkoga zadrugarstva u prvoj polovici dvadesetog stoljeća“. Nakon nastavka rada u školama 2014. godine upisao je doktorski studij na Sveučilištu u Zadru s temom „Otok Krk za vrijeme Prvog svjetskog rata“ pod mentorstvom prof. dr. Ante Bralića. Doktorski rad obranio je 24. ožujka 2021. godine.

Do sada ste objavili „Povijest školstva na baščanskom području“ i „Otok Krk u Velikom ratu 1914. – 1918.“

Da, „Povijest školstva na baščanskom području“,

riječ je o monografiji koja objavljuje povijest pučkog školstva na baščanskom području. Zapravo, to je jedan timski rad više učitelja u toj školi u suradnji s lokalnom zajednicom koja nas je opskrbljivala slikovnim materijalima i dokumentacijom tako da je ta monografija zapravo prvi jedan cjelokupni prikaz razvoja školstva na ovom području od početka polovice devetnaestog stoljeća do današnjih dana.

Kako ste se odlučili za temu o Prvom svjetskom ratu i događanjima u tom periodu na otoku?

Pa ovako, kada sam došao na otok 1998. godine i počeo se pomalo zanimati za povijest otoka, nisam puno toga znao, uglavnom neke općenite stvari o Frankopanima i srednjovjekovlju na krčkom području. Međutim, mene je uvijek zanimalo dvadeseto stoljeće kao jedan dinamični period uopće u svjetskoj povijesti pa tako i nacionalnoj te sam uvidio da postoji jedan jaz, nesklad u obrađivanju krčke povijesti, kako su Frankopani i srednji vijek jako dobro obrađeni, međutim teme iz Drugog svjetskog rata nisu, pogotovo teme iz Prvog svjetskog rata. Inače Prvi svjetski rat u historiografiji je nazvan zaboravljeni rat, jer te teme nisu smjele biti aktivne odmah nakon završetka u tadašnjoj prvoj jugoslavenskoj zajednici, a dvadesetak godina kasnije izbio je Drugi svjetski rat. Teme iz Drugog svjetskog rata prikrile su teme iz Prvog svjetskog rata. Tek zadnjih tridesetak godina pojavljuju se interesi povjesničara za teme Prvog svjetskog rata. Povijest Krka i život Krčana u Prvom svjetskom ratu bio je potpuno neobrađen, miran. Historijski povjesničari koji su se bavili poviješću u dvadesetom stoljeću nisu obrađivali tu temu, nego je to bilo do 1914. i od 1918. tako da postoji taj jedan vremenski procjep i sadržajna praznina od četiri godine koje su bile totalno zanemarene. Tu sam ja zapravo našao svoj interes i kad sam se upoznao s arhivskim gradivom i građom. U Državnom arhivu u Rijeci našao sam dokument, vrlo kratak, to je dozvolu jedne žene iz Stare

Baške koja moli lokalnu vlast da joj izda molbu za prosjačenje iz 1917. godine, iz čega se vidi koliko je zapravo bio težak život ovdje na otoku Krku u Prvom svjetskom ratu, a s druge strane ono što je bilo jako dugo vremena potisnuto u drugi plan to je bila svakodnevnica, odnosno kako su živjeli stanovnici općenito na hrvatskom području, vojnoj povijesti uvijek se davala prednost, a malo gdje su hrvatski vojnici ratovali, na kojem bojištu i što su tamo proživljavali, ne samo u stvarnom životu nego i u književnim djelima. U literaturi Miroslav Krleža puno je o tome pisao kako je i sam bio sudionik tih događaja. Međutim ova povijest svakodnevice kako su živjela djeca, žene, muškarci koji nisu bili na bojištu i šta su oni proživljavali na otoku Krku, o tome se nije uopće govorilo. Ta tema mene je posebno interesirala, i moj doktorski rad zapravo je jedan odmak od vojne povijesti, a fokusiran je upravo na taj život ljudi koji su bili na otoku Krku u tom razdoblju.

Gdje ste i kada održali predavanja i izložbe na temu „Otok Krk u Velikom ratu“?

Prvo predstavljanje knjige/zbornika i kataloga i znanstveno-stručni skup održan je 11. studenoga 2018. u Puntu na 100. godišnjicu završetka Prvoga svjetskog rata, potom u Krku. U siječnju 2019. u Rijeci u Državnom arhivu održana je izložba, zatim u Baški, Malinskoj, Omišlju. Autor izložbe uz mene bio je i Sergio Gobbo. Na poziv Društva Krčana i prijatelja otoka Krka iz Zagreba, u studenom iste

godine, u velikoj dvorani Matice Hrvatske održano je također predavanje.

Pripremate li nešto novo?

11. studenog 2018. godine kada se obilježila stogodišnjica završetka Prvog svjetskog rata mi smo organizirali jedan znanstveno - stručni skup u Puntu o Velikom ratu od 1914.-1918. koji je pratila istoimena izložba i nakon toga je publiciran zbornik sa tog skupa i sada pripremamo nastavak te priče, dakle što se događalo na otoku Krku nakon Prvog svjetskog rata od 1918. pa sve tamo do travnja 1921., jer ove se godine obilježava sto godina od prvog uspješno organiziranog antifašističkog otpora fašizmu vjerojatno u svijetu, na hrvatskom prostoru sigurno, a to je ono što se događalo na otoku Krku, u vrijeme te prve talijanske okupacije otoka, boravka i nasilja arditu, D'Annunzija, koji su došli iz Rijeke koja je tada bila pod njegovom upravom. Dolaskom na otok Krk vršili su razna nasilja i teror nad domicilnim stanovništvom pa su se Krčani organizirali i oduprli tom nasilju, zapravo obranili sebe i svoje obitelji. Tako će se održati znanstveno naučni skup na tu temu D'Annunzijada, Danuncijada, 5. lipnja, koji će biti popraćen prigodnom izložbom. Iduće godine očekujem da bi radovi s tog skupa bili publicirani u jednom zborniku.

KULTURA

IZLOŽBA DANUNCIJADA

U baščanskoj galeriji „Zvonimir“ bila je od 22. listopada do 5. studenoga 2021. godine, postavljena izložba *Danuncijada na otoku Krku*, koja je predstavila tragična zbivanja na otoku Krku u razdoblju od 13. studenoga 1920. do 9. siječnja 1921. godine. Izložba je drugi dio planirane trilogije o navedenom razdoblju krčke prošlosti.

Naime, povodom obilježavanja stogodišnjice prvog uspješnog antifašističkog otpora na hrvatskom području, održan je 5. lipnja ove godine u Gradu Krku znanstveno-stručni skup *Danuncijada na otoku Krku*. Skup je okupio sedmero izlagača s otoka Krka i grada Rijeke koji su svojim temama obuhvatili razdoblje od kraja Prvoga svjetskog rata do 25. travnja 1921. godine. Navedeno razdoblje odnosi se na zauzimanje grada Rijeke, a kasnije i otoka Krka od strane talijanske okupacijske vojske. Unutar tog razdoblja talijanski pjesnik i nacionalist Gabriele D'Annunzio je na čelu svojih legionara i arditu ušao u grad Rijeku, uspostavio vlast i osnovao Talijansku regenciju Kvarnera, koja

✍️📷 Tvrtko Božić

je obuhvaćala i otok Krk. Arditska strahovlada na otoku Krku započela je 13. studenoga 1920. godine i trajala je nepuna dva mjeseca. Bila je obilježena terorom nad domaćim stanovništvom, pljačkanjima njihove imovine, zastrašivanjima i oružanim napadima na neka krčka mjesta (Punat i Dobrinj). U kolektivnoj memoriji stanovnika Baške još je prisutno sjećanje na „Krvavi Božić“ 1920. godine, kada je na sam Božić u baščanskoj župnoj crkvi Svetog Trojstva trebala biti služena sveta misa na staroslavenskom jeziku. Arditi su tražili da se misa na latinskom, što je (prinudni) župnik Kvirin Klement Bonefačić odbio. Nakon što je jedan arditu ispalio hitac iz pištolja došlo je do opće panike u crkvi. U nastalom metežu u kojem su ljudi nastojali što prije izaći iz crkve izgažena je djevojčica Jelena Krišković (3). Umrula je tri dana kasnije.

Naguravanje Baščana i arditu prenijelo se na plato ispred crkve. Izgledno je da su Baščani (Frane Dujmović-Franica i još jedan Baščanin) ubili jednog arditu, jer je arditima stiglo pojačanje iz grada Krka. Ubrzo je proglašen policijski sat (*coprifogo*) i zabrana kretanja po ulicama, a arditi su pucali na svakoga tko se nije uspio skloniti u kuću. Prilikom pucnjave po baščanskim ulicama ubijeno je troje mještana: Marica Kaftanić (23), Ana Kaftanić (44) i Gajetan Lolić (55). Uz pomoć domaćih ljudi župnik Bonefačić prebačen je na obližnji otočić Prvić, a potom u Senj. Četvorica uglednijih Baščana (Nikola Čubranić-Grgica, Petar Dorčić-Viškić, Frane Pajalić i Ivan Seršić - Mandić) uhićena su i sprovedena u krčki zatvor. Na tom putu, u blizini Treskavca, jedan arditu je smrtno stradao ispavši iz kamiona. „Krvavi Božić“ u Baški pokazao je svu bezumnost i nesmiljenost arditu, ali je ujedno obilježen kao prvi antifašistički otpor u povijesti.

Najžešći otpor arditima pružili su stanovnici Punta organiziranom obranom svog mjesta, da bi u siječnju 1921. godine Dobrinjci potpomognuti dobrovoljcima sa susjednog kopna zadali arditima konačan poraz.

Autori izložbe su dr. sc. Tea Perinčić, viša kustosica u Pomorskom i povijesnom muzeju Hrvatskog primorja Rijeka i dr. sc. Tvrtko Božić, učitelj povijesti u OŠ „Fran Krsto Frankopan“ Krk, Područna škola Baška. Partner izložbe je Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka.

Organizatori postavljanja izložbe u Baški bili su Općina

Baška, Turistička zajednica općine Baška i Udruga antifašističkih boraca i antifašista otoka Krka.

Prilikom otvorenja izložbe u Baški, autori su za travanj 2022. godine najavili predstavljanje Zbornika radova s održanog skupa, čime bi se zaokružila trilogija o *danuncijadi* na otoku Krku.

ČITAJUĆI STARI TISAK

„NAŠA SLOGA“, broj 8 od 16. travnja 1874. godine: U Baški, na otoku Krku, otvorila se prošlih danah Narodna čitaonica, dakle već ovo druga na ovom otoku. Ugledala se Baška i u Vrbnik i u druga istarska mjesta, pa nam se narod posvud probudio sa svojega sna i oteo škodljivom talijanskom uplivu, čemu mogu Čitaonice najviše doprinieti.

Prošlo je 100 godina od osnutka naše Narodne čitaonice koja je kroz desetljeća preko našeg tiska prosvjećivala i podizala hrvatski duh.

Godine 1974. obilježila se u Baški u Narodnom domu svečanom akademijom 100. godišnjica osnutka na kojoj su uz predavanja sudjelovala i školska djeca s roditeljima, pjevanjem, sopilama i *tancom*.

Još da napomenemo i to da je Baška u stara vremena bila dobro poznata narodnim vođama pa su rado pristali da budu počasni članovi Čitaonice: dr. Dinko

Vitezić (1875.), a kasnije dr. Juraj Strossmayer (biskup đakovački), dr. Juraj Dobrila, (biskup tršćansko-porečki), Ante Karabaić (urednik „Naše sloge“ u Trstu), Ante Budinić i Josip Franko.

N. M. Nikola Marulić
(**Bilten Društva prijatelja baščanskog područja u Rijeci, br. 7, srpanj 1984.**)

Pripremio: D. J.

✍️ | Tea Grubišić Mihalić

KAKO I KADA DO NOVE ČITAONICE I KNJIŽNICE U BAŠKI?

Ovaj tekst pišem s namjerom prosljediti ga gosp. Ivanu Hrabriću Gaudenciju i čitateljima „Naše Baške“, a nakon slučajnog susreta i zapodjenutog razgovora na Funtani, u Baški pred tri dana. Želim Vam pojasniti povod i razloge za nakanu otvaranja čitaonice i knjižnice u Baški u što skorijoj budućnosti.

Prva iskrica ideje o tome rodila se dok sam se vrtjela u mnogim papirima, bilješkama, tekstovima i knjigama koje su ostale iza moje pokojne tete Ljubice Zorić. Bila je profesorica hrvatskog jezika i bibliotekarstva, zaljubljenica pisane riječi, a napose one posvećene Baški. U slobodno vrijeme lektorirala je „Bilten prijatelja baščanskog područja“, a od 2000. godine bila je suradnica „Naše Baške“ i udruge „Sinjali“.

Osim nekoliko neformalnih razgovora u svezi rečene čitaonice i knjižnice razgovor s načelnikom općine Baška, gosp. Tonijem Juranićem i s gđicom Ivanom Topić iz Turističke zajednice prošao je jako dobro. Moja ideja naišla je na veliki interes. Međutim, iskrasnio je problem pohrane knjiga, jer je baščanski Narodni dom ili Dom kulture izvan funkcije, a pred većim rekonstrukcijama. Moram ovdje reći da bi dio knjiškog fonda iz privatne knjižnice pokojne gosp. Ljubice Zorić bio darovan budućoj knjižnici. Radi se o dvjesto naslova, najviše povijesnog i kulturnog sadržaja, a manje o beletristici. To bi bio nukleus buduće knjižnice i čitaonice.

Baška je jednom davno imala svoju Narodnu

čitaonicu. Osnovana je davne 1874. godine, a jedan od njenih osnivača bio je svećenik Petar Dorčić. Nažalost, pedesetih godina prošlog stoljeća rad čitaonice je zamro. Pozivam mlađe i starije ljubitelje čitane riječi da se uključe u akciju prikupljanja knjiga što bi doprinijelo otvaranju takve kulturne institucije. Zajedničkim naporima možemo doći do pokretanja rada knjižnice i čitaonice.

Već samom činjenicom da je Baška imala čitaonicu koja je djelovala punih osamdeset godina i okupljala žitelje doline u aktivnostima koje su bile i šireg kulturnog značaja, obavezuje nas sve da se zagledamo u to svijetlo vrijeme. Čitaonica i posudba knjiga nije nešto zastarjelo, muzejsko niti „out“. Ova je godina proglašena godinom čitanja. U Rijeci se uskoro otvara nova, velika i moderna zgrada gradske knjižnice. I Baška to može na svoj skromni način.

Toliko vrijednih naslova objavljeno je zadnjih desetljeća o Baški i baščanskoj dolini, o njejoj povijesti, kulturi, glagoljici, njenim stanovnicima. Sve te lijepe knjige morale bi naći svoje mjesto na policama buduće knjižnice i čitaonice kao i periodički naslovi: „Krčki val“, „Naša Baška“...

U ono vrijeme, kada je svećenik Petar Dorčić otvarao čitaonicu, koja je trebala opismenjivati stanovnike i čuvati hrvatsku riječ, ona je upravo i djelovala tako kroz desetljeća. Naravno, danas ne treba opismenjivati nikoga, ali i dalje treba njegovati i čuvati baštinu, obraniti naš domaći izričaj kako i naš materinji hrvatski jezik. Na to nas obavezuje naš najveći glagoljski spomenik, naši akademici, znameniti župnici, plovani glagoljaši i svi naši stari ponikli na ovoj grudi plodnog polja, kamenu i moru koje ga uokviruju.

Godine 2024. bit će jubilara 150. godišnjica osnivanja Narodne čitaonice u Baški. Od prvog trena nametnula mi se ideja o imenu knjižnice. Morala bi se zvati po svećeniku Petru Dorčiću zaslužnom za njeno otvaranje 1874. godine, kao i za otkrivanje Baščanske ploče. Kako i gdje će se obilježiti godina koja će biti 150. od osnutka čitaonice, to će ovisiti o našim akcijama sada i ovdje.

Ako nas Bog do tada poživi, u godini 2023. čeka nas još veće slavlje, jubilej 300. obljetnice baščanske župne crkve Sv. Trojice. Njeno monumentalno zdanje govori i bez riječi o nekadašnjim žiteljima, o veličini njihove volje, mucu odricanja i općenito stanju duha i duša minulih stoljeća, o našim časnim precima.

BAŠKA (U) OČIMA CECILIJE BARBALIĆ

Radeći na sređivanju nesumnjivo bogate i opsežne obiteljske arhive, gospođa Maja Bogdešić, poznata i vrijedna baščanska entuzijastica koja skrbi o očuvanju kulturno-povijesne baštine rodnog joj zavičaja, pronašla je jedan kratki školski sastavak pod nazivom *Moje rodno mjesto* potpisan imenom Cilka, koja je bila njezina krsna kuma. Uslijedio je zadatak da javno predstavim spomenuti sastavak uoči početka nove školske i nastavne godine. Premda je rujan, mjesec u kojem se učenici i njihovi učitelji vraćaju u učionice nakon ljetne stanke već odmaknuo, nije naodmet u ovom trenutku progovoriti o Cilkinom pisanom uratku. Sastavak *Moje rodno mjesto* napisan je lijepim, čitkim i preciznim rukopisom (danas bi mogli ustvrditi da se radi o krasopisu) na dvije stranice praznog papira s vidljivim korekcijama na mjestima gdje se autorici činilo da treba stilski promijeniti pojedine riječi. U uvodu se navodi geografski položaj Baške s njenim prirodno-geografskim obilježjima da bi se nastavak odnosio na vrijedne stanovnike baščanske doline. Sam po sebi sastavak bi u današnje instant i površno vrijeme vjerojatno prošao neprimijećeno (naravno, nezasluženo), ali ima nešto u njemu ili njegovoj autorici što pobuđuje znatiželju i traži odgovore na postavljena pitanja: tko je Cilka, koliko je imala godina kada je napisala sastavak, što ju je ponukalo da se posveti opisu svog rodnog mjesta i okolice te može li njezin sastavak biti primjerom za današnje baščanske školare?

Tko je Cilka?

Cilka, rodnim imenom Cecilija Barbalić, rođena je 7. lipnja 1928. godine od majke Veronike (rođ. Dorčić - Viškić) i oca Dinka, poznatog u mjestu kao *Menigo poštar*. Po očevoj liniji obiteljski nadimak bio im je Ivancevi. Niže razrede pohađala je u baščanskoj pučkoj školi, a obrazovanje je nastavila u Građanskoj školi koja je odgovarala današnjim višim razredima osnovne škole.

Godišnje svedočanstvo (današnjom terminologijom Svjedodžba) izdano 28. lipnja 1939. godine potvrđuje da je Cilka završila prvi razred s vrlo dobrim uspjehom i odličnim vladanjem. Razrednik (Razredni starišina) joj je bio učitelj Josip Crnobori.

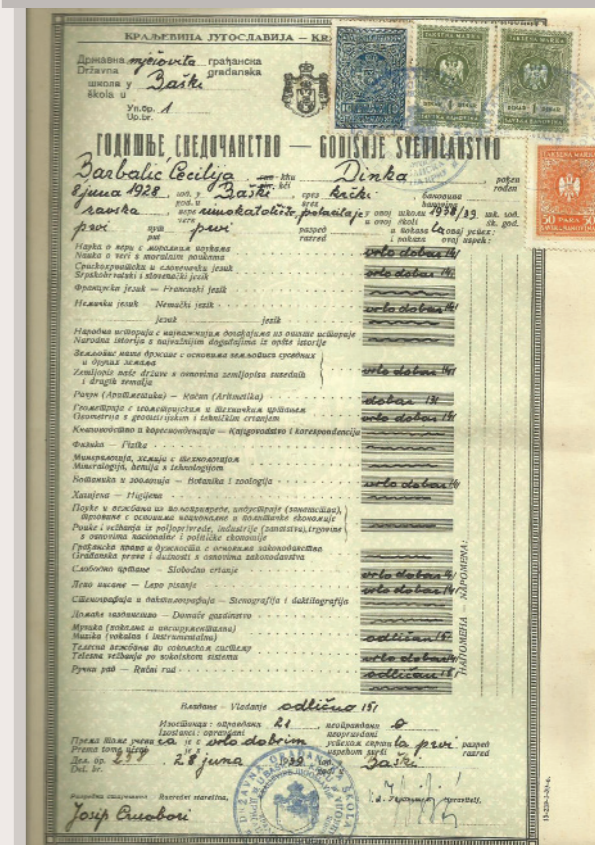
Svjedodžba je u cijelosti napisana prvim ćirilničim i drugim latiničnim pismom te ekavici, što ne treba čuditi budući da se radi o razdoblju Kraljevine Jugoslavije. Banovina Hrvatska, uspostavljena potkraj kolovoza iste godine, a koja je imala u svojoj nadležnosti prosvjetu, uložiti će znatne napore da reformira školstvo na nasadima nauka braće Radić, no do svoga nestanka 1941. godine neće u tome u potpunosti uspjeti.

Zanimljivo je da građanske škole djeluju sa zadatkom pripremanja djece za zanat, trgovinu i poljodjelstvo. Naglasak se stavlja na praktičan rad u službi pripreme za tržište rada, a pri tome se ne zanemaruje tjelesna

✍️ | Tvrtko Božić

Cecilija Barbalić na Svjedodžbi o državljanstvu iz 1947. godine

Svjedodžba (Godišnje svedočanstvo) o završenom prvom razredu Državne mješovite građanske škole školske godine 1938./1939.

Učitelj Josip Crnbori

spremnost u skladu s latinskom poslovicom *Zdrav duh u zdravom tijelu*. Predmeti kao što su primjerice Geometrija s geometrijskim i tehničkim crtanjem, Lijepo pisanje, Tjelesna vježbanja po sokolskom sustavu te naročito Ručni rad trebali su razvijati vještine potrebne za buduću praktičnost. I u tome se Cilka iskazala – Ručni rad ocijenjen je s odličnom ocjenom.

U istoj školi doživjela je izbijanje Drugoga svjetskog rata i promjenu učiteljskog kadra. Naime, u travnju 1941. godine otok Krk okupirala je talijanska vojska da bi nakon nje došla nova civilna uprava. Prosvjeta se odmah uklopila u navedene političko-vojne promjene te u baščansku Građansku školu dolaze učiteljice i učitelji iz Italije sa zadatkom talijaniziranja baščanskih školaraca. Tako je Cecilija postala Cecilia prezimenom Barbalich. Prema Svjedodžbi o završenom četvrtom razredu od 30. lipnja 1942. godine, Cilka je zadržala uspješnost u učenju iz prethodnih godina: najslabije je bila ocijenjena iz poznavanja talijanskog jezika (*Lingua italiana*), njemačkog jezika (*Lingua tedesca*) i državnih institucija (*Istituzioni dello Stato*), odnosno uređenja države i društva. Iz tih predmeta dobila je ocjenu sedam (*sette*), dok je primjerice iz predmeta Računanje i dopisivanje (*Computisteria e corrispondenza*), Stenografija i daktilografija (*Stenografia e dattilografia*) i Ručni rad (*Lavoro manuale*) zaslužila desetku (*dieci*) kao najveću ocjenu. Ujedno je ostala učenica uzornog vladanja (*Condotta*). Bila je to njezina završna godina školovanja u Građanskoj školi.

U Baški je dočekala kraj rata. Poslijeratno vrijeme tražilo je mladu radnu snagu, pogotovo školovaniju pa je životni put Cilku odveo do Labina u Istri gdje je radila na administrativnim poslovima. Stalno radno mjesto pronašla je u Rijeci, točnije u Kostreni, u kojoj se zaposlila u brodogradilištu Martinščica (današnji *Viktor Lenac*) na poslovima materijalnog knjigovodstva.

Udala se za pomorca Dušana Bonefačića, nadimkom Glijiva, s kojim je imala troje djece: Marijanu, Petra i Veru. U Rijeci je živjela do 1958. godine, kada je prekinula radni odnos i vratila se u Bašku da bi njegovala i čuvala (*tendila*) bolesnu svekrvu dok je suprug Dušan plovio. Ostatak života u Baški provela je u odgoju djece i održavanju obiteljskog kućanstva. Cecilija (Cilka) Bonefačić, rođena Barbalić, umrla je 9. veljače 2013. godine, u 85. godini života. Pokopana je na baščanskom groblju svetog Ivana.

Moje rodno mjesto

Na jugoistočnom dijelu otoka Krka u velikoj uvali što se ulegla u kopno, kao otvorena usta što zjape put kršnoga Velebita, smjestilo se oveće primorsko mjestance, moje rodno mjesto Baška. Među mnogim mjestima gornjega Jadrana koja izobiluju sa bogatstvom prirodne ljepote jeste moje rodno mjesto. I putnici sviju strana svijeta i raznih narodnosti, kad traže odmora u vazda lijepoj i bogatoj prirodi, more, sunčev žar, čist zrak – posjećuju uvijek pored ostalih mjesta i Bašku. Zato i je od davnina poznato i omiljelo kupališno mjesto diljem većeg dijela svijeta, a koje je uz to još nadareno neprocjenjenim darom velike

prirode, dugačkom plažom kakve malo gdje nalazimo.

Pod brijegom zašumljenim niskim drvećem crnike, grmlja i drugog niskog drveća nanizale se do kojih kuća od starina, a među njima zabijeli se koja novije građe ili popravljena. Usred ovog niza nabijenih kuća diže se i crkva, zidana pred više od dva stoljeća, sa visokim zvonikom. Obala je većim dijelom izidana, a pred njome leluja se par gospodskih čamaca i više ribarskih lađa vezanih za gvozdene stupove. Luka je zaštićena dugačkim lukobranom na čijem kraju diže se malena kućica svetionik. U samoj luci usidreno je još nešto većih brodova, koji su još samo ostatak nekadašnje bogate baščanske mornarice. Od obale u mjesto vode male uzane uličice, kojih ima bezbroj. Glavna od njih je ona što vodi sredinom mjesta prolazeći mimo crkve do pošte. Ona je popločena starim pločnikom koji se već raspada. Na kraju ove ulice nastavlja se cesta što vodi jednim krakom put obližnjih sela i ostalih mjesta otoka, a druga ide uz plažu. Na ovoj cesti smješteno je nekoliko novih kuća i par hotela. Ovaj dio sačinjava moderni dio mjesta.

Mještani su gotovo svi težaci koji obrađuju polje što se razastrlo u baščanskoj dolini sve tamo do krajnjeg sela Drage. Ljudi su većinom pismeni. Ima i obrazovanih i onih što govore više jezika kao što su na pr. mornari.

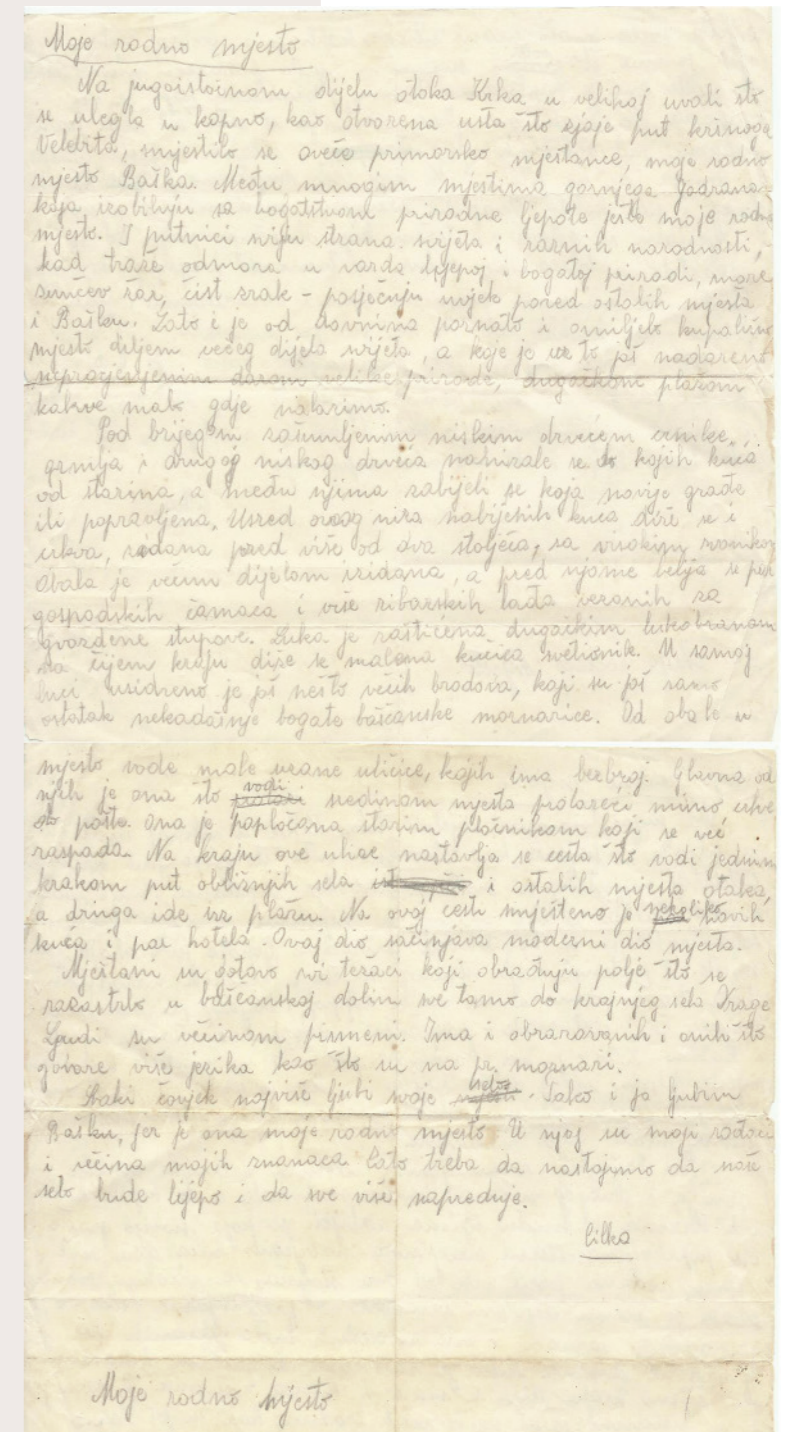
Svaki čovjek najviše ljubi svoje selo. Tako i ja ljubim Bašku, jer je ona moje rodno mjesto. U njoj su moji rođaci i većina mojih znanaca. Zato treba da nastojimo da naše selo bude lijepo i da sve više napreduje.

Cilka

Umjesto zaključka

Pozornom čitatelju Cilkinog pisanog uratka zasigurno neće promaknuti nit koji se provlači od prvih do zadnjih riječi – ljubav prema rodnom mjestu i zavičaju. Ona to niti ne krije u završnim riječima. To je bio svijet u kojem je provodila djetinjstvo, igrala se s vršnjacima, odrastala okružena prirodom i društvom. Stil pisanja ukazuje da je sastavak napisala školarica, koja iskreno i nepatvoreno (bez uljepšavanja) naprosto opisuje ono što vidi oko sebe. Njezin uradak je tinejdžerska oda Baški i baščanskoj dolini. Jednostavno, to je bila Baška (u) Cilkinim očima.

Školski sastavak
Moje rodno mjesto
Cilke Barbalić

Svjedodžba o završenom četvrtom razredu Građanske škole školske godine 1941./1942.

Zašto ne sačuvati i poštivati običaje naših starih? Našu baštinu i običaje? Bilo bi lijepo označiti i ponuditi građanima da na stara kamena „pocivala“ mogu sjesti i odmoriti se. To me potaklo da ovo napišem.

POCIVALA OD KAMIKA VA BAŠKI

✍️ | 📷 Marija Randić Ojovica

Da njoj je baren malo pocinut do kuće na putu od vanseta, bo je potna od ove topline babljega leta i peze ku nosi na škini. Brince od vezane sarcine, kalat će z pleći i hitit zbande pocivala uzput. Prišla je z brincen do Prekrižja. Još malo pa je doma.

Kamižoti je stisnula kolo žnjuti da ih pokrije, a kraji žnjavila kako va kušinelcić, stisnula pod debelo meso, dodala k tomu i svitak, ki njoj ov put ne rabi, da nako topla ne prehladi mihur i sela na marzlo pocivalo od kamika ko njoj je bilo jušto ushod. Još malo pa je doma. Ovdí će malo pocinut, a morebit i koga trefit.

Ni to jedino pocivalo va Baški, ma ovo njoj je naruku. Va švakoju kuntradi je baren jeno pocivalo odkamika. Kadigod ih je nekoliko sprida kuć va kuntradi, bo je trudnin ljuden potribno za pocinut, čapat malo arije, sest na blagdan zi kumpanji i zi susedon pa počakulat i doznat novitadi. Ondi se hladit potle teške žurnade za letnje topline kveceru sprida kuće, va uskoju kuntradici, kadi vetrić kako skrozi fumar poteže i hladi, a zvezde su med krovi i luštraju se kako bišeri va pesti. Pozabit se baren va hip nako

trudan, pozabit ca ih jutra ceka. Parvo nego se povale na postilju zakurit će zi cigareton, ko je i od trave zmotan, bo nima jušto ca boljega i hitit mantru (brigu) na veselje. Onda i godi on marzli kamik na koga se sede. Kumpanjice će počakulat, šapćat i zustit i ku grubu besedinu (ogovaranja). Ki je vakov ili nakov, cigov je mali mulac, ki koga vara i ca se to dogodilo ovomu ili njimi. Tako Van je to bilo. Na svagdan ni bilo puno vrimenta za gubit, ma mularija to zna sebi na korist zet, bo se na ton kamiku more lipo igrat.

Da, tako je to bilo va ono vrime. Pasalo je odonda manko stotinjak let. Još se po Baški more nač nekoliko starih pocivala, ma ih se više ne more ni prepoznat, a malo ki i sidi tutu. Sedu, baš ko moraju ili žele bit na miru sami va rano jutro potle tople noći, kada još ni šunšura, a novine su već prišle. Samo se dica tutu znaju igrat i vleti na njih složit svoju butižicu zi puži od mora, križevalji i lasturami (školjkami). Kadigod su za teploga štajona na njimi kladene važi zi rožicama, bo oni na koj je kući pocivalo sprida vrat, ni ne znaju ca je to bilo i zace se je duperalo.

Puno se va Baški toga prominilo. Stare kuće, facade i kuntrade su preurejene. Ni se pazilo da se pocivala ustave, bo malo njih sidi sprida kuće. Danas se gre sest va kafić ili se sidi sprida televizije i upali klima. Niki više ni brince ne nosi, ni vodu va kablu na glavi, ni matiku, a kamižoti ubalcu one ke tancaju va KD „Šoto“, kada su kakove fešte po Baški.

Velo pocivalo od kamika stanca, sklesano i zravnano da kolo njega more lipo sidit više ljudi bilo je sprida pekarije Frana Barbalića (Race). Već je više od 60 let zatvorena. Danas je to va Ribarskoj ulici. Ljudi su tutu sideli i pocekali topli kruh, a mi dicina bimo se spravili pa nan je pocivalo bilo najlipši stol za igrat i skakat. Danas je najveći njegov del postal fundament za dogradnju kuće zgora njega. Uz mali komadić ki je ustal vani i ki se još vidi raste rožica, kako na grobu.

Pocivalo se va Baški zval i del Baške blizu škole na putu za Jurandvor, kadi biju pocinuli težaki ki su se varnjevali od dela vanseli. Danas je na ton mestu zagrajena kuća, a mesto se zove *Kod škole*.

Velo, najveće pocivalo bilo je na Treskavcu. Veli kamik, kako kantrida uz put od Ižule va Bašku. Još se i sada ta kamik zove Biskupova kantrida, ma va kantridu više ne slici, bo su ga minali kada su širili,

dvigli i asfaltirali cestu priko Treskavca pa je prominil formu i zarasal va travinu i busi. Skoro se ni ne vidi. Još parvo kada nisu vozile korijere, švi ki su od Ižule uteli prit va Bašku, pa i biskup, kada je hodel na vizitaciju, žajni i trudni fermali biju se na ton mestu zi svojimi koli, voli i tovari da pocinu, protegnu noge, potegnu zi tikvice ono mokro ca su imeli sobu za popit i da cagod pojidu. Cres, Učku i sela na Ižuli odatle se vide kako na pesti. Ko je to bilo kveceru, kada se sunce kaliva prama zahaju na pulentu lipo su to sve videli i siguro zapametili zavavik.

Kada bimo se do polovice pasanoga vika zi korijeru vozili rano jutro po beloju cesti va Veju od Baške, i pasali one zavoji do varha Treskavca, puno njin bi „štumak bil na njoki“. Kod Biskupove kantride bimo uteli da se peljar malo ferma, da pocinemo, da nan se štumak umiri, ma ni od toga bilo fajde. Autopruga je do 1969. leta imela švoj vozni red i tribalo je na vrime prit va Omišalj i čapat vapor za Riku.

Na poticaj Društva „Sinjali“ iz Baške u sklopu „Bašćanske staze glagoljice“ su kipari Mihajlo Uzelac i Bruno Velčić sklesali dva pocivala od vejskoga kamika sivca. Kladeni su 2008. leta na putu Sv. Ivanu. Na pocivalima su meštri zibrali i glagoljskimi slovi sklesali: „Ako i padneš, nećeš niže od tla“, a na drugomu piše: „Nemoguće je prstom napraviti rupu u moru“. Po Baški su 2018. leta na rivi i uz more klali pocivala od kamika zi nogami kako glagoljska slova.

Ste ca razumeli ca san šve ovdí nadrobila? Ko niste poglejte baren ove litrati. Ovo su relikvije relikvijarum od pocivala ke san našla po uskimi kuntradami po Baški. Biskupovu kantridu san litratata, ma bolje da sami hitite oko na gomilu veloga kamenja desno od ceste od Baške za Veju, kada pasate Treskavac pa od toga mesta adoćate smetište od Ponikav.

Šva bašćanska pocivala ne moru bit ovdí va „Našoj Baški“, bo nebi svi litrati stali ovdí. Ovo darveno pocivalo va Zakamu posebno mi je va sarcu, bo do njega ni teško prit, a od tamo cela Bašćanska vala leži nako lipa i kada je mirno i kada more kuha i bura puše od svih svojih mihi, i kada lampa i bumbiža za livere, i uzvanja kako da se va najvećen kotlu valjaju koguli.

Prošećite malo po Baški, nač ćete ih još puno. Cuvajte ova naša pocivala. Njih su nan ustavili naši stari da i mi malo pocinemo. Ona su naša povijest i baština.

DVIJE MATRIKULE

✍️ | 📷 Tea Grubišić Mihalić

Joakim Zorić (1862. - 1915.),
fotostudio u Lovranu

Marijan Zorić (1893. - 1975.),
fotografirano u Opatiji 1916., nakon
dolaska s talijanske fronte, a prije
odlaska na ruski front, u Galiciju

Dok sam nedavno pregledavala stare fotografije u obiteljskoj kući Kinovih u Starim dvorima, u oči su mi upale dvije neugledne knjižice tvrdih korica: „Permesso di viaggio e libretto di servizio“. To su pomorske knjižice moga pradjeda Joakima Zorića, rođenog 27. 2. 1862. u Baški, od majke Judite Toić i oca Joakima te njegovog sina Marijana Zorića, moga djeda, rođenog 4. 8. 1893. od majke Marice Dujmović. Marijanova pomorska knjižica ima nadnevak „13 settembre 1906“ i izdana je u Krku.

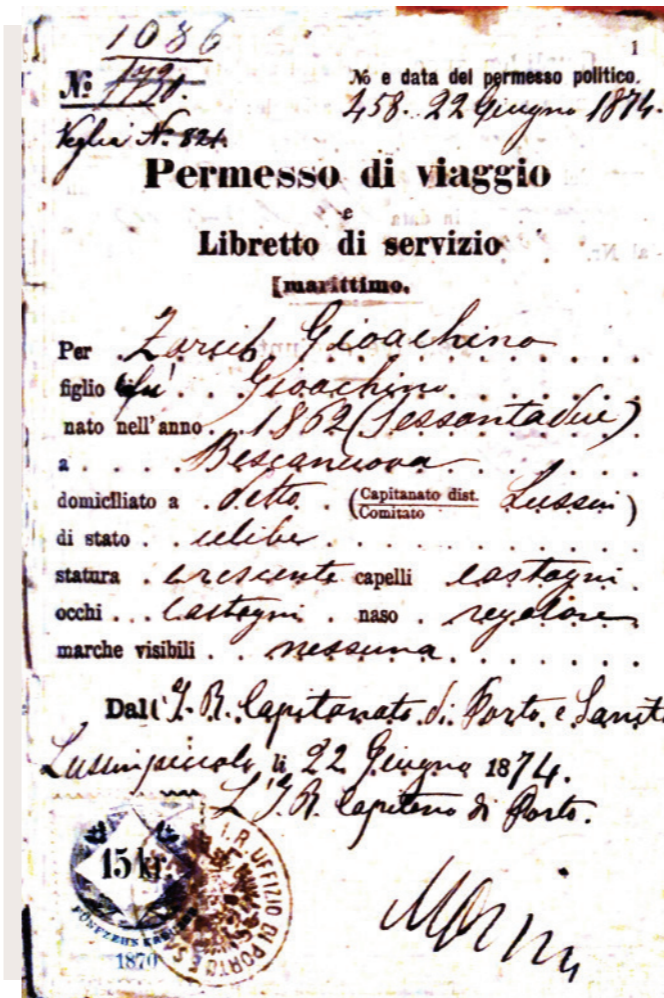
Na sedamnaestoj strani te matrikule mjesto su i datum ukrcaja: „Fiume, gennaio 1907 sul peligo 'San Antonio di Padova' in qualita di mozzo“. Ispod tri retka potpis je kapetana Gaspara Lovrića. Na početku knjižice je i podatak o revakcinaciji: „A Bescanuova 10 giugno 1906“. Pomalo se čudim kako su već tada brinuli o vakcinaciji. Ipak, radi se o mornaru pa me ne treba čuditi ta revnost. Živjelo se tada u uređenom društvu i državi. Računam koliko je godina imao Marijan kada se ukrcao kao mali od palube na jedrenjak. Bio je još dječak. Prije 120 godina djeca su odrastala brže.

Njegovo prvo samostalno pomorsko iskustvo trajalo je jedan mjesec i dvadeset dana. Pričao je nakon puno godina da živo pamti jutarnja nedjeljna zvona koja je zaneseno slušao dok je jedrenjak plovio duž obale, južno od Zadra. Siječan je. Studeni vjetar s kopna napinje jedra i goni brod put juga. Prolaze Sukošan, Turanj, Sveti Filip i Jakov, Biograd na moru. Kampananje s obližnjeg kopna vraća ga u Bašku vršnjacima, majci, sestrama. Čuje svečana zvona Sv. Trojice, a Baška se prikazuje u sramežljivom zimskom svjetlu, nježno obasjana, u dnu širokog zaljeva, s dramatičnom scenografijom Prviča, Baga i Hlama, Zakama, Sv. Ivana i Bunculuke. Mama mi priča da je Marijan i ranije odlazio na more s ocem kapetanom male obalne plovidbe sve do Visa. S tih najranijih putovanja Marijan se sjeća govora Višanki: „Šjora Nuoni! Duoša Van je uoni muoli!“ Taj mali je bio moj djed koji je razglašavao dolazak njihovog broda na rivu. Drugo sjećanje je neugodno. Viška dječurlija odvezala su cime njihovog broda dok je on sam bio na palubi, a ostatak posade na „terrafermi“. Srećom, otac Joakim se brzo snašao i priskočio sinu upomoć.

Moj djed Marijan Kina dva je puta bio ukrcao kao mali od palube, ali nikada nije postao pomorac. Svoj mladenački život nastavio je u Rijeci, školujući se u obrtničkoj školi za zidara. Bilo je to u zgradi u kojoj je danas talijanska gimnazija preko puta „Teatra Fenice“. Majstorski zanat i posao čvrsto su ga vezali za kopno, samo su njegove misli i dalje slobodno i slobodarski lutale. Zanosio se idejama, a iznad svega cijenio je umjetnost, naročito operu. Diani i meni ostavio je naslikana četiri jedrenjaka u našim spomenarima iz 1973. i 1974. Crtao je iz glave, drvenim bojicama. Tada je bio osamdesetogodišnjak. Nadimak Kinovi zaslužili smo upravo od pradjeda i prapradjeda koji su nosili isto ime, Joakim (Jovakin, po baščansku).

Iz starije pomorske knjižice izdane u Malom Lošinj 22. 6. 1874. iščitavam da se Joakim ukrcao kao „mozzo“ na braceru u Puntu. Mali od palube imao je navršenih dvanaest godina. Bilo je to 16. 10. 1874. pod kapetanom Pajalić Jerolimom.

samostalnost najbrže stjecala na moru, u mornarskom poslu. Jeo se kruh „sa sedam kora“. U Joakimovoj radnoj knjižici zabilježeno je 26 ukrcaja u rasponu od trideset i dvije godine. U tom periodu na moru je proveo 24 godine i 15 dana. Bio je pravi morski vuk, zaključujem. Na rijetkim fotografijama tako i izgleda. Vrlo markantno. U kući se pričalo kako je bio cijenjen kapetan, vrlo odgovoran u poslovima i strog posadi. Njegov početak bio je težak. Mogu zamisliti tog dječaka jake volje: „Da, siguran sam. Želim postati pravi mornar, a jednoga dana, ako Bog da i kapetan.“ U zvanju „maloga“ plovio je do drugog maja 1878. pod kapetanima Jerolimom Pajalićem, Nicolom Zubranićem, Giovanniem Hrabrićem, Petrichicem, Nicolom Herom na jedrenjacima po imenu: „Margherita“, „Santa Croce“, „Domittila“, „... Maria“. 11. 9. 1878. u Baški ukrca se na pelig „Santa Trinita“ kao „giovane“ pod kapetanom Francescom Dorchichem. 22. 8. 1879. na peligu „Hvala Bogu“ Giovannia Kosa napreduje u zvanje mornara. Zatim plovi pet godina na

Njegov prvi „vijaj“ trajao je do 9. 2. 1875. Dječaci su se rano otiskivali od kuće sa željom ispeći zanat i osamostaliti se. U Baški onoga vremena ta se

„Margheriti“ pod kapetanom Nicolom Zubranichem. Jedan „vijaj“ na „Santa Domenica“ potpisuje kapetan Domenico Zubranich. Dva puta kapetan je Nicol

Barbalich. Jedrenjak, pelig nosi zvučno ime „Marschalo Radetzky“. Uslijedili su: „Salvatore“ Gaspara Kaftanića, „Angelica“ Bonefačića, „Napredak“ Giovannia Bonefachicha. Potom slijede „Mir nami“ i kapetan Mario Seršić, „San Francesco“ i kapetan Nicolo Hero te „Angelo Custode“ i Nicolo Koss. U listopadu 1891. kreće na plovidbu na peligu „S. Antonio di Padova“ s kapetanom Francescom Garzonom. Taj Garzon izranja iz matrikule kao fantomski lik iz „Pirata s Kariba“. Pronalazim ga u obiteljskom stablu obitelji Garzon koje sam radila za vrijeme prve karantene, u travnju 2020. Nakratko sam zbunjena, jer sam popa glagoljaša istoga imena i prezimena smjestila na krivo mjesto u obiteljskom stablu. Na groblju sv. Ivana poznat mi je njegov spomenik s datumima rođenja 1789. i smrti 1881. Sad je izvjesno da je i kapetan Frane izdanak te loze. Rođen je 1825. godine, sin je Jura Garzona i vjerojatno nećak svećenika Frana Garzona, a otac Ivana i Tona Garzona Minole te kćeri kojoj ne znam imena. Ovaj kapetan je i ujak Marice Dujmović koja se udala za Joakima Zorića, o kome ovdje govorim. Evo, nalazim ga u popisu vlasnika brodova koji izlazi u knjizi „Glasovita župa Baška“ autora i svećenika Alojzija Ragužina.

Nakon 18 godina mornarskog života Joakim Zorić postaje kapetan i potpisuje se malo nesigurnim potpisom „direttore“ na brazzeri „Rosaria“. Od 8. 9.

1893., mjesec dana nakon rođenja sina Marijana pa sve do 7. 6. 1906. sve svoje ukrcaje i iskrcaje potpisuje sam, kao *padrone*. To je ukupno 12 godina i 10 mjeseci plovidbe. U toj matrikuli bogatoj podacima nailazim i na presloženi list papira, dokument o otpustu od 16. 5. 1884. iz: „Matrosen Corps“. Joakim Zorich služio je Austro-ugarsku mornaricu u Puli jednu godinu i sedam mjeseci. U tom certifikatu stoji da je katolik i da je „ledig“, neoženjen. Znači da se oženio nakon otpusta iz vojske. Njegov otac, stari Jovakin, govorio je da će „pojist na salatu sve ca Marica rodi“ jer mladi bračni par nije dobio prvijenca prvih pet ili šest godina. Nakon 1890. dobili su sedmero djece. Ne znamo što je tada komentirao stari Jovakin. Ne znam ni što je mislio kapetan Joakim o sinu Marijanu koji se brzo iskrcao i odlučio krenuti svojim putem, tražeći svoju sretnu zvijezdu. Mogli bismo zaključiti: „Ništa nova pod kapom nebeskom“. I da, još jedan mali podatak iz matrikule. Joakim Zorich bio je cijepljen 23. 6. 1894. i ponovno 10. 6. 1905. Ne piše kakvo je cjepivo. „Pfizerovo“ sigurno nije.

A Marijan Zorić je 24 godine nakon zadnjeg ukrcaja uplovio u bračnu luku. U toj mirnoj luci podizao je petero djece sa svojom ženom Filomenom, rođ. Trubić. Njihov sin Marijan postao je pravi morski vuk. O tome drugom zgodom.

U Rijeci, na dan sv. Blaža 3. 2. 2021.

za stolon zalela bi ubed z domaču bevandu. Ded je imel svoj kriger od koga je pil. Onda bi rekal: „Polenta me štenta, makaroni me kontenta!“, a kantunići od ust bi mu se raširili od smiha. Nona bi pripovidala štoriju od maloga Jurića ki je va školi odgovaral meštrici na pitanje: „Što ste danas jeli za ručak, djeco?“ Ovdje treba reć da je škola bila popolne. Jurić je svaki dan govel isto: „Palentu.“ To je bila istina pa su mu se drugi dica rugali. Mali se je doma potužil pa mu je mat svetovala: „Reci da si jil juhu!“ Prišal je Jurić drugi dan va školu i na isto pitanje dal drugi odgovor: „Juhu!“ „Lijepo, a koliko juhe si pojeo, Jurić?“, pita meštrica. Jurić će i opet iskreno: „Tri kusil!“ Tako su naši stari čakulali dok smo jili, a mi dica zapametili zavavik ca smo culi.

Dok finjevan z ribun, domislela san se štorije z Mula ku san isto cula onda davno. Tone od špacija skubal je kokoš sprida svojih vrat. Bil je petak. Pop Vlakancić je pasival pa kad je videl Tona z kokošu, pital ga je: „Ca je, Tone? Danas je petak?!“ A Tone će barzo: „Čemo lahko obrnut na brudet!“ Ma su bili domišljati i šaljivi ti naši stari. Danas više ne znamo ca nan sused kuha bo more bit da ne znamo ni ki nan je sused. Mislin na ovo susedstvo va kući od šest kati v Riki. Danas ljudi bižu jedni od drugih. Malo koga moreš trefit po školah. Prije bi se susedi ćapali za kljuku, a vrata po danu nisu bila zakracunana. Mi smo imeli ovdje v Riki jednu stariju gospu Baščanku za susedu ka bi prišla vidit ca mat kuha, podvečer, za drugi dan i reć ca je ona kuhala ta dan. Mi dica smo voleli da niki pride. I v Riki i va Baški pocel bi govor, a nan bi narasle uši. Onda bi nas spravili va kamaru da ne poslušamo sve redon. Pari mi se da je veselje bilo veće i govor živiji. Palili su se i smihi.

Kako san pocela z palentun, z palentun ću i finit. Ovo nisan videla bo nisan onda bila ni rojena, ma san cula toliko puti za stolon va Baški. Moj otac Željko, onda mladi od moje matere Nede, imel je prit parvi put va Bašku spoznat se z nje materun i ocen. Onda je to bilo jako šerijo. Nedica se pripravljala za ga prijet. Kuću je cistila od šufita do konobe ko da će mladi valje poč pogledat ca je spod krova ili zgora kunkurate va kamari. Bilo je letnje doba. Imel je prit z vaporon od Rike priko Senja. Onda su više manje svi zeti, a i buduće baščanske neveste arivale z nikin „pjesnikon“ na baščansku rivu. Tamo bi ih dočekalo puno dicine i ljudi ki su kurioži morali znat ki se skarceva, a ki gre ća. Sve je bilo pronto kad je na stol kladen tavajol i rožice; prašina je bila potarena, pod upran, nona i ded oblteni ko da je nedilja. Željko je prišal i sve je lipo hodelo. Svi

su bili kuntenti i govoreli su kako da se znaju od vavik, Željko na svojen lipon splitskon govoru, a domaći po domaču. Se razumi, pripravljalo se sve kako spada, najbolje, a jedan dan prišal je red i na brudet i velu tvardu palentu. Ded ju je pripravil va brunciću, na vrtu i kad je z teplu palentu prišal do škalic za va kuhinju, jedna maška mu je prišla pod noge, bruncić se nagnul, a palenta prehitila i pala, puf, na sred poda. Nona se barzo obrnula i z nožen odrizala i digla od poda sve cisto. Ako se je ki i jadil, sve je pobrala maška. Palenta se spasila, a kumpanija z gušton ubedvala. Tako je za vavik sinjan ta put kad je moj otac parvi put prišal va Bašku. Sve drugo je prišlo pomalo i redon... Sad smo ovdje, va dvihiljadedvajsetiparvoj. Ostale su nan lipe štorije i ljubav ka se dilila kolo toga stola, za kin se ni samo jilo i pilo...

V Riki, 24. jenara 2021. leta

GRLICE I GOLUBI Tea Grubišić Mihalić

Jedno leto je za nami, dvihiljadeidvajseto. Neće biti lahko škapulat se od mižerije ka nas ceka. Zisvin svega, mislin na koronu i Zagreb va marcu misecu. Kako je pocelo pasano leto, tako je i finilo. Ko da ni bilo dosta nešesnoga, va Lipoj našoj opeta je bil veli teremot i to tamo kadi ljudi slabo živu još od turskih vrimen pa sve do zadnje gvare pred trejset let ku smo mi stariji dobro zapametili, a va koj dica slabo uce va školah. Ljudi su se zbudili. Cela Hrvacka se digla na noge za pomoć. Danas, na Tri kralji cujen novitadi dokle pripravljan ubed, a to da je puno milijuni kun prišlo va proracun, za Crveni križ, va Caritas, ca su ljudi dali za obnovu. Ma kako je ov narod dobar, koliko more stiskat i od svojih ust dat! Srce mi je velo i raste od sriće kad cujen da su mladi šli tamo kadi se zemlja još trese, ne za plaću, ni za slavu, nego za pomoć potribnin. A potribnih je puno, videli smo ih. Z njihovih oci govorela je vela tuga, a besede su slabo hodele. Zahvalni su za žive fameje i glave na ramenu. Mi stari znamo da će još puno rabit potrpit dokle sve bude kako je bilo i, daj Bože, još i bolje.

Svako jutro dokle cekan da voda za šćetu kafu zakuha, hranin dvi gladne grlice ke mi pridu na puneštru. Te dvi grlice tako se lipo slažu i štimaju. Sve gledaju jedna na drugu kako da se obaziru da ne pojidu onoj drugoj.

ALA, PALENTA SE HLADI!

 Tea Grubišić Mihalić

Jutros ne delan pa san prezela materi mesto šefa kuhinje. Šef odredi ca će se ubedvat, a onda i kuha! Velo je pitanje ca ćemo danas stavit va padelu bo svi sve ne jidu. Najbolje lipo na žlicu juhu od verdure. Stavit ću nutra sve dobro i zdravo. Niki već pita, a ca je za na pirun? Danaska je petak. Palenta. Palenta zi brudeton. To će bit dobro. Znimljen od leda lipe škarpine. Ki neće brudet neka ji palentu z mlikon. Nona bi rekla nan dici: „Ki je to videl? Ki neće jist, neka gre va hotel Velebit!“ To ni bilo nikada va jadu receno, nego radi reda. Ki ni otel ca pojist, mogal je dobit i nic drugo.

Cistin ribu i mislin sve va onon vrimenu kad se je palenta kuhala na pomalo, va pravon brunciću z okruglin dnon. Dede je bil kogo od palente. Ucinel bi oganj va špaheru, va hladu od smokav, na vrtu. Mi dica smo se umetali kolo njega, igrali i voskali na voskalicu ku nan je ubisil na najveću kitu od smokve

crnice (takove smokve nisan više videla zdavna, a ni jila od nje slatke ko med vele prulve). Ded je bil strpljiv z nami. Pomalo je fumal svoj ibar bez filtera, dodaval drva da bude dobar oganj, a onda mišal i mišal palentu da ne zagori. To je bilo delo od ure vrimena i više bo je palenta bila vela, magari za pet - šest nas. Altroke ova barza današnja instant palentica! Po letu nas je bilo i trinajst za stolon. Mi mularija bimo se rinuli va bancić uz zid, a ded bi sel na svoje mesto do nas dice. Znel bi od glave kapu z frontinon. Nona nas je posluživala, više je hodela nego sidela z nami. Ne pametin da su se kad potužili da njin je teško ili teplo ili marzlo. Onda ni bilo ni klima uređaja, ni ventilatora. Ta palenta je bila ko torta kad bi ju skupa prevrnuli od bruncića na pladanjelku i stavili nako toplu na sred stola. Mi dica najviše smo ju voleli z mlikon. Nona bi udelala brudet za velih. Smeli smo se dedu bo bi on kapnul sebi i osta va brudet. To bi bilo „na garbo“. Kumpanija

Kada su gotove, ostave sve ca njin je zviše, malo se fermaju ko da mi zahvaljuju, a onda zlete na granu cinpresa, zagugucu ko da govore hvala i dovidova do drugoga puta. Te grlice volin. Spitomit ih ni bila potriiba. Valje su bile mile i drage. Ma za njimi barzo su prišli i golubi, više njih, cela curma, isto tako lacni. I njih nahanin, ma me razjade bo se tucu, rivaju, počapaju pa pol simena rashitaju. Diblji su i ne moren ih naucit, dat njin reda. Najgore od svega je ca potiraju one moje dvi pitome grlice. Tako ostanu lacne pa cekan da se vrate i pojidu ono malo ca njin rabi. Ovin golubon ni nikad dosta. Na kraju ih potiran.

Sve mi se pari da su i ljudi ko grlice i golubi. Ovimi kako golubi nikada ni dosti. Najili bi se do miganja, a drugomu ne bi ostavili ni jedno malo zrno. Drugi su ko grlice, zamu jušto koliko njin rabi. Misle na drugih. Tako će jedni reć: „Dosta i hvala“, a oni drugi neće ni pogledat na slabijega od sebe. Pa komu je onda bolje na von svitu?

More bit da faljevan ca san ovo napisala bo su grlice i golubi diblje blago, a covik je covik i kada slabo misli i dela ili pak ako ne dela ca rabi. Nan ostaje ufanje i vera da se i „golubani“

jedanput moru obrnut na dobro i bit bolji.

Vrimena su ka ćemo još dalgo pametit. Koliki su zgubili svoje mile. Puno je tuge na von svitu. Ne verujen da nas je zato zaboravel ni ostavil On, kon se davamo va ruke svaki dan cin se stanemo. On ga nima niš z koronu ni z velin teremoton, kako pasanoga leta tako ni voga ko je pocelo. Ma je On zi svakin ki pomore, ki dela dobro, z onimi mladimi ki su brže bolje šli na Banovinu, ki nisu mislili će - neće, ko i onda pred trejset let nika druga mladost...

Cera san kupila Hrvatsko slovo od prvoga jenara 2021. i drago mi je bilo prociat in memoriam dr. Josipu Seršiću Ivici, Baščaninu ki je živel va Becu. Bil je mudra glava. Puno je mislel, študijal našu slavnu povijest, pisal va toj stvari i za Našu Bašku. Va stranom svitu puno je ucinel za istinu o Hrvackoj va vrime Domovinskog rata kako i sada va novije vrime. Volel je Bašku i napisal va njoj samo lipe besede. Na ton mu velo hvala. Neka se ne zaboravi!

Toliko od mene. Bilo nan blagoslovljeno Mlado leto!

V Riki, na Tri kralji 2021. leta

Spametin se kada mi je moja baba rekla: „Mala moja, jutra je teti Katici imendan. Pridi njoj čestitat. Barzo pasiva vo vrime. Znaš ti ono, kako se rece: Katarina farkne van, do Božića misec dan. Od nedilje će crikvi pocet zornice. Češ poč smanu? Kantat ćemo onu lipu pjesmu: Poslan bi anjel Gabriel va jedan lip grad Nazaret. Si naucila sve versi?“

Cito, cito. Nismo va ton smeli govorit va školi, ma na putu od Mula do škole svejeno je uvik bilo veselo i znali smo zace triba va ton mucat. Petrica (Kraličeva) i nje braća, Verica (Šaranka), Ankica (Papina), Đilda, moj bratuced Damir, Marijo (Penge) i njegova braća, Anka (Francina) i sestre, Tončić (Dunko), Marijo (Gunga) i njegova braća, Tončić (Piro), Antica (Nosicina). Švi smo bili skoro premci, od one bande Baške, pa kada bimo jutro prešili va školu, na Paladi biju ljudi žnali koliko je uri. Cela curma mularije. Imeli smo va cen govorit, šulacat se i smet. Teško mi je bilo rano se stat. Zornice su bile cetire šetimane do Badnjaka va našoj crikvi Sv. Trojice rano jutro na šest uri. Pocelo bi zi lužaron pa onda misa zornica zi kantanjen. Anka Francina mi je pripovidala, kako bi ju baba poslala rano da njoj cuva mesto za sest crikvi. Još je bilo škuro i mat bi važgala petroljku, da

se spravimo. Boršu za školu morala bin zet sobu, bo je potle zornice tribalo prešit va školu, da ne zakasnin. Ko je bilo grubo vrime, vela bura ili daž, materi bi bilo žal mene zbudit pa bi šla sama. Mise zornice su uvik bile na lontaru kadi je slika kakoje anjel prišal Divici Mariji, Majki Božjoj reć ca će njoj se dogodit. Šve nan je to pripovidal na vjeronauku onda naš plovon Alojzije Ragužin. Lontar je livo od glavnoga lontara, ondi kadi sada sestra Monika svira na orgulje, a kolo nje kantaju kantaduri. Nebin na zornici bila sama. Puno mojih z kumpanije od škole našli bimo se tamo, sprida lontara, a kada bi finilo tekli bimo va školu da pridemo parvo nego Pero podvornik zazvoni na školah od škole zi zvoncičen. Nebi mi bilo žal ca san se tako rano morala zbudit. Kantali bimo zgušton po domaću puno kitic od pjesme *Poslan bi anjel Gabriel*, bo je va njoj receno šve ono ca će se dogodit i da je Božić pred vrati.

Borić se onda ni mogal kupit. Ljudi bi se inžinjali kako prit baren do jene kite od borića da švojoj dici ucine veselje. Moj bi otac od Drage parnesal jenu kitu ku bi mu odsikal kumpanj va svoj dar munu. Veselje je bilo borić dekorat. Da ste ga manko mogli vidit. Pahljići vate su bile najbolji dekor namešto sniga, koga vuda nismo imeli baš šempre vidit. Lipo se belela ta kita va kantunu od naše kuhinje, pa se zelenilo skoro i ni videlo. Oni ki su imeli, ubisili biju i „svilne bomboni“. Do svetih Tri kralji bomboni biju viseli kako pravi, ma va kartici ne biju bile više bomboni nego kamicici, bo bimo bombončići pomuckali, a kamicic savili va slebarnu karticu. Ubisili bimo i balice od borića savijene va šari „krep papir“ ili va staniol ko je ki imel od cikulate ku je dobil Zmerike. Male šterike na borić retko bi ki klal, a morebit i ku staklenu balicu od parvo. Moj me je otac jenoga Badnjaka jako razveselel. Od kamicici je nacinel malu mašunicu, a od šperploče zrizal figurice kolo maloga Isusića va slamicu. Pod borićon ni bilo regali bo tada to ni bila užanca. Regali nan je ustavil sv. Mikula va postolu na poneštri na Mikulju 6. decembra.

Mat bi va bikariji kupila malo janjcevine za žvacet i to je cekalo va muškero na marzloj ariji da se ne pokvari. Od mesa bi skuhalo fini žvacet, od kosti ke je dobila za žuntu juhu, umisila valčići i pofrigala puhanja. Baba bi nan spekla kolubice i friški kruh. Ca češ bolje za Božić nego to!

Najlipše je potle dekoranja borića bilo poč na polnočku. Letrika se va ono vrime gasila na pol noći. 15 menuti parvo namignula bi i to je bil šinjal da će se zagasit i da švi moraju poč spat. Tako je bilo i na Badnjak vecer. Crikva bi zvonela za polnočku, a letrika bi se zagasila i cela bi Baška ustala va škuron kako va

rogu. Ko ni bilo misecine, ljudi biju nosili feralići do crikve. A crikva? Ona bi nas docekala šva va svitlosti, kako da je dan. Borići do glavnoga lontara su se beleli od pahljići vate, a jaslice su bile sprida lontara, grad Jerusolim na brigu z live bande. Desno mašuna i va njoj Isusić na slamicu, Majka Božja, sv. Josip, krava i tovor, a pastiri i ovcice posvuda. Onda je va Baški bilo puno ribari, ki su imeli ferali za lovit ribe na sviću, pa bi ferali ubisili crikvi i ni nan falilo svitlosti od letrika. Moja mat je kantala va crikvenon zboru na kanturiji, pa bin ja oduzgora gledala kako bi crikva bila karcata ljudi. Đurđica je gori na kanturiji svirala na harmoniju, a cela bi crikva uzvanjala od kanta. Kantalo se po domaću misa i božićne pjesme. Isusić nan se je rodil. To šmo verovali i to nan je bilo na pameti. Plovon bi na kraju švin zaželel srićan i blagoslovljen Božić z prodikalnice. „Žvelto, barzo hote dico doma spat. Noć će barzo pasat, bo škola je na osan uri jutro. I mi moramo poč na delo“ rekli bi nan otac ili mat. Va to vrime Božić ni bil blagdan. Ma zace poč spat? Kadagod bi se od Sv. Ivana dvigla misecina, sjala bi cela baščanska vala. Moja bi ditejska pamet bila tutu, kako da se malo parvo nigdi ovdi rodil živi Isusić. Kako da nan zneba sviti ona njegova zvezda.

Te se noći čestitalo i zaželelo šve najbolje onako na barzinu najbližnjemu, ma se čestitat Božić nebi pozabilo drugi dan. Mali Isusić gledal nas je z jaslice do Tri kralji i čestitke bi uvik dobro prišle.

Dica ko dica. Nas je najviše veselelo onda ono skromno izvanjsko blještavilo Božića, male stvari i nismo baš znali kako će komu ti naši Božići bit jako važni va našen odrastanju i pripravljanju za život kašnje. Kakovi ćemo ljudi postat.

Hvala Bogu ni se od nas niki osramotil. Ni nan bilo baš lahko, ma mislin da nan je bilo lipo skupa. Postali smo dobri ljudi. Švaki je od nas partil na švoju bandu, imel švoj put, ma kada se trefimo, ja se vavik zgušton spametin onoga vrimena kada smo još onda bili dica brez malicije. Spametin se va vo vrime i naših Božići.

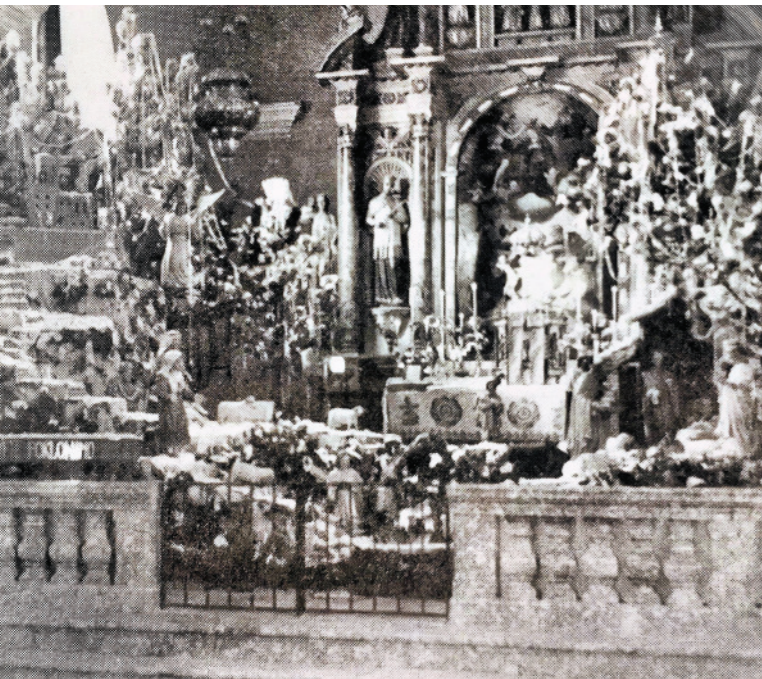
Pa srićan van i blagoslovljen i ov Božić, ne samo onin ki su rasli smanu ovdi va Baški. Neka vas šve Bog prati i va novomu letu ko će prit, da budete zdravi i brez skarbi. Neka van radost i mir budu va sarcu, magari se od odonda šve prominilo volimo se kako braća! Cuvajmo sebe, na korist svih onih kih volimo i švih kolo nas i onih ki baš ne žele razumit švaku pametnu besedu ku cuju i ku procičaju.

Litrati su od škatule moje fameje

Baška, 28. novembra 2021.

BOŽIĆ VA BAŠKI PEDESETIH LETI

 Marija Randić Ojovica

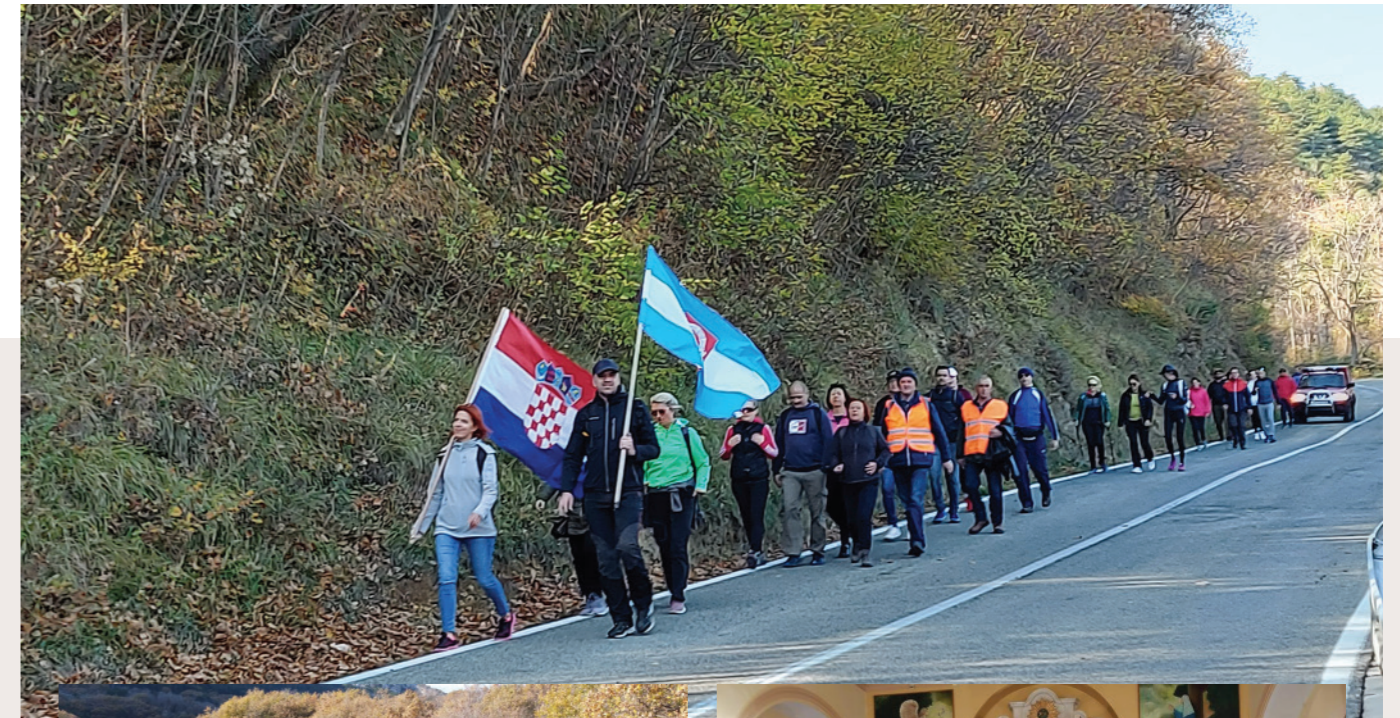
Poslan bi anjel Gabriel

Poslan bi anjel Gabriel
 Va jedan lijep grad Nazaret
 K jenoj poniznoj Divici,
 Pravoj Božjoj službenici.
 Dojde va priprostu kućicu
 I ondi najde Divicu.
 On joj vako govoraše
 I vako ju pozdravljaše:
 "Zdrava budi, o Marija,
 Cista ponizna Divica,
 Milosti puna nebeske.
 Prave mudrosti angelske.
 Gospodin Bog je z Tobon.
 I prid Tobon i za Tobon.
 Blagoslovljena jesi Ti,
 Med svega svita ženami."
 Kad je to Diva razumela,
 Anjelski naklon prijela,
 Kruto se je prestrašila
 Va čiston sarcu smutila.
 Na to joj anjel govori:
 „Ne straši se, o Marijo,
 Božju si milost prijela,
 Koga si žarko ljubila.
 Ti (ho)ćeš sina začeti,
 Boga covika roditi.
 Divojstva nećeš zgubiti,
 Majka se hoćeš nazvati.
 Isusom ćeš ga prozvati.
 On velik hoće postati,
 Grišni će svit otkupiti,
 Da bi mogal kraljevati.

Božji Sin On će zvati.
 Njemu otac želi dati
 Na desnu svoju siditi
 I ondi će kraljevati“
 Marija rece anjelu
 Po imenu Gabriel
 „Kako to bude Gabriele,
 O sveti Božji anjele,
 Bo muža nisam poznala,
 Ni cistoće oskvarnula,
 Nego san ju ocu čala
 I Bogu posvetila?“
 Na to joj anjel govori:
 „Duh Sveti vse to stvori,
 Ki će Tebe opsiniti
 I on će Te nadahnuti.
 Elisav'ta va starosti
 Je dobila dar plodnosti,
 Kad je sina zanosila,
 Koja parvo ni rodila.
 Bo jaca je rič božanska,
 Nego rič covičanska.
 Zato sve ca je zmišljeno,
 To je ucin ucinjeno.“
 Ponizno rece Divica:
 Evo Božja službenica,
 Nudi meni polag tvoje
 Riči sada angel moje.“
 Budi ti dika Isuse,
 Ki si rojen od Divice,
 Z Ocen i Duhon pozdravljen,
 Budi u vik vika. Amen.

Ova se pjesma od pamtivijeka pjevala u Baški ovako u cijelosti. Pjeva se i u drugim primorskim i dalmatinskim krajevima Hrvatske. Melodija i riječi su ovdje drugačije nego u kopnenim krajevima Hrvatske. Tekst je prepisan iz arhiva crkvenog zbora Župe sv. Ivana Krstitelja u Baški, a nalazi se i u „Baščanskoj pjesmarici s dodatkom“ 2018.

HODOČAŠĆE U ČAST ŽRTVE VUKOVARA I ŠKABRNJE

Zajedno s cijelom domovinom 30 godina nakon pada grada Vukovara i žrtve Škabrnje 18. 11. 2021. i hodočasnici otoka Krka odali su počast skromnom žrtvom.

Već 9. godinu uzastopno uz molitvu i pjesmu hodočastilo se iz Krka, „Oaze kraljice mira“, do Baške, „Svetište Majke Božje Goričke“.

I ovog puta lijepo vrijeme i ugodno raspoloženje pratilo je hodočasnike u hodu koji je trajao 4 i pol sata. Hodočasnici se zahvaljuju vlč. Barbišu na misnom slavlju kroz koje se osjetila bol ratnih strahota, ali i nada u bolju budućnost.

Nakon sv. mise, okrijepu za hodočasnike pripremili su baščanski branitelji i na taj način još jednom pokazali svoju solidarnost, a kapljica dobrog vina došla je od obitelji Dminić iz Vrbnika.

Svima njima još jedno veliko hvala i vidimo se na jubilarnom 10. hodočašću 2022. godine!

Ivica Čulumović

OBILJEŽAVANJE 25 GODINA SLUŽBE SPAŠAVANJA NA VODI I EKOLOŠKE ZAŠTITE PRIOBALJA

Čast nam je i zadovoljstvo što je Hrvatski Crveni križ odabrao otok Krk, Bašku, područje djelovanja Gradskog društva Crvenog križa Krk, za mjesto obilježavanja hvalevrijednog jubileja, 25 godina djelovanja Službe spašavanja života na vodi i ekološke zaštite priobalja. U proteklih 25 godina spašeno je 570 života. Program u trajanju od 30. rujna do 2. listopada 2021. godine uključuje natjecanje spasilaca u spasilačkim disciplinama (utrka na vodi, individualna i timska utrka s fleksibilnom plutačom, trčanje-plivanje-trčanje, super lifesaver, osvajanje zastavica).

Na svečanom obilježavanju podršku radu Hrvatskog Crvenog križa pružili su državna tajnica u Ministarstvu turizma i sporta Sandra Herman, pomoćnik ministra Ministarstva mora, prometa i infrastrukture kapetan Siniša Orlić, izaslanik načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga RH kapetan vojnog broda Vlade Zoko te predstavnici općinske vlasti, društva Crvenog krsta/križa Bosne i Hercegovine i spasilački klub „Buk“ iz Banja Luke. U ime općinskog načelnika nazočne je pozdravio gosp. Miroslav Hrgovčić, potpredsjednik Općinskog vijeća. Također, delegacija Crvenog križa/krsta BiH i izvršni predsjednik Hrvatskog Crvenog križa posjetili su Gradsko društvo Crvenog križa Krk gdje su upoznati s radom našeg društva.

Ovu svečanost uveličali su svojim nastupom KUD „Šoto“ (dječja folklorna skupina pod vodstvom

Senije Žunić) i kanturice iz Omišlja (Valentina i Paola Požega, Karmela Premužić pod vodstvom časne sestre Valentine). Svoj doprinos ovom jubileju dale su i volonterke iz Osnovne škole „Fran Krsto Frankopan“ Krk, PŠ Baška.

Na dan obilježavanja jubileja, 1. listopada 2021. godine, prikazana je zavidna razina spremnosti, spretnosti i obučenosti spasilaca u zahtjevnoj vježbi sa specijaliziranim plovilima za potrage i spašavanje na moru.

  Marija Jakominić, ravnateljica GDCK Krk

K.D. „ŠOTO“ SIGURNO KORAČA PREMA OSNIVANJU ŠKOLE SOPNJE U BAŠKI

Kulturno društvo „Šoto“ Jurandvor - Baška uspješno nastavlja svoj rad u 2021. godini. Uspjeli smo usprkos dugom periodu prisilnog epidemiološkog zatvaranja prostorija u kojima djelujemo odraditi jako puno lijepih stvari. Održali smo mnogo probi folklor, nastupili smo na obilježavanju 25. godišnjice Spasilačke službe Crvenog križa na Zablacu u Baški te smo do kraja godine uspjeli kvalitetno usmjeriti neke od projekata na kojima već dugo radimo. Audiovizualno smo snimili četiri sesije za projekt „Sopnja i kanat baščanske doline“. Snimanjima su nazočili Nikola Kovačić, snimatelj zvuka te autor monografije koja je u pripremi, Martino Šesnić u svojstvu video snimatelja te protagonisti, *sopci* i *kantaduri*, Žarko Dujmović i Saša Popović. Snimili smo do sada svega pedesetak što *sopnji*, što *kanta* te očekujemo da ćemo još jednom sesijom snimanja okončati ovaj dio projekta početkom 2022. godine. Uskoro će započeti objavljivanje snimaka na našem YouTube kanalu krajem prosinca. Naši članovi bit će obaviješteni o novostima vezanim uz projekte „Šota“ putem naše Facebook stranice i Viber grupe te cirkularnim e-mailom. Izuzetno nam je drago da su mnoge institucije prepoznale i poduprle ovaj projekt. Osim Općine Baška podržava nas i financira Primorsko-goranska županija te Ministarstvo kulture Republike Hrvatske. Zahvaljujući sredstvima dobivenim na javnim natjecanjima Kulturno društvo „Šoto“ će u prvoj polovini 2022. godine uspjeti izdati knjigu i CD „Sopnja i kanat baščanske doline“ koja će služiti i kao udžbenik za buduću školu *sopnje* koju planiramo otvoriti tijekom 2022. godine. Ovim projektom nastaviti ćemo se javljati na javne natjecanje te ćemo s velikim veseljem surađivati s Osnovnom školom „Fran Krsto Frankopan“, Područnom školom u Baški. Pismo namjere o suradnji na ovom projektu

potpisali su općinski načelnik Toni Juranić te ravnatelj škole Fran Krsto Frankopan, Serdo Samblić. Projekt će iduće godine biti prijavljen na natječaj Ministarstva znanosti i obrazovanja te očekujemo pozitivan odaziv naših učenika osnovne škole.

Zadovoljstvo nam je što smo ove godine pokrenuli još jedan projekt, a radi se o kalendaru „12 mjeseci nošnje u Baški“, usprkos tome što nismo dobili financijska sredstva za isti, ustrajno nastavljamo dalje. U suradnji s udrugom „Foto Klub Krk“ te fotografkinjom Marijanom Kirasić Nekić fotografirali smo u više navrata polaznike folklor na raznim lokacijama ispred crkava diljem baščanske doline. Projekt nastavljamo 2022. godine te planiramo izdavanje kalendara za idući advent odnosno kalendar koji će biti za 2023. godinu. Kalendar će sadržavati na svakoj stranici nekoliko zanimljivih informacija o crkvama u pozadini te u pisanom obliku zapis jednog *kanta* ili notni zapis *sopnje*, upisan metodom maestra Kovačića, autora knjige iz drugog projekta. Idućeg Božića, poklanjanjem ovog kalendara mladima, želimo motivirati buduće naraštaje na upis u školu *sopila* te uputiti mlade žitelje naše općine da tako nastave njegovati svoju lokalnu tradicijsko-folklornu kulturnu baštinu. Zaključno želimo pozvati sve mlade koji su za to zainteresirani da se jave na radionicu škole *sopnje*, na kojoj će naučiti osnove o sviranju *sopila* te će na istoj kroz audiciju najtalentiraniji biti odabrani za stalne polaznike škole *sopnje*. Naš posljednji nastup ove kalendarske godine bit će za Svetu Luciju 13. prosinca ispred crkve sv. Lucije u Jurandvoru. Ovim nastupom ćemo se oprostiti od naše publike u tekućoj kalendarskoj godini te našim *šotovcima*, ali i svim ostalim žiteljima općine Baška, zaželjeti sretan Božić i uspješnu i sretnu novu 2022. godinu.

  Martino Šesnić

BAŠĆANSKI VATROGASCI

Bašćanski vatrogasci mogu biti zadovoljni godinom na izmaku. Iako nije bilo mnogo intervencija, aktivnosti nije izostalo. U ljetnoj sezoni 11. 6. - 30. 9., DVD Baška je svakodnevno imalo dežurnog vatrogasca koji je obilazio punktove općine i na taj način uočavao moguće požare i sl.

Od godišnjih intervencija, a bilo ih je 13, možemo navesti:

- 2 požara otvorenog prostora
- 3 gašenja kontejnera za smeće
- 3 ispuštanja podrumskih prostorija i stambenog objekta.

Uz intervencije, odrađeno je nekoliko vježbi i uređen prostor dvorišta (ofarban toranj, betoniran prostor ispred ulaza u zgradu, očišćen okoliš...).

Kroz intervencije i vježbe uvidjelo se da kombi ili navalno vozilo s vodom i pumpom ne odgovara zahtjevima budućih intervencija i svi su složni da u budućem vremenu treba nabaviti kvalitetnije vozilo za prijevoz ljudi i opreme.

Također, ove godine DVD Baška bi trebalo dobiti nova tri člana koji će svojim znanjem i mladošću pomoći u radu Društva koje osim svoje temeljne zadaće pomaže u svim aktivnostima u općini (humanitarni rad, pomoć mještanima, osiguranje kulturnih manifestacija, ustupanje prostorija u bilo kojoj prigodi).

Na godišnjoj izbornoj skupštini za predsjednika je izabran Goran Frgačić, a novi-stari zapovjednik DVD-a je Borislav Jelušić koji je ujedno i zamjenik zapovjednika PVZ otoka Krka.

Rad Društva ne bi bio moguć i kvalitetan bez financijske pomoći Općine Baška koja je siguran partner u radu.

Blagoslovljen Božić te uspješna nova 2022. godina svim žiteljima općine Baška!

✍ Ivica Čulumović
📷 Andrej Valčić

VETERANI DOMOVINSKOG RATA OPĆINE BAŠKA DJELUJU KROZ NEKOLIKO BRANITELJSKIH UDRUGA

Veterani Domovinskog rata Općine Baška djeluju kroz nekoliko braniteljskih udruga, a s najviše članova i ujedno najaktivniji su UDVDR RH ogranak Baška i UVDR otok Krk, podružnica Baška. Iako nas je kao i sve ostale udruge ova nesretna pandemija spriječila u obavljanju redovitih aktivnosti, nastojali smo da ipak ono što smo planirali i ostvarimo.

Tijekom cijele godine na državne blagdane paljenjem svijeća na našem spomeniku odajemo počast svim poginulim hrvatskim braniteljima kao i svim braniteljima s područja naše općine koji su u međuvremenu preminuli. Svake godine na Dan mrtvih obidemo naša groblja i upalimo im svijeće.

Među prvima smo uvijek u svim humanitarnim akcijama, najčešće s članovima DVD-a Baška, jer nas je veliki broj ujedno i u samom DVD-u koji je i osnovan na našu inicijativu. I ove smo godine dali svoj doprinos u pomoći potresom pogođenoj Banovini.

Dan pobjede, domovinske zahvalnosti, i naš dan - Dan hrvatskih branitelja, tradicionalno obilježavamo s braniteljima s cijelog otoka misom zadušnicom u Svetištu Majke Božje Goričke i zajedničkim druženjem. Usprkos pandemiji, taj, za nas značajan dan, uspjeli smo obilježiti dostojanstveno i na kraju uljepšati bakljadom na brodovima i pedalinama ispred Vele plaže.

Jedan od značajnijih datuma u godini za nas jest 18. studenoga, Dan sjećanja na žrtve Vukovara i Škabrnje. Nastojali smo do sada barem na obljetnice biti sudionici *Kolone sjećanja*, ali ove smo godine ipak

odustali, jer ono što smo imali u planu ne bismo mogli ostvariti pa smo odlučili pričekati bolja vremena.

Kao i svake godine nekolicina nas je posjetila školu i učenicima smo podijelili lampione da ih upale u svojim domovima te svakom razredu svijeću koje su organizirano zapalili na spomeniku hrvatskim braniteljima u Baški, gdje smo i mi s načelnikom odali počast stradalnicima Vukovara i Škabrnje. Također je organizirano i paljenje lampiona po mjestima.

Na blagdan svetog Nikole, uručili smo zahvalnicu Nikoli Barbaliću (Grgi) za sudjelovanje u konvoju *Libertas* koji je 31. listopada 1991. godine donio dugo očekivanu pomoć okupiranom Dubrovniku.

Uz sve navedene aktivnosti, povremeno se družimo u svom prostoru, zaigra se pikado, stolni nogomet ili se napravi akcija na kućici na Stražici, koju smo godinama iz ruševine pretvarali u lijepi objektić, namijenjen druženju naših članova, ali i ostalih udruga (pčelara, pastira, ribara, lovaca i ostalih). Kućica je namijenjena i onima koje zadesi nevolja na Prviću i primorani su ostati tamo. Na vratima su telefonski brojevi koje treba nazvati kako bi se dobio ključ. Uvijek će se naći hrane i pića. Do sada je bilo nekoliko slučajeva i ljudi su nam bili neizmjerljivo zahvalni, a nama, osim zahvalnosti, ništa drugo i nije potrebno.

✍📷 Goran Frgačić

PRVI ODSTRIJELJENI MEDVJED U BAŠKI

Da je netko ranijih godina rekao našim starijim sumještanima da će se ovakvo nešto dogoditi, sigurno se ne bi vjerovalo, ali... eto i to se dogodilo.

U lovačkim krugovima još se sjećamo priče o prvom ulovljenom srnjaku „pod Batomljem“ kojeg je 60-ih godina ulovio lovac „mali Ivić“ koji je tada rekao da je „čapal lisicu zi kopitami“ pa su ga lovci zezali da je „čapal velog zeca“.

Friška su sjećanja od prije 20-ak godina o prvim tragovima rovanja i kopanja divljih svinja na području kotline, do prve odstrijeljene divlje svinje. Nažalost, sada sresti divlju svinju gotovo je svakodnevica.

Nakon divljih svinja najveća pošast je pojava čagljeva koji zadaju velike brige diljem Europe i Hrvatske. Kako su svi pogođeni, tako je pogođen i naš kraj.

Najveći trud polaže se u izlov čagljeva koji su u posljednje tri godine doslovno prepolovili otočno ovčarstvo. Stotine, a možda i tisuće ovaca i janjaca su zaklani i pojedeni te su brojne obitelji ostale bez jedinog izvora prihoda, a mnoge obitelji su pred uništenjem. S današnjim danom u ovoj lovnoj godini izlučeno je 18 čagljeva, što ukazuje na njihovu razmnoženost, ali i učinkovitosti lovaca.

Kako se na području otoka Krka velik dio stanovništva tradicionalno bavi vinogradarstvom, maslinarstvom, ovčarstvom i drugim granama kroz stoljeća, tako je i zaslugom svojega truda opstalo i živjelo sve do pojave novih životinjskih vrsta pa tako i medvjeda.

Događaj koji opisujemo dogodio se 1. prosinca 2021. godine u jutarnjim satima kada je jedna pastirica prilikom obilaska stada ovaca na predjelu *Podprodanj* na *draškoj komunadi* imala „bliski susret s medvjedom“. Ovo je prvi takav slučaj na našem području. Odmah

po uočavanju obaviješteni su lovci koji su se u kratkom roku uputili na teren. Medvjeda je odstrijelio mladi, ali iskusni lovac Marko Orlić. Kako je proživio tu situaciju vjerojatno jedino Marko zna, a mi možemo samo pretpostaviti: što bi bilo da medvjed nije uklonjen? Koliko bi se još zadržao na našem području? Bi li se spustio među kuće? Koliko bi štete napravio?

Vjerujemo i nadamo se da je odstrijeljeni medvjed isti onaj koji je u posljednje vrijeme klaao ovce i teško izranjavao magaricu na farmi lokalnog OPG-a u blizini naselja Kornić, jer time bi zabrinutost nakratko nestala.

Bojimo se i pomisliti što bi se dogodilo da je medvjed naletio na turiste i šetače kojih su naša brda i šetnice prepune. Dobro je da se ovaj posjet medvjeda zbio sada, a ne u ljetnim mjesecima i u jeku turističke sezone.

Kod nas je bavljenje lovom odavno prestalo biti hobi, već je to sada obaveza. Radi čestih šteta lovci su danonočno na terenu, pastiri noćima bdiju uz svoja stada.

Mi lovci smo itekako svjesni problema, ali se bojimo za budućnost kako stočarstva i poljoprivrede, tako nažalost i turizma, jer ako zvijeri sutra uđu u turistička naselja i kampove, neće biti dobrih reakcija. Onda će se prozivati lovce kao neodgovorne, a štete bi bile nesagledive za otočno stanovništvo, što si mi ne možemo i nećemo dozvoliti.

Nadamo se da niti lovci niti pastiri, a niti turisti neće biti u prilici imati više neželjenih „bliskih susreta“.

Čestitke našem Marku, uz lovački pozdrav: Dobra kob!

✍️ | 📷 H. D.

PLANINARSKO DRUŠTVO „OBZOVA“

✍️ | 📷 Marijana Tomašić

Osnovano 2008. godine, PD Obzova proslavilo je već prvo desetljeće postojanja te sigurnim korakom gazi dalje kroz svoje drugo desetljeće. Na čelu društva promijenilo se već nekoliko predsjednika: Zoran Sekovanić, Dragan Nišler, France Chopinet te aktualni predsjednik Alen Čančarević. Broj članova iz godine u godinu raste te nas danas ima oko 150.

Iako je sjedište društva registrirano u Kijcu, Njivicama, točan naziv na koje je registrirano glasi Planinarsko društvo Obzova otok Krk. U aktivnostima i radu sudjeluju stanovnici cijelog otoka, a i šire. Dio članova dolazi iz Rijeke i okolice pa čak i iz Slovenije. Sve su to zaljubljenici u prirodu i hodanje. Stanovnici Baške u početku su u vrlo skromnom broju dolazili na izlete, ali se to posljednjih godina promijenilo te nas ima nekoliko desetaka, u upravljačkim tijelima društva, od podmlatka pa sve do seniora.

Djelovanje Društva je vrlo široko. Svake godine organizira se cijeli niz izleta raznih težina u zemlji i inozemstvu, najčešće dva izleta mjesečno, neki osobnim prijevozom, a neki autobusom. Našim planinarima drage su slovenske Alpe i talijanski Dolomiti, ali prije svega i naš Velebit, Dinara, Gorski kotar, otočni vrhovi. Članovi društva redovito sudjeluju u brojnim eko-akcijama, volontiraju u raznim sportskim manifestacijama i utrkama, održavaju turističke šetnice i planinarske putove na otoku Krku, organiziraju i vode planinarske pohode, organizirali su fotografske izložbe s planinarskom tematikom

već u svim većim galerijama na otoku, zagovaraju zaštitu prirode, biljnih i životinjskih vrsta.

Jedna od važnih aktivnosti Društva je organizacija i provedba opće i dječje planinarske škole, čije će diplome uskoro primiti i troje naših sumještanata: Tea Bolterstein te Petar i Benjamin Vasilčić, redovito školovanje markacista i vodiča raznih kategorija na tečajevima Hrvatskog planinarskog saveza.

Sve one koji bi rado krenuli s nama uzbrdo, pozivamo da se pridruže našoj velikoj obitelji, a ostale da nas prate u časopisu „Val“ i na društvenim mrežama.

VIHOR STVARA NOVU MOMČAD

✍ Ivica Čulumović
📷 Sanjin Ilić

Bila je to turbulentna sezona 2020./2021. za ekipu „Vihora“ u 4. HNL središte Rijeka. Krenuli su *vihoraši* kao prvi, s puno ambicija, u takmičenje. Većina glavnih igrača je ostala nakon osvajanja lige i činilo se da ne bi trebao izostati dobar rezultat. No već prva kola i nekoliko nesretno izgubljenih bodova, poljuljali su samopouzdanje igrača trenera Gašpara. Na kraju polusezone Klub se morao zahvaliti nekolicini igrača iz riječkog prstena i okrenuti domaćim igračima s Bodulije koji će biti novi motor momčadi. Rezultat toga je bilo ispadanje iz 4. HNL-a.

U ljetnim mjesecima izglasana je nova/stara Uprava s predsjednikom Jurajem Bonefačićem. Osnovna zadaća pred početak sezone 2021./2022. u 1. ŽNL-u je zacrtana kao stvaranje nove respektabilne momčadi koju čine igrači s otoka. Uz njih i mlađe selekcije pionira, morčića kao i „Škola nogometa“, dobili bi više prostora za kvalitetan razvitak.

Upravo dobar odaziv u mlađim kategorijama razveselio je sve u Klubu i potvrdio da nogomet u

Baški ima lijepu budućnost.

Početak natjecateljske sezone 2021./2022. za *vihoraše* je dobro počeo i nizale su se pobjede, jedna za drugom, no pred sam kraj polusezone, s dva poraza, kompromitiran je rezultat i „Vihor“ je trenutno na 4. mjestu.

Nastavak sezone je predviđen za proljeće gdje će, nadamo se, puno Zablacé navijati za „Vihor“. Uz natjecateljski dio, „Vihor“ je organizirao veteranski memorijalni turnir „Ivica Juničić“ kojeg je osvojila ekipa „Medicinar“.

Također su veterani „Vihora“ odigrali dvije prijateljske utakmice s ekipom „Borbaratok“ iz Sombatelija i nastavili lijepo druženje koje traje od 2007. godine.

Svim navijačima, prijateljima, donatorima i sponzorima, kao i žiteljima općine Baška blagoslovljen Božić te uspješna i zdrava nova 2022. godina!

Sportski pozdrav!

LIGNJADA 2021. - 15. KUP. SV. MIKULE

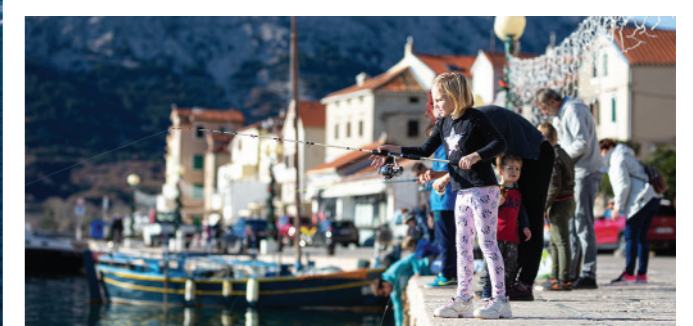
✍ Robert Dujmović
📷 Luka Tabako

Malo je takovih dani i imamo sriće da smo tu, da smo sad i da nas ima, kako bi uživali va njimi.

Škrpina Baška opet ni zakazala. Usprkos neizvjesnosti uzrokovane korona krizom i slaboj prognozi vrimena, ovi hrabri ljudi od mora uspjeli su u ovoj teškoj situaciji uz pomoć nebrojanih, ma čak bi bilo grdo reć sponzora, nego prijatelja, organizirat jubilarnu 15. *lignjadu - Kup. sv. Mikule*. Moremo samo reć da je bilo još upita za pomoć, ma već smo bili štampali plakati i ni više bilo mesta, a mala bi bila i „Naša Baška“ da ih sve nabrojimo. Ostaje nan samo da se svimi od srca zahvalimo ca nas vole, simpatiziraju, podržavaju i rivaju naše mesto i našu tradiciju naprvo.

Svanul je i taj dan, 4. 12. 2021., malo uoči našeg

zaštitnika svetoga Mikule. Bura je kalala, pogodil je Vakula, ma bit će prije da su pomogli oni silni Očenašica smo ih zmolili. Počelo je jedno, reklo bi se leno jutro, a onda su se malo pomalo ljudi počeli stezati. Ekipa „Uvik isti“ dan prije prontala je sve za *Lignjadu* i na Paladi je zablital novi šator od Općine okičen zi našimi zastavami i spravan za feštu uz pomoć našega dizajnera svitla. Lipo je bilo videt našu dicu ka su sudjelovala va Maloj školi ribolova kako sprida ribarnice hitaju šuštavice mori, jer znamo da će nas imet ki naslijedit. Barke su pomalo počele dolazit sprida šatora kako bi bile pronte za blagoslov, jer mi van najviše volimo da smo blagoslovljeni. Bome, s obzirom da zbog Vele rive fali dosta barak, skupil se je lipi broj i za *Lignjadu* se prijavilo 39 barak zi 123 natjecatelja. Zbog najavljenog juga krajen dana

nisu prišle gostujuće ekipe iz otoka, usudili su se priti jedino Puntari, a čak i naši Istrijani, „Frula bend“, ki nas zabavljaju sva ova leta, iznajmili su barku i prijavili se na natjecanje. Mi nimamo neka stroga pravila natjecanja i nima ograničenja za broj člani posade i ne plaća se kotizacija nego još svaka ekipa dobi bocu vina i piće dobrodošlice. Stavili smo na prijavljivanju kutiju kamo se moglo donirati šoldi za EKG za našu ambulantu i tamo se je do kraja večeri skupilo 2.420 kn. Sreća da je bilo manje barak nego inače, jer smo kad je na uru označen start jedva zišli van iz porta, kako je sada uže zbog radova na rivi. Ekipe su se raspršile od Zecja do Bracola. Uskoro su već počele dolaziti vijesti o prvim ulovima, a iz nekih barak već je počela i pjesma. Najedanput se je čulo uzvik veselja da su sve ovce na Prviću pa i ona dva čaglja na Rebici načulili uši. To je Loren Babić stegnul veloga lignja od osandeset deki, a poslije se pokazalo da je to i najveći liganj čapan na *Lignjadi*. Vrime na moru i va dobromu društvu brzo pasa pa je i prišlo doba da se nakon celoga dana zabave, sporta i rekreacije vratimo va porat. Počelo je dizati jugo, taman nas je vrime pustilo da finimo morski dio *Lignjade*. Dočekali su nas i okrijepili naši vridni kuhari i konobari i dok su se ljudi zabavljali uz *Frula*

bend meštri od *Lignjade* zvagali su ulov.

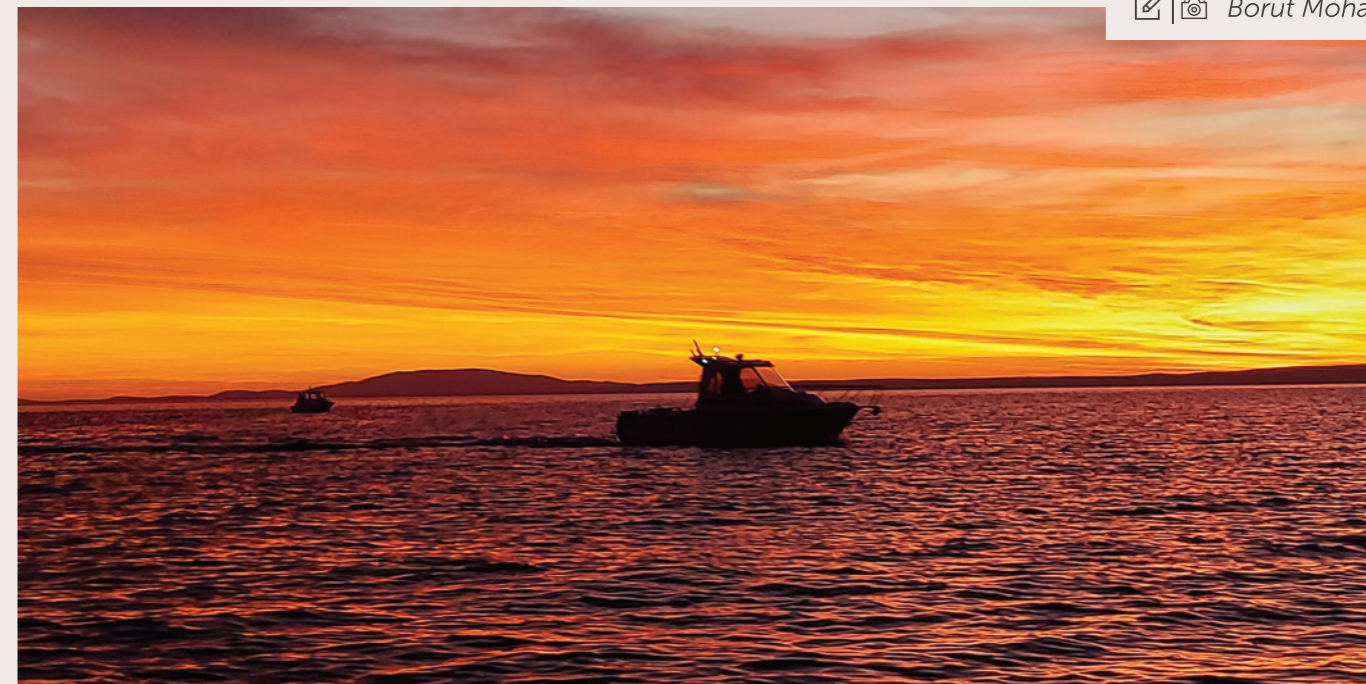
Pokazalo se je da su favoriti opravdali očekivanja. Prvo mesto osvojila je ekipa 121 BŠ: Loren Babić, Dario Babić, Matija Gluhak. Čapali su 4,785 kili. Druga je ekipa BŠ 682: Borut Mohar, Darko Mohar, Franc Kotnik i Željko Dorić iz 2,625 kili, a treći ipak malo iznenađenje, ekipa BŠ 725: Andrej Valčić, Dražen Baris, Josip Hrgovčić, Dario Hrabrić i Tomislav Đorđić ki su čapali 2,265 kili liganj. Ukupno se je čapalo 35 kili liganj. Najmlađi ki je sudjelovao nan je bil Kristian Kamber, 2013. godište, a najstariji Tihomir Seršić, 1933. godište. Poslije proglašenja pobjednika i dodjela nagrada tu krasnu bašćansku noć obasjale su rakete vatrometa. Zabava je nastavljena, ali nažalost zbog korona mjera samo do pol noći.

Zato jedva čekamo drugo leto i *16. lignjadu* na koj ćemo dočekat i zoru uz našu parolu „ja doma ne gren“. Držmo se do onda svi skupa va slogi, ljubavi, zdravlju i veselju.

Hvala svimi i svako dobro va novomu letu!

OSVRT NA PRETHODNE LIGNJADE

Borut Mohar

S obzirom da volim ići u lov na lignje, odlučio sam nešto napisati o *Lignjadi* tj. *Kupu sv. Mikule* koji se svake godine održava u Baški (2020. godine zbog korone nije održan). Zaslužili su da se o tome nešto napiše. Počelo je 2006. godine kada je na prijedlog tadašnjeg predsjednika ŠRD „Škrpina“ Dinka Galjanića i tajnika Tončija Hrabrića te još nekih entuzijasta (Marijan Rode, Zdravko Čabrijan, Neno Kraljić, Vinko Marulić...) prihvaćen prijedlog da se održi *Lignjada* na praznik sv. Nikole (zaštitnik djece, pomoraca, ribara, siromaha, putnika...).

Određena je subota oko tog praznika kako bi mogli sudjelovati i oni koji inače drugim danima ne mogu. Prije samog starta večešni bi blagoslovio ribare i barke. Start bi uz „rogi ribaru“ počeo u 13 sati, a povratak bi bio predviđen u 19 sati. Može se loviti samo u akvatoriju Baške, od otočića Matan, Zečja do pute Šilo na Prviću pa do uvale Bracol. Broj članova u barkama nije bio limitiran. Nakon dolaska u luku, slijedilo je ono najzanimljivije, a to je vaganje ulova, dodjela pehara i nagrada te fešta do kasno u noć. Na početku baš i nije sve išlo glatko pa kada su neke ribare pitali: „Ca ne greš na *Lignjadu*?“, dobili bi odgovor da ne moru, aš gredu lovit lignji. Svejedno je sudjelovalo oko 40-ak posada.

Uz veliki trud organizatora iz godine u godinu *Lignjada* je bivala sve bolja i bolja, tako da je to danas jedna od bolje zastupljenih natjecanja i fešti u Baški.

Postala je *brend*.

Vrijedno je spomenuti da je ŠRD „Škrpina“ osnovana 12. veljače 1956. godine u prostorijama Narodne čitaonice u Baški. Prvi predsjednik Upravnog odbora koji je brojio šest članova, bio je Petar Bonefačić. Predsjednik Nadzornog odbora od tri člana bio je Božo Dorčić. Prema Savezu ŠRD Jadrana, zastupao ih je Vinko Dujmović, pomorski kapetan. Sve do današnjih dana, najviše članova Društvo je imalo 1986. godine, njih 217. Nezaobilazno je reći kako su njeni članovi doprinijeli razvoju turizma u Baški, kroz sudjelovanje na Ribarskom danu i drugim aktivnostima vezanim uz turizam. Tako su jubilarne 2006. godine svojim dobrovoljnim radom pomogli u betoniranju rive u uvali Bracol.

Ali, vratimo se *Kupu sv. Mikule*. Spomenuo bih 2006. i 2007. godinu.

2. prosinca 2006. godine, sudjelovala je 41 posada. Ulov je bio 70,105 kg. Najveći liganj imao je 0,674 kg (Čabrijan – Galjanić). Najstariji natjecatelj bio je Emil Juroš (75 godina), a najmlađi Bruno Tancabelić (3 godine).

1. mjesto: Rajko Vlahinić i Boris Bonefačić – 7,375 kg
2. mjesto: Pavica i Zdravko Čabrijan – 4,168 kg
3. mjesto: Franko Čubranić i Ivo Maračić – 3,834 kg

1. prosinca 2007. godine, sudjelovale su 44 posade, a ulov je bio 107,250 kg.

1. mjesto: Neno Kraljić, Tino Magašić i Dejan Barbalčić – 8,450 kg
 2. mjesto: Dario Babić i Javor Šepović – 7,615 kg
 3. mjesto: Dario Čizmešija i Božo Načeta – 6,145 kg
 Najvećeg lignja ulovio je Romeo Načeta – 0,850 kg, a najmanjega Mario Dorčić – 0,050 kg.
 Najmlađi učesnik bio je Bruno Tancabelić (4 godine), najmlađa učesnica Nensi Marulić (6 godina), a najstariji

učesnik Božo Načeta (88 godina). Važno je reći da su lignje podijelili osnovnoj školi u Baški, dječjem vrtiću u Baški i Domu za starije „Mali Kartec“ u Krku.
 Do 2019. godine, ulovi na *Lignjadama* bili su skromniji pa se stekao dojam da je liganja sve manje (to je ipak jedna druga tema). Možda je *Lignjada* održana 7. prosinca 2019. demantirala da ih ima sve manje, jer je ulovljeno 73,580 kg. Najstariji sudionik bio je Vlado

Majetić (79 godina), a najmlađi Luka Derenčinović (7 godina). Najveći liganj je bio težak 1,230 kg – ulovio ga je Ivo Marušić. Sudjelovale su 54 posade.

1. mjesto: Dario, Loren i Pablo Babić – 7,960 kg
 2. mjesto: Rajko Vlahinić, dr. Boris Bonefačić, Kristijan Velnić i Nikola Tancabelić – 5,090 kg
 3. mjesto: Darko i Borut Mohar, Ivo Marušić i Franc Kotnik – 4,220 kg

I te godine je *Kup sv. Mikule* imao humanitarni karakter, prikupljeno je 1.862,00 kn za dječju bolnicu na Kantridi.

Na kraju mogu samo reći da je najbolja od svega bila fešta i druženje!

Najveći liganj 2019.

Najmlađi natjecatelj 2007.

Najmlađa natjecateljica 2007.

Najstariji natjecatelj 2007.

Rad u kuhinji 2007.

Najbolja ekipa i druženje 2007.

Blagoslov barki 2016.

Start 2016.

Pjesnički kutak

Strganja

Kada pride Ivanja,
važge se na Potoku vela strganja.
Sused prnese brince rožja
od lanjskoga lozja.
"Ki ima kuraja, neka skace
da se ne zataru stare užancel!"
Niki zove: "Ala, hote vamo
da malo zakantamo!"
Mularija strganju preskacu!
a od veloga dima i placu.
Vajer se diže oganj veli,
svi smo kuntenti i veseli.

Ljubica Žorić-Kinova
rječnik:
pride - dode
važge - užge, zapali
strganja - krijes
prnese - donese
brince - breme
rožje - rozge, suho granje vinove loze
lozje - vinova loza
kuraja - hrabrosti
mularija - djeca, dječurlija
vajer - u zrak
kuntenti - zadovoljni

✍️ Ljubica Žorić - Kinova

Mome dedu

Dobri dede moj,
Ja još čuvam modri trliš tvoj,
I koneštricu,
Va koj bi, kad sam mala bila
Prnesal prvu smokvu
Ka bi urodila.

I koserić,
S kim bi mi
Odrizal prvi grozdić.

Va pikabitu visi berita
Na fruntin
Va vetrini je još
Tvoj bićerin.

Još pametim
Pogačicu mesopustovicu
S ku bi najili svih nas dićicu.

Dobri dede moj
Još vavek mi fali
Topli osmijeh tvoj.

Dobri dede moj...

✍️ Dragica Gajski

Naša Baška

U dolini sunca
Naša Baška leži,
Na čisto bistro more
Ona diši.

Kućice male, crveni krovčići
Na samoj rivi stoje
Ni juga, ni bure,
Ni škure nevere
One se ne boje.

Na rivi sidi
Nonica stara
Čeka svoga muža ribara.
Na ribe je maral poč,
Na more, va duboku škuru noć.

Još se vavek čuje
Domaća beseda
Gori, visoko nad morem
Sveti Ivan nas gljeda.

Ki jedanput pride va našu Bašku
Taj će se vavek tornat.
Volimo te Baško draga,
Najlipša si bila
I zavavek ćeš ostat.

✍️ Dragica Gajski

Staro - novo vrime

Kalivan se zdolu Treskavcem
Zi brdovite visine
I gljedam obasjaj sunca,
Bašćanske nam doline.

Zdolu put malina
Teče bistra ričina,
A kraj nje golubinjak
Usamljen ko pustinjak.

Smiju nam se kućice drage
Crveni krovčići i poneštrice male,
Vrtići ko va zelenoj vešti
Va kih su sada samo furešti.

Kraj puta crikvica
Svetoga Roka stoji
I pasane dane broji.

Ni dimnjaci više ne dime,
Sada imaju samo klime.

Zi crikve svete Jelisafte
Zvon polne zvoni
I niki se tomu ne veseli,
Aš obeda ni.

Danas jidu kolo tri,
Va domu su bili
Tanci i fešte
Divojke su nosile
Najlipše vešte
I ja sam bila va tomu zboru
Danas se tanca još na Rokovu.

Nima vas više
Dobri naši stari
Ki ste nam pripovijдали
Da će tako i bit
Takovo će vrime prit.

E da morem
Uru obrnut
I vrime vrnut
Na ona leta i zime
Na ono staro vrime.

✍️ Dragica Gajski

Više vas ni

Ni, ni vas, ni
Celo selo zavavek spi.
Naši stari,
Kadi ste, kadi?
Kamo ste šli?

Baba i dede
I dragi moji susedi
Ne čuje se više
Vaše domaće besedi.

Suza va oku,
Bol va sreću,
Nikad neće pasat.

Dobra stara vrimena
Više se neće tornat.

✍️ Dragica Gajski

LIKOVNI RADOVI UČENIKA 3. RAZREDA

U zimskom ruhu (tonovi boje, linijski istanjena masa)

Autori: Mauro Ray Bach, Lucija Radić, Estera Tomašić i Laura Vraneković

Šareno drvce (plošno istanjena masa, ritam boja i veličina oblika)

Autori: Dina Seršić i Marijan Bonefačić.

Vladimira Petrinić

Dina Seršić

Lucija Radić

Estera Tomašić

Mauro Ray Bach

Laura Vraneković

Marijan Bonefačić

Helena Karabaić

LIKOVNI RADOVI UČENIKA 1. RAZREDA

Grupni rad učenika 1. razreda.

Ukrasili smo zid učionice božićnim drvcem.

Likovna tehnika: kolaž papir

Motiv: božićno drvce

Ivana Topić

Srđan Hulak

Kristina Ivošić

Luka Tabako

ADVENT U BAŠKI

Svečanim paljenjem prve svijeće na adventskom vijencu u nedjelju, 28. studenoga, započeo je **Advent u Baški**, vrijeme jedinstvene božićne atmosfere, koja je ove godine dodatno naglašena dosad najraskošnijim uređenjem Baške i atraktivnim programom!

Čarolija adventa u Baški traje cijeli prosinac pa će tako posjetitelji, od onih najmlađih do onih najstarijih, moći doživjeti pravi duh Božića kroz bogat glazbeni, sportski i zabavni program, dječje radionice, predivne foto punktove i

još mnogo toga.

Pravo adventsko raspoloženje zavladaće otvaranjem adventske kućice na Paladi koja će raditi vikendom, od petka do nedjelje, sve do 31. prosinca! To će biti mjesto prigodnog adventskog druženja uz jutarnji program animacije i zabave za djecu te koncerte u popodnevnom i večernjim satima, kao i prigodnu gastronomsku ponudu zimskih specijaliteta.

Već tradicionalno za *Mikulju*, mnoštvo mališana

i roditelja dočekalo je sv. Nikolu koji je uplovio u baščansku luku. Potom je u crkvi Svete Trojice, uz pomoć svojih malih anđela, sveti Nikola okupljene mališane darovao lijepim poklonima, a oni su mu zahvalili recitacijom i pjesmom koje su marljivo vježbali samo za njega.

Veselo je bilo i u subotu, 11. prosinca, na likovnoj radionici Ivane Vlahinja „Mala adventska rukotvorica“. Dječicu koja su marljivo oslikavala staklenke božićnim motivima posjetio je Djed Božićnjak i napunio staklenke slatkišima. Potom je uslijedila kazališna predstava „Božićna priča“ koja je okupljenu djecu i roditelje podsjetila na vesele trenutke zajedništva u obitelji i među prijateljima.

Prigodom blagdana sv. Lucije, nakon svečane mise koju je predvodio mons. Zvonimir Seršić uz pomoć našeg župnika vlč. Ivica Katunara te nakon tradicionalnog bacanja hlibčića sa zvonika, održan je nastup najmlađih članova folklorne skupine KD „Šoto“. Nakon što su pljeskom nagrađeni mladi čuvari i čuvarice naše kulturne baštine, svi okupljeni osladili su se fritulama i toplim čajem.

Kako bi se podsjetili na pravo značenje blagdana,

na adventski duh zajedništva i davanja, na Paladi će 18. prosinca, uz fotografiranje i druženje s Djedom Božićnjakom, biti organiziran humanitarni božićni sajam u kojem će sa svojim radovima sudjelovati i oni najmlađi, polaznici DV „Katarina Frankopan“ i učenici OŠ „Fran Krsto Frankopan“. Natjecanje udruga s područja općine Baška u pripremanju lovačkog kotlića, božićni malonogometni turnir „4 sela“ i glazbeni nastup grupe „For2nal“ garantiraju odličnu zabavu u humanitarnom duhu!

Dan nakon, u nedjelju 19. prosinca nastavlja se druženje uz božićni boćarski turnir kod Doma kulture!

Badnje jutro provodimo zajedno na Paladi, uz podjelu marende, blagdansku atmosferu i glazbu te dobre želje povodom Badnjaka!

Nakon Božića u krugu najmilijih, na blagdan sv. Stjepana, ponovno se okupljamo na zajedničkom druženju kod adventske kućice na *Advent DJ Session* i božićnom koncertu u crkvi sv. Trojice.

Adventski program u Baški završava 31. prosinca, veselim ispraćajem stare godine u podne!

ADVENT

Luka Tabako

Advent u Baški

ADVENT

Blagdan svete Lucije, 13. prosinca 2021.

Doček sv. Nikole na Paladi, 6. prosinca 2021.

Advent u Baški

28.11. - 31.12.
na Paladi

Nedjelja, 28. studenog

16:00 Svečano paljenje prve adventske svijeće
Svećenikov blagoslov i nastup crkvenog zbora župe Baška i Draga Bašćanska
Druženje uz prigodni domjenak kod Vatrogasnog doma Baška

Subota, 4. prosinca Lignjada - 15. kup sv. Mikule

10:00 „Mala škola lignjolova“
Demonstracija lignjolova djecu, RŠD „Škrpina“
12:45 Blagoslov ribara i barki
13:00 Start barki i početak lignjade
18:30 Glazbeni nastup: Frula band

Ponedjeljak, 6. prosinca Mikulja

15:30 Doček sv. Nikole na Paladi
Podjela poklona na cimiteru crkve sv. Trojice

Petak, 10. prosinca

15:00 Advent DJ Session
Otvaranje adventske kućice na Paladi, NK „Vihor“
18:30 Glazbeni nastup: Good Stuff Trio

**Radno vrijeme
adventske kućice
10.12. - 31.12.**

Petkom i nedjeljom 15:00-23:00
Subotom 10:00-23:00
Badnjak, Stara godina - 10:00-16:00
Božić - zatvoreno

#visitBaška
#MagicalCroatia

Subota, 11. prosinca

10:00 „Mala adventska rukotvornica“
Dječja likovna radionica slikanja na staklu, Ivana Vlahinja
11:30 „Božićna priča“
Predstava za djecu, kazališna produkcija Scena Gorica
18:30 Glazbeni nastup: Dellboys

Nedjelja, 12. prosinca

15:00 Advent DJ Session
17:00 Božićni turnir u briškuli i trešeti

Ponedjeljak, 13. prosinca Slucinja

15:00 Misa u crkvi sv. Lucije, Jurandvor
Božićni domjenak, KD „Šoto“

Petak, 17. prosinca

18:30 Glazbeni nastup: Coffee Shop Acoustic Trio

Subota, 18. prosinca

10:00 „Božićna bajka“
Dječja radionica izrade božićnih ukrasa, Kreativna radionica Fotografiranje i druženje s Djedom Božićnjakom
10:00 Humanitarni božićni sajam na Paladi
11:00 „Do posljednjeg kotlića“
Natjecanje udrugâ u pripremanju lovačkog kotlića
11:00 Božićni malonogometni turnir „4 sela“, NK „Vihor“
11:00 Glazbeni nastup: Grupa For2nal
16:00 Advent DJ Session

Nedjelja, 19. prosinca

11:00 Božićni boćarski turnir kod Doma kulture, SD „Vihor“

Petak, 24. prosinca Badnjak

10:00 Advent DJ Session
11:00 Badnje jutro na Paladi
Druženje mještana i gostiju uz podjelu prigodne marende

Nedjelja, 26. prosinca

15:00 Advent DJ Session
18:00 „U susret Božjem djetetu“, Udruga Dijamant klasika Rijeka
Božićni koncert u crkvi sv. Trojice

Petak, 31. prosinca Adio staro, gre novo leto

10:30 Novogodišnji program za djecu, Animino
11:00 Glazbeni nastup: Grupa For2nal
12:00 Zdravica u polne

ORGANIZATORI

SVI PROGRAMI SE ODRŽAVAJU SUKLADNO TRENUTNO VAŽEĆIM EPIDEMIOLOŠKIM MJERAMA TE SU PODLOŽNI PROMJENAMA U SKLADU S PREPORUKAMA STOŽERA CIVILNE ZAŠTITE.

ORGANIZATORI ZADRŽAVAJU PRAVO IZMJENE ILI OTKAZIVANJA PROGRAMA.